

ПОЛИТИКИН

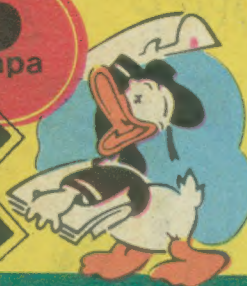
5
динара

БРОЈ

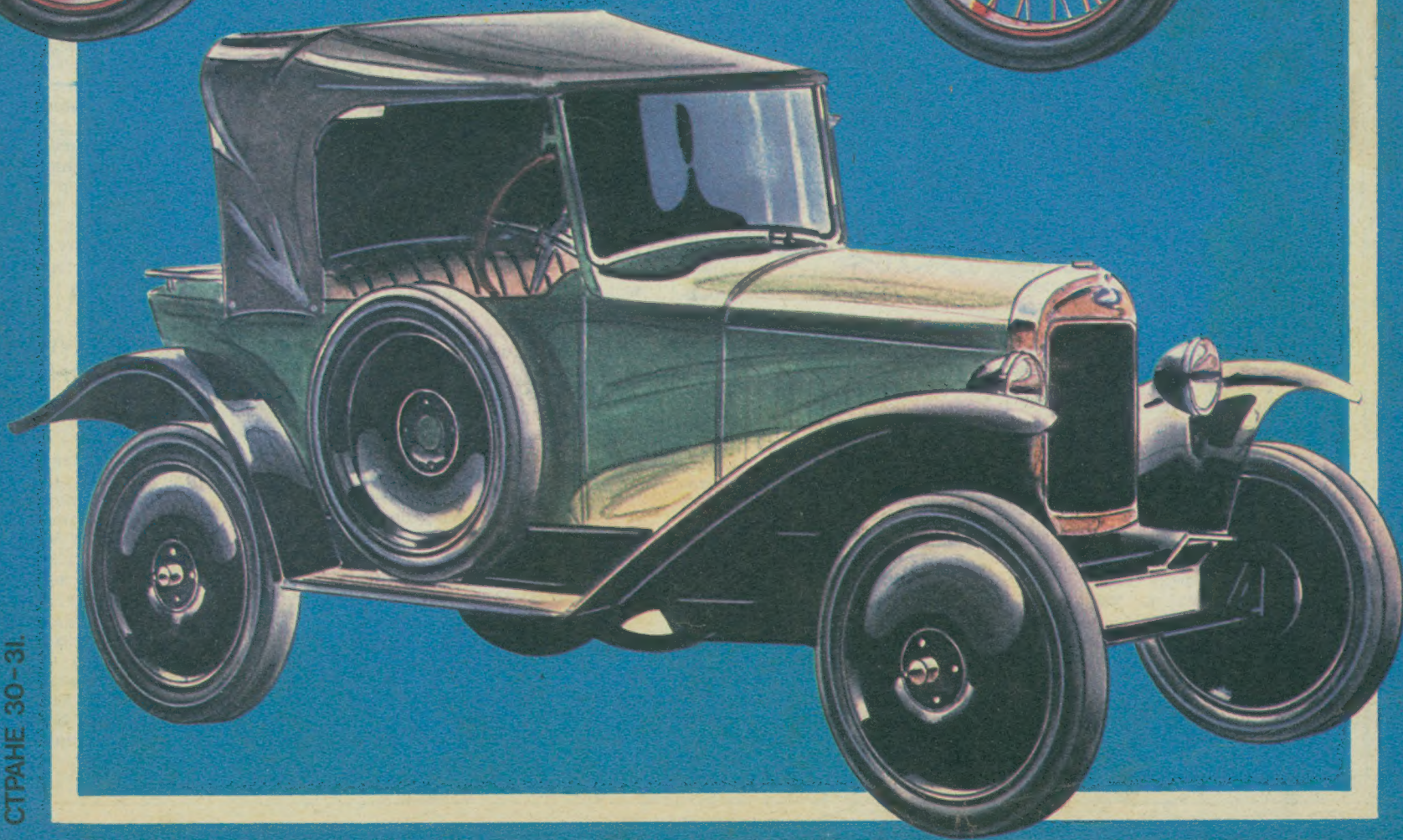
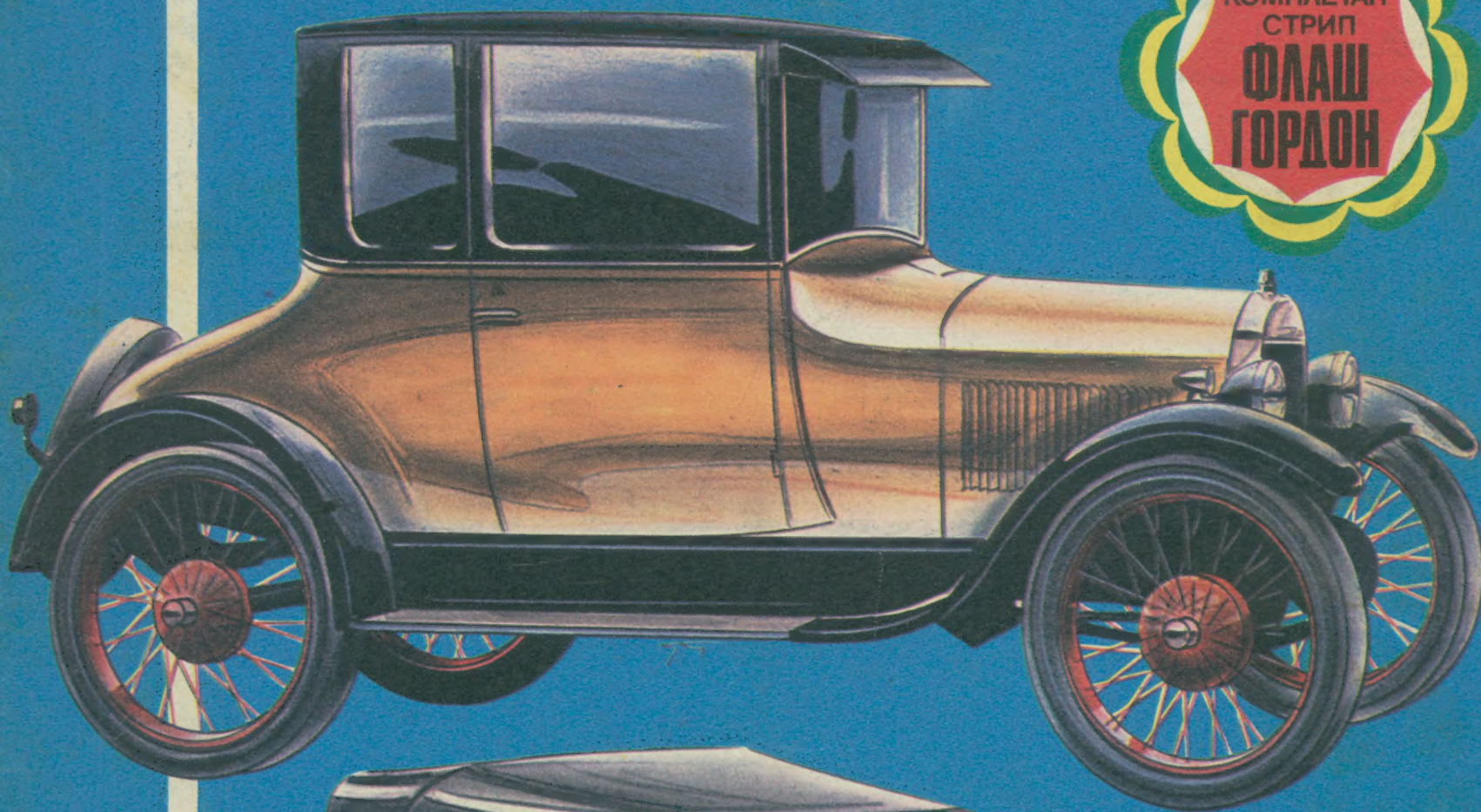
1281

ЗАБАВНИК

16. 7. 1976. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVII

КОМПЛЕТАН
СТРИП
**ФЛАШ
ГОРДОН**

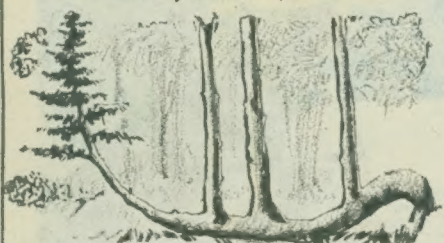
СТАРИ АУТОМОБИЛИ
САМОХОДНИ ФИЈАКЕРИ
СТРАНЕ 30-31.

ДАНГА

РАЈА КАЛИНЈАРА/ИНДИЈА/
ВЛАДАО ЈЕ ТАЧНО
47 ГОДИНА, 9 МЕСЕЦИ
И 11 ДАНА. ПОШТО СЕ
ПОВУКАО С ПРЕСТОЛА ДАНГА
ЈЕ ЖИВЕО ЈОШ 47 ГОДИНА,
9 МЕСЕЦИ И 11 ДАНА!

„ВИКИНШКИ БРОД“

ЗОВУ ОВАЈ ИСКРИВЉЕНИ БОР
У БЛИЗИНИ БИНСФЕЛДА, У
НЕМАЧКОЈ.

3 ВЕРТИКАЛНА СТАБЛА КОЈА
СЕ ОДВАЈАЈУ ОД ГЛАВНОГ
ПОДСЕКАЈУ НА КАТАРКЕ.

НАЈНЕОБИЧНИЈЕ САМОУБИСТВО У ИСТОРИЈИ

ДЕВА АМАЈИ ИЗ КУРГА/ИНДИЈА/
УДОВИЦА ЈЕДНОГ РАЈЕ
ОДЛУЧИВШИ ДА ПОБЕ У СМРТ
ЗА СВОЈИМ МУЖЕМ СТУЦАЛА
ЈЕ ДИЈАМАНТ ОД 20 КАРАТА
И ПРОГУТАЛА ЊЕГОВ
ПРАХ.

КОВЧЕЗИ

У КОЈИМА СУ САХРАЊИВАНЕ
ПЛЕМЕНСКЕ ПОГЛАВИЦЕ
НА ИНДОНЕЖАНСКОМ ОСТРВУ
ТИМОРУ ИМАЛИ СУ ОБЛИК БРОДОВА
С ПОСАДОМ И ОРУЖЕМ ИЗРЕЗБАРЕ-
НИМ ОД ДРВЕТА — ДА БИ ОТЕРАЛИ
ЗЛЕ ДУХОВЕ. КОВЧЕЗИ СУ ПОСТАВЉЕНИ
НА ВИСОКЕ ПЛАТФОРМЕ УЗ ОБАЛУ МОРА.

АВЕТИЊСКИ ЈАХАЧ ИЗ ИРУНА

ВОДОПАД НА РЕЧИЦИ
МЕА — СУРИ ПОДСЕКА ИЗДАЛЕ-
КА НА ЈАХАЧА НА БЕСНОМ
КОРУ.

СЈОМЗНИК

ГЕНЕРАЛУ ТАДЕУШУ КОШКУШКОМ У БЛИЗИНИ
КРАКОВА/ПОЉСКА/У СТВАРИ ЈЕ МОГИЛА ВИСОКА
35 МЕТАРА НАЦИЊЕНА ОД ЗЕМЉЕ ДОНЕСЕНЕ СА
СВИХ БОЈНИХ ПОЉА НА КОЈИМА СЕ КОШКУШКИ
БОРИО.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● у 16. веку у Перуу је убије-
но више хиљада лама. Разлог
помало необичан: Перуанци тог
времена сматрали су за дели-
катес мозак ових симпатичних
животиња.

● најнеобичнији портрет нала-
зи се у градској већници у
Тренту, у Италији. Један ка-
миз у овој згради тако је са-
праћен да баца на зид сенку

која личи на профил човека с
капом. Овај профил појављује
се сваког дана око 16 часова.
● ширина европских желе-
зничких пруга била је одређена
још много пре него што је же-
лезница пронађена. У ствари,
та ширина потпуно се поклапа

са растојањем између точкова
двоколица старих Римљана на
којима су они кретали у осва-
јачке походе на територије да-
нашње Енглеске и Француске.
Становници тих крајева пра-
вили су своје двоколице по рим-
ском обрасцу па је тај стандард
био узет у обзир и приликом
изградње железничких пруга.

● ждраловима у Европи прети
изумирање. По мишљењу ен-
глеског орнитолога професора
Картера ове птице размножа-
вају се много мање од свих
других птица у Европи.

● поред свима добро познатих
црно-белих ласта постоје и
ласте с потпуно белим перјем.
То су такозване ласте — алби-
носи. Беле ласте су веома ретки
гости Европе. Тако су прошле
године природњаци добили из-
вештај да се само једна породи-
ца белих ласта током лета на-
станила у Европи и то у Запа-
дној Немачкој.

● међу необичне двобоје свака-
ко спада и онај који је требало
да се одржи између генерала
Патмена, хероја рата за незави-
сност Америке и једног енглес-
ког официра. Генерал Патмен
је имао право избора оружја и
он се одлучио да обојица пуше
лулу изнад бурета за барут. У-
плашени Енглец је ускоро оду-
тао... Међутим, он није знао да
се у бурету налазио црни лук.

● у близини Аралског мора у
Средњој Азији откривено је
подручје богато хилибаром. На-
име, проучавајући површинске
слојеве минерала на обали по-
луострва Коржинде, истражи-
вачи су пронашли комад хили-
бара. Касније су у тој истој об-
ласти, али на другом месту, про-
нашли лоптицу од хилибара
пречника два сантиметра. Мор-
ски таласи су за време буре из-
бацили на обалу промаду црне
глине. Она се распрснула и у
појединим комадима откривени

су делови хилибара. Извор хи-
либара су насlage настале пре
неколико десетина милиона го-
дина у мирним, устајалим во-
дама плитког залива. У то вре-
ме на северном делу подручја
око Аралског мора интензивно
се развијао биљни свет, свој-
ствен суптропској влажној,
клими, од кога је настао хили-
бар. Хилибарска смола цурила
је са дрвећа задржавала се у
изумрлим стаблима и, доспева-
јући у мочварно тло, очувала
се у току милиона година.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ПОСЕТИТЕЉНЕ ЈЕДНОГ КАИРСКОГ ФРИЗЕРСКОГ
САЛОНА И НЕ САЊАЈУ ДА ДЕВОЈКА КОЈА ИМ УРЕЂУ-
ЈЕ КОСУ ВЕШТИЈЕ БАРАТА БОМБАМА НЕГО ПАПИЛОТНАМА!

другог али су изгледали, како је касније изјавила једна старија Американка, као да су у свађи: нису ништа разговарали и напето су гледали свако испред себе.

Прошло је двадесет минута мирног лета. По договору, задатак треба почети после пола сата и они су се придржавали тога. Само њих двоје у авиону знали су шта ће се догодити и Лејла, јер она је имала пасош Аните Диас, а њен пријатељ био је Зубир, опет погледа на сат. Последњи тренуци пред извршење увек су најтежи!

Лејла није тачно знала зашто јој поглед стално свраћа на једног риђоког, уредно подшишаног човека који је помно решавао укрштене речи. На седишту до њега дремао је дечакић од шест-седам година наслонивши главу на мајчино раме. Још на амстердамском аеродрому Лејла је чула како ова жена са стрепњом очекује лет јер се бојала за дете коме је обично мука и сада га је нежно посматрала како спава.

Тридесет минута — час је кучуо!

Зубир нагло устаде са свог седишта уз урлик који се претвори у својевремено звиждање: била је то нека врста бојног поклича. Кренуо је ходником према пилотској кабини са пиштољем у руци, а Лејла се упути за њим не пуштајући гласа од себе. Он ће запремити пилоту, а она ће се окренути путницима са две бомбе у рукама: тако је гласно договор.

Али, десило се нешто непредвиђено: стјуард Шол-

Лејлин последњи зад

Кроз узану улицију, каквих има безброј по либанским градовима, која вијуга између ниских, оронулих кућа, журила је у летње подне жена сва умотана у фереду. Њена боса стопала као да вису осећала врелину ужарене прашине. На глави је носила повећи, бокасти ћуп и, мада јој се лице није гидело, по држању се могло закључити да је веома млада.

Испред једне засвођене капије која је водила у тило, калдрмисано двориште, она се заустави и и послушну. Из кућице су догирали оштри мириси арапских зачина, али се ништа није чуло. Жена приђе вратима и закуца три пута. Изнутра се зачу груб мушки глас који је позва да уђе.

ПО ЦЕНУ ЖИВОТА

У ниској, лоше осветљеној собици седело је двадесетак људи око неравног, четвртасог стола какви се

виђају по маварским кафанама. Ипак, ово није била гостионица, а људи су се, судећи по изразима њихових лица бавили озбиљним стварима.

— Шта ћеш овде? — строго се обрати човек, очигледно вођа ове групе, жени на којој су се сви погледи зауставили када је ушла. Она одложи ћуп и скиде фереду, а дивна, црна коса расу јој се по раменима: они који су је познавали одахнуше.

— Добро, уђи — настави вођа. — Да ли те је неко пратио?

— Држала сам се твојих савета и ништа нисам рескирала. Закаснила сам зато што ми је требало времена да пронађем ову одећу и ћуп. Молим те извини — рече она кротко.

— Седи — процеди вођа и састанак се настави.

Био је то Зубир бен Мехди, а људи окупљени око стола Палестинци, чланови ослободилачке организације. Девојка, стара само 24 године, Лејла већ

је била командос: отимала је авионе.

Акција која се управо припремала у овој неугледној, полумрачној собици биће изузетно значајна.

— Отећемо четири авиона истовремено. Тако ће се сви уверити колико смо заиста јаки, а свет ће морати да упери поглед и на наш народ — износио је своју смелу замисао Зубир бен Мехди.

Била је то једна од оних акција којима су палестински командоси тих година покушавали да победе равнодушност света према трагедији овог народа који је већ готово три деценије био без домовине: од око три милиона Палестинаца само 250.000 остало је у својим кућама, сви остали раселили су се у четири арапске земље. Отимање авиона било је тада и начин борбе али је он доцније осуђен, па и од већине у самој Палестинској ослободилачкој организацији, јер се нећине жртве ничим не могу правдати.

Зубиров миран, дубок глас засекао је тишину. Ово што је рекао било је ипак неочекивано и дванаест пар очију нетремице је гледало у његова уста. Очекивали су да чују шта ће Зубир даље рећи, какав је његов план јер нико није помишљао да је то немогуће. Задатак се мора извршити, макар и по цену живота: сви су они на то рачунали.

ДОГОДИЛО СЕ НАЈГОРЕ

„Боинг 707“ који је 6. септембра 1970. године из Тел Авива летео за Њујорк спустио се у Амстердам. Неки путници су изишли, а други ушли. Међу новима се налазио и млади пар, Анита Диас и Порфирио Шавез из Хондураса. Многи путници су их загледали јер су обоје били веома лепо.

Сели су једно насрам

мо Видор шчепао је Зубира за руку у којој је држао пиштољ и настало је гушање. Одjekнула су два хица — у празно, јер Зубир није хтео, а није ни могао да пуца у стјуарда који му је био исувише близу.

Све је трајало само неколико секунди, али и то је било довољно да у авиону настане паника и да се људи из обезбеђења снађу: после неколико прецизних хитаца Зубир је пао у страшној агонији.

Лејла је сада била једини командос и није намеравала да се преда: требало је прво све покушати. Она рече леденим гласом:

— Не мичите се или ћемо сви одлетети у ваздух!

ХОЋЕ ЛИ ЕКСПЛОДИРАТИ?

Али, у том часу, да ли случајно или намерно, пилот поче да пикира, а затим нагло исправи авион.

Лејла изгуби равнотежу и паде, а неколико људи се сместа баци на њу. Ударила је, гризла, гребала као тигрица али ништа није вредело.

Деца су почела да плачу, она мајка је лудачки грлила сина и говорила му:

— Волим те, волим те, желела сам да дуже живиш...

Лејлу су ранили. Пилот је успео да добије везу са најближим, лондонским аеродромом и затражио је дозволу да хитно слети.

Када су точкови „боинга“ додирнули писту, са друге стране већ се чула сирена амбулантних и полицијских кола. Авион је стао. Један службеник стрчао је низ степенице које су хитно принесене вратима и појурио ка оној страни аеродрома на којој није било људи: у руци му се налазила једна од Лејлиних бомби и он је уплахилено говорио неке неразумљиве речи. Сви су погодили да је бомба одвртута и да може експлодирати свакога часа. Ипак, то се није догодило. У оној гужви, Лејла није стигла да је до краја активира...

ДРУГИ СУ УСПЕЛИ

Амбулантна кола однела су Зубира у мртвачницу, а полицијска Лејлу у затвор. Њена рана није била тешка и помоћ јој је указана уз пут. Када се, после ко зна колико времена пробудила, јер дали су јој неко

средство за смирење од којег је заспала, налазила се у малој, али чистој затворској просторији.

После краћег времена у њену ћелију ушао је инспектор, Енглез. Био је веома учтив и прво ју је упитао како се осећа. Лејла му одмах рече да не жели да одговара на питања, што је човек и очекивао и није ни покушао да је натера на то. Ипак, у њеним очима прочитао је жељу коју она није смела да искаже и уз осмех јој одговорио:

— Ваши командоси успели су да изврше задатке: три авиона била су јуче присиљена да промене курс.

Лејла је одахнула. Није скривала своју радост и понос што и она припада истој групи. Када је човек отишао, она се опет опружи, много мирнија него пре.

После дугих преговора који нису уродили плодом, Палестинска ослободилачка организација дигла је у ваздух три нова израелска авиона. После тога, Израелци су пристали да им изруче два Алжирца и десет Либанаца: међу њима налазила се и Лејла.

Тако је она, 1. октобра 1970. године, авионом стигла у Каиро.

И данас живи тамо: ради у једном фризерском салону, а њене муштерије и не сањају да је ова жена која вештим, нежним прстима дотерује њихову косу, бомбама присиљавала челичне птице да промене правац летења!

М. К.

ПАНТЕРОВ ПОЉУБАЦ

ТОГ ДАНА ОСТВАРИЛО СЕ НЕШТО О ЧЕМУ САМ МОГЛА САМО ДА САЊАМ: МОЈА СЛИКА НАШЛА СЕ У СВИМ НОВИНАМА! ИПАК, БИЛА ЈЕ ТО СЛАБА УТЕХА.

Друсила Робинсон постала је фото-модел под веома чудним околностима

ња док сам, заједно са Чипфелдом, улазила унутра.

Брава на вратанцима кавеза шкљоцнула је за нама.

Чипфелд је одабрао највећег пантера и поставио га на постоље, а ја сам скупљала храброст да му приђем и пољубим га у њушку. Сео сам како сам пиљила у те жуте мачије очи. Пантер као да није марио што сам ја ту, шарао је околом нимало питомих погледом.

Осмехнула сам се фотографима, а затим полако кренула кроз кавез према постољу на којем је животиња седела. И тада се догодило!

Тешка и топла телесина

но успео да ме ослободи загрљаја смрти и да ме изнесе из кавеза.

Када сам дошла себи, осетила сам бол какав нисам ни слутила да може постојати! Чинило ми се да ми леви део главе биси као располовљен. Околу су се чули повици окупљеног света. Манди, сва у крви, придржавала ми је главу.

Рекла сам јој оно што ми је прво пало на памет:

— Молим те, скини ми вештачке трепавице, потпуно су ми нове!

Она је то пажљиво учинила и у то су стигла болничка кола. Уз завијање сирене пребацили су ме у болницу. У току вожње сам опет изгубила свест.

Свитало је сиво, магловито јутро, каква саммо могу да буду јутра у Манчестру. Осећала сам се тремо, невољно се спремајући за посао. Радила сам на пријавници агенције за фото-моделе и сањарила о томе да ме запази неки познати продуцент, али то се никако није догађало.

Уместо тога, Дики Чипфелд се љутио што девојка која је требало да рекламира његове циркуске пантере није дошла. Док се он вртео и гуњао, синило ми је да је сада прилика за мене. Храбро сам понудила Чипфелду да је заменим. Он ме је погледао, одмерио од главе до пете и климнуо главом у знак одобравања.

Тако сам пошла на своје прво, толико жељено снимање.

У СМРТНОСНОМ ЗАГРЉАЈУ

Све што је требало да урадим било је да помазним огромног, црног пантера: није било чудо што она девојка није дошла! Али, нисам више имала куд и само сам стегла за руку Манди, моју стару другарицу коју сам повела да ми „држи страх“.

Када сам угледала кавез, ноге су ми се одсекле од страха: у њему су се налазила четири пантера и шест леопарда! Репортери и фотографи су већ стајали свуда околу и понеко ми је упутио реч о охрабре-

одједном се сручила на мене и ја сам пала на под. Канџе су ми се зариле у тело и почеле да деру кожу са мог лица. Осетила сам ујед на грудима. Оштри зуби заривали су ми се у месо и тај бол као да ми је пробио до мозга: тек тада сам постала свесна да се налазим у загрљају побеснелог пантера!

ВЕШТАЧКЕ ТРЕПАВИЦЕ

Од тог тренутка ничега се не сећам. Нисам знала да се Дики Чипфелд бојио са животињом, да је конач-

Када сам се пробудила, у белој тишини, окружена људима у белом, помислила сам да се налазим у рају! Нисам осећала никакав бол, вероватно због нарकोзе. Сазнала сам касније да ми је живот само чудом спасен: пантер ми није прегризао вратну аорту зато што се моја дуга коса обавила око врата.

Тако ми се испунило нешто о чему сам раније толико сањарила у дугим сатима, за пултом пријавнице: тог јесењег дана 1968. године моја слика нашла се у свим новинама! Ипак, била је то мршава утеха за цену коју сам платила.

М. К.

атак

МИНИ-КВИЗ

- 1 Шта је филоксера?
  - 2 Ко је написао историјски роман о балканским словенима „Под слободним сунцем“?
  - 3 Како се зове најдужа река Африке?
  - 4 Хинопотам је: .
  - 5 Шта је тифграм?
- ОДГОВОРИ:

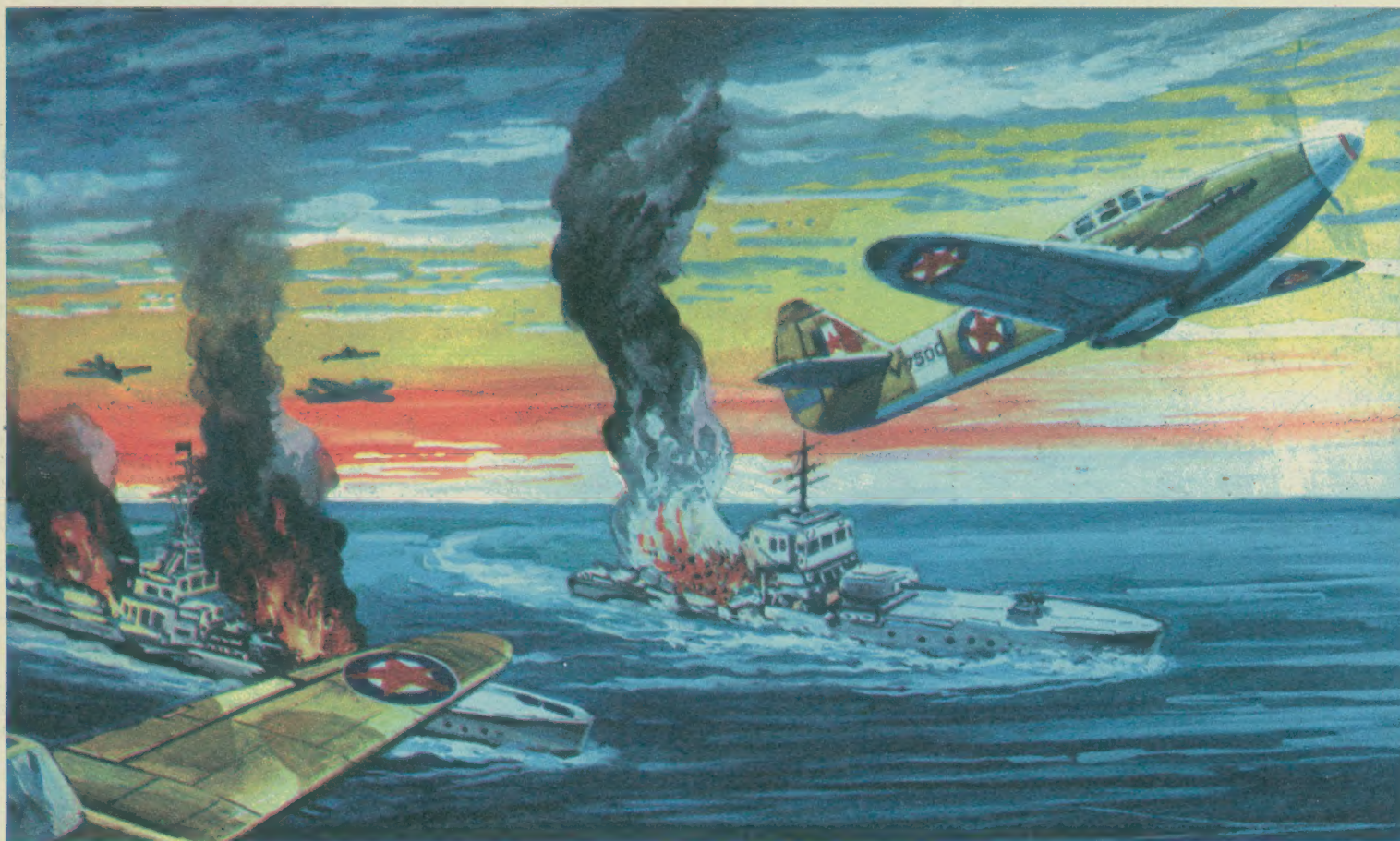
1. Филоксера је инсект који штети виноградима. 2. Драго Јовановић. 3. Нил. 4. Врста копитара. 5. Шифра која се користи у криптографији.

ХЕРОЈИ
НАШЕГ
НЕБА

3

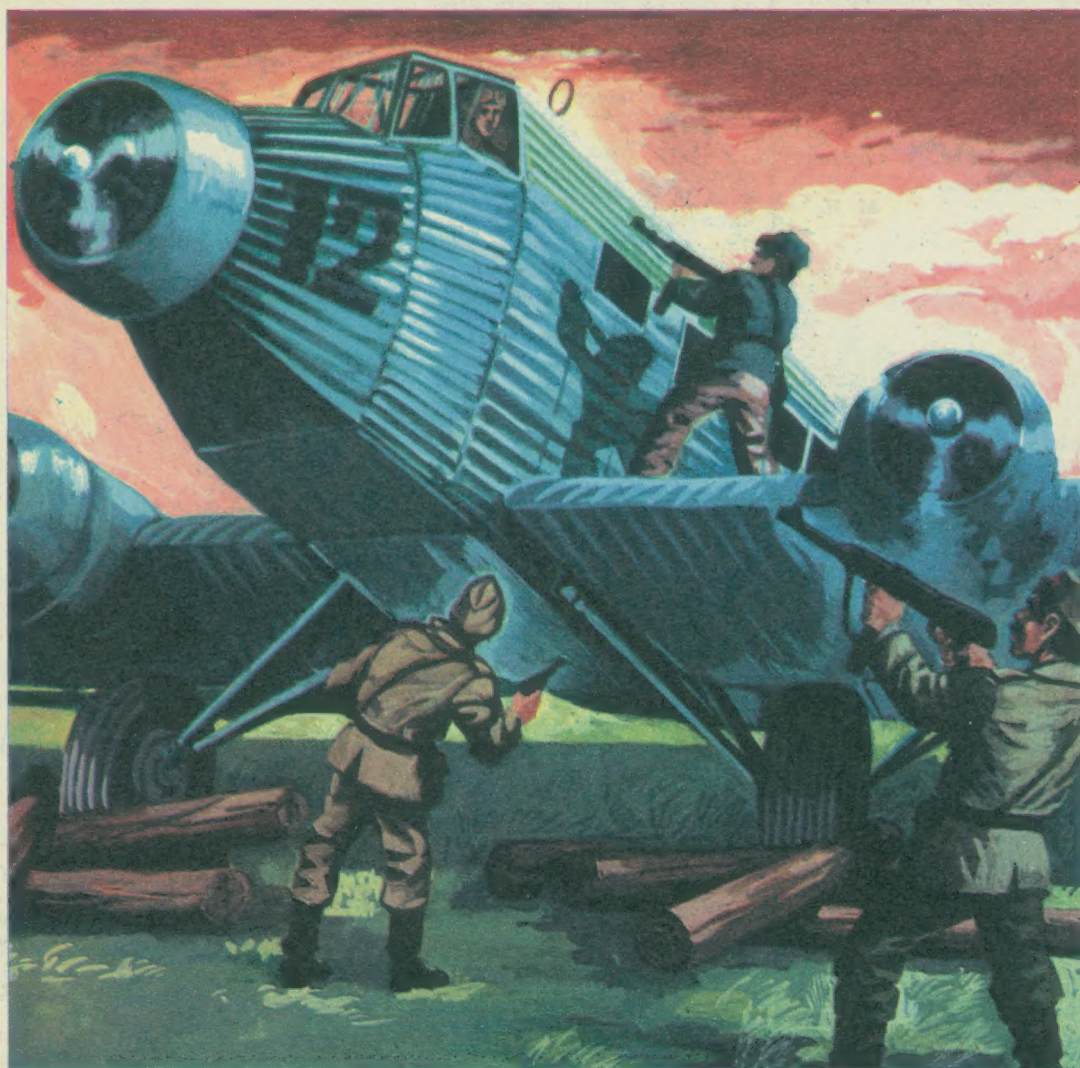
ЕСКАДРИЛ

СВАКОДНЕВНИ НАПАДИ — У априлу 1944. године формирана је наша Прва ескадрила а у јулу Друга. У почетку су се налазиле на острву Вису одакле су дејствовале искључиво над југословенском територијом. До краја рата Прва ескадрила извршила је 386 борбених задатака и бацила на непријатеља више од 140.000 килограма бомби, испалила готово 46.000 топовских граната и 200.000 митраљеских зрна и уништила 19 локомотива, 130 железничких вагона, 200 моторних возила, 10 мањих бродова и много непријатељских војника.

НИКШИЋАНКА

Крајем рата Народнослободилачка војска Југославије већ је имала ловачко-бомбардерску и јуришну авијацију, као и авијацију за везу. Заплењени транспортни авиони служили су за превоз робе, поште и људства. Најдуже је служио транспортни авион „Никшићанка“. У ствари, био је то један „јункерс YU-52“ који је октобра 1944. слетео грешком на аеродром у Никшићу. Када је немачки пилот видео да је погрешно, покушао је да додавањем гаса одлепи авион од земље и побегне. Међутим, наши борци били су бржи: хитро су прискочили и подметнули греде. Неколико дана доцније авион је добио партизанске ознаке, име „Никшићанка“ и полетео за Београд. Превозио је ратни материјал, рањенике, пошту до краја рата.

СМРТ РУБИЈА ЛУИВИЈА

— У саставу Прве ескадриле борио се и храбри Задрањин, пореклом Италијан, Руђи Луиђи. Марта 1945. приликом бомбардовања непријатељске колоне, изабацио је неколико

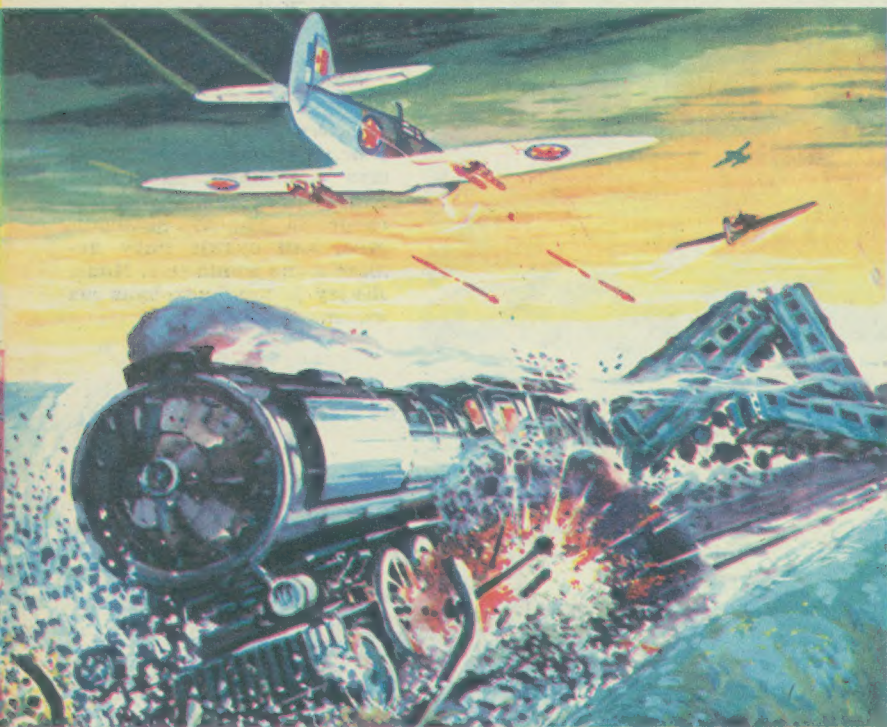

Е СА ВИСА

Црта: В. ДОРОШЕВ
Текст: Ш. ОШТРИЋ

ИЗДРЖЉИВИ ХАРИКЕНИ — По жестини борбених задатака Друга ескадрила нимало није заостајала за Првом. Од октобра 1944. године па до краја рата „харикени“ ове ескадриле неуморно су летели. У готово 220 акција Друга ескадрила је испалила око 4.000 граната, 100.000 митраљеских зрна и уништила 42 пловна објекта, 70 моторних возила, 10 локомотива, 83 железничка воза, једну електричну централу, два моста и велики број непријатељских војника.

СПЕЦИЈАЛНЕ БОМБЕ — Јединице НОВЈ заузеле су септембра 1944. године Бањалуку и на оближњем аеродрому Залужани запленили тридесет и три авиона и велику количину ваздухопловног материјала. Једанаест авиона је оспособљено тако да су могли убрзо да крену на ратне задатке, али авионских бомби није било. Партизани су решили проблем једним својим „изумом“: уместо бомби, на непријатеља су бацали из авиона канте и бурад са бензином за које су биле закачене запаљиве бомбе. Тако је нападнута и бањалучка тврђава Каштел.

бомби, али му се једна закачила за лежиште носача бомби. Авион је почео да пропада и преврће се. Луићи је покушао да га спасе. Знајући да партизани немају довољно авиона и да им је сваки

драгоцен, одлучио је да с бомбом слети на аеродром на Вису. И управо кад је додирнуо земљу, бомба се откачила ударила о тле и експлодирала разневши авион у парамарчад.

НА СРЕМСКОМ ФРОНТУ — Успостављање Сремског фронта био је последњи, очајнички отпор немачке армије на тлу Југославије. Сламању тог отпора умногоме је, уз сарадњу са осталим јединицама НОВЈ, допринела наша авијација која је при крају рата већ била формирана и у дивизије. У њеном саставу углавном су били совјетски авиони: „Јак 1“, „Јак 3“, „Јак 9“, „иљушин П-2“, „штрмовик“. Наше посаде извршиле су близу 1.500 борбених летова, бациле око 15.000 бомби, испалиле више од 120.000 топовских граната и 250.000 митраљеских зрна, уништиле много објеката и нанеле тешке губитке немачкој пешадији. Био је то тежак ударац за Вермахт чија ће се армија ускоро распасти.

КРАЈ

ПЛАЧКА НА НАЈВИШЕМ НИВОУ

ДВОРСКЕ СПЛЕТКЕ

После погребца француског краља Шарла VIII, 1498. године, краљица Ана се повукла на своје земље, у Бретану: желела је да се удаљи од сплетки и смицалица које ће почети да колају двором пошто се престо испразнио.

Постојао је још један разлог њеног наглог повлачења: причало се да је краљ отрован у замку Амбуаз тако што је помирио једну поморанду. Ово, додуше, није било тачно. Касније је утврђено да је краљ умро изненада, од удarca у главу, али Ана је, опрезно, сматрала да је за њу боље ако се повуче у свој замак у Нанту.

Следеће године она се, ван сваког очекивања, поново удала и то за новог краља Луја XII. Тако је по други пут постала француска краљица.

Ана је тада имала само двадесет пет година и по мишљењу неких савременика била „веома лукава, амбициозна, тврдоглава и крајње мрачна“.

Зауоставите бродове!

Једном приликом краљевска породица се налазила у замку Блоа и краљ је изненада добио срчани напад. Лекари су сматрали да му више нема спаса и док је он лежао на самртној постељи, а то је потрајало неколико седмица, краљица није седела скрштених руку: припремала је ново повлачење. Послала је у Париз своје емисаре којима је наредила да брижљиво спакују и што пре укрцају на бродове за Нант намештај, писма, слике и уметничке предмете које је сматрала својим власништвом. А када је краљ био на крају снага, краљица је из трезора замка Блоа изнела све што је могла. Затим је својим бретонским

племићима наредила да пуној тајности одведу конвој натоварених бродова у Нант.

Како се на двору и поред све тајности ствари увек прочују, „процурела“ је и вест о краљичином бесрамном подухвату. Један чувени ратник, педесетогодишњи маршал Жије сматрао је питањем части да не допусти профукавање краљеве имовине.

Уздајући се у свој велики ауторитет и преузимајући на себе огромну одговорност, он је наредио да се препречи ток Лоаре којом су пловили краљичини бродови.

Осветољубива краљица

Краљичини бродови су зауостављени у Самиру и враћени у Блоа, где су стављени под стражу. Жије је чак наредио да се и краљица стави под присмотру и спречи уколико би покушала да побегне у Нант.

Док се француски краљ Луј XII опорављао у Греноблу после тешке болести, на његовом двору догађале су се чудне ствари.

Неким чудом краљ је остао жив.

Док се опорављао у Греноблу, Ана је све ствари вратила на место, као да нису биле ни такнуте. А када се Луј вратио у Париз, испричала му је о страшној увреди њене личности и затражила да маршал Жије буде погубљен и то без суђења. Краљ је то одбио, вероватно обавештен о свему што се догађало док је сам био једном ногом у гробу. Али, на Анино наваљивање, протерао је Жијеа на његов посед и тако га удаљио са двора.

Али, то није био крај мука поштењог маршала!

Осветољубива краљица успела је, што упорношћу што сплеткама, да изведе Жијеа пред суд. Оптужила га је за увреду величанства, али судије нису делале њено мишљење. Ипак, Жијеу је конфискована сва имовина!

М. К.

НАША СРЕДЊОВЕКОВНА ПОВЕСТ

Четири брата бране Београд

Заштита и одбрана наших средњовековних градова била је на рачито организована.

У мирно доба градови су имали само минималну сталну посаду, обично од најамника. Жупски градови — средишта жула — имали су мања, а крајинска или граничарска утврђења бројније људство за одбрану. У граничарским градовима владао је строжи ред, као нека стална приправност. Старешина тврђаве називан је капетан или кастелан. Мађарски заповедник Београдског града у 15.

веку био је капетан под којим су била два кастелана, један за Горњу, а други за Доњу тврђаву. Међу капетанима Београдског града истицала су се четири брата Далматинца од којих је један одбранио Београд 1440. године од напада султана Мурата II.

У време кад се није ратовало град је увек чувала нарочита стража, дању и ноћу. Осим професионалне посаде и само становништво града и жупе било је дужно да чува градове. Та обавеза звала се градобљуденије.

МОЗАИК

ОЗЛОЈЕЋЕН ЧОВЕК

НЕДАВНО ЈЕ на једном великом раскршћу у Лондону дугу колону аутомобила зауоставило црвено светло на семафору. И док су возачи мирно седели у својим колима чекајући да се упали зелено светло, из једног аутомобила италијанске ре

гистрације истрчао је човек и вичући из свегласа напао — семафор. У тај необични обрачун нико од возача и пролазника није желео да се умеша. А темпераментни јужњак престао је да удара по семафору тек кад је дошла полиција.

СВЕМИРСКИ БУБ

Ванземаљска бића слична људима посећивала су Земљу пре неколико хиљада година. Долазила су у необичним возилима која су личила на спојене бубњеве или летеће рибе. Из сазвежђа Лава до наше планете путовали су брзином светлости и за то време били у стању анабиозе, односно све функције организма биле су сведене на најмању меру. Чим су се спустили у област источне Азије, успоставили су контакт с људима а онда се настанили у пустињи Гоби.

Кинези су их сматрали за богове и звали их „синови неба“ јер су их учили до тада непознатим вештинама. Према њима су се осећали ништавно зато што су их дошљаци из свемира плашили ватром, грмљавином и снажним блесковима светлости.

Не зна се тачно колико су дуго остали у посети нашој планети јер пре него што су отишли у свемир нису оставили никакве трагове. Ипак, оно што су радили описано је у многобројним кинеским митовима и легендама које се већ неколико хиљада година преносе с поколења на поколење.

Астроном Карл Саген недавно је изјавио да постоје разлози за веровање да се све то заиста десило.

— На Земљи располажемо средствима којима можемо да проникнемо у ту тајну. — каже он. — И зато, стидео бих се своје цивилизације ако не бисмо покушали да утврдимо право стање ствари.

СТИГЛИ СУ СА ГРМЉАВИНОМ!

Тако је и совјетски научник професор др Лисјевич који је више година провео у Пекингу, одлучио

пре нове ере или из раног периода средњег века. Са закључцима до којих је дошао сложила се и Совјетска академија наука па је његов рад под називом „Древни мотиви и легенде о летовима ка звездама“ прочитан на Трећем светском конгресу о „Древним астронаутима“ који је одржан у нашој земљи.

Полазну тачку за своју теорију нашао је у књизи „Записи о поколењима владара и царева“ из 3. века у којој је записано да су једног дана, око 3000. године пре н.е. на Земљу изневада стигла, уз прасак грома, необична бића ужасне снаге и огромне моћи. Један од њих — Хуанг Ти родно се уз блесак огромне муње која је дошла из сазвежђа Великог Медведа. Када је на Земљу стигао други „син неба“ Шао Хао, звезда попут дуге појурила је наниже, док се Хуанг Хау створио у тренутку када је блештава сјајна звезда пресекла Месечев диск...

Слике са призорима свог необичног рађања Лијевич није успео да пронађе али је претпоставио да су оне ипак некада постојале јер је у свом истраживачком раду пронашао један необичан запис филозофа Ванг Чунга који је живео у првом веку. Он је описао необичне цртеже који су постојали у његово време: на једном од њих видео је четири међусобно спојена бубња цилиндричног облика који нису служили за „свирање“ јер су на крајевима имали прорезе. „Бог грома“ који је стајао поред те необичне направе није могао да лети, на цртежима је био приказан без крила али се ипак налазио изнад земље, као кад се астронаути нађу у бестежинском стању.

Доказ да су ти бубњеве ипак некада постојали су и цртежи најстаријих кинеских бубњева за које се зна,

— ИМАМ ДОКАЗЕ ДА СУ НЕПОЗНАТА БИЋА ПОСЕТИЛА НАШУ ПЛАНЕТУ ПРЕ НЕКОЛИКО ХИЉАДА ГОДИНА И ДА СУ СТИГЛА ДО САЗВЕЖЂА ЛАВА! — ТВРДИ СОВЈЕТСКИ НАУЧНИК ДР ЛИСЈЕВИЧ.

имају прорезе на крајевима па се претпоставља да су направљени према узору на оне који су „одлетели“ у свемир.

РИБА ЗА ПОЛЕТАЊЕ

Према тим легендама „синови неба“ живели су у пустињама источне Азије где су се у то време дешавале необичне појаве, оне су застрашивале људе јер нису могли да их објасне. У једној књизи која улази у састав светог Таоистичког корана постоји и следећи опис:

„Фенг-цу (Син неба) спаљивао је себе у огромном пламену и виноу се заједно с димом...”

По легенди, за овај свој лет Фенг-цу је користио направу „Фејју“ (према хијероглифима: феј — летећа, ју — риба), до детаља описану у најстаријем запису „Књига планина и мора“ који улази у састав средњовековне енциклопедије „Таипин јулан“. Та „риба за полетање“ није имала крила, личила је на свињу, била обележена црвеним шарама, штитила је од оружја и уклањала страх од грома.

Тумачећи запис Лисјевич верује да је поређење са свињом значило да је та направа имала четири ноге које су се извлачиле у тренутку приземљења, надуви труп у који је могла да стане посада, а црвене шаре су ознаке брода направљеног од несагоривог материјала.

А како су та свемирска бића путовала кроз ваздух?

И на то је нађен одговор: пошто је ушао у „рибу за полетање“ Фенг-цу је привремено умро и поново се родио тек после 200 година. Совјетски научник зато сматра да је тај древни астронаут употребио неко средство за дуг сан и тако одлетео у свемир. Данас се зна да је успоравање рада срца, дисања и снижавање телесне температуре један од начина за решавање проблема времена при космичким летовима на велике удаљености.

Тајна сазвежђа Регул

Баш ову Лисјевичеву претпоставку поткрепљује мит о Хуанг Тију који је савладао Тао — покрет-

ну снагу свемира и тако успео да „путује и лута у бескрајност“, брзином која је била сразмерна удаљеностима. Он је путовао на ченхуану — крилатом змају а брзина којом се кретао утицала је на ток времена и успоравала старење људског организма. Ченхуан је могао у једном дану да прелети милијарду миља а човек који је био на њему тада је достигао старост од 2000 година.

Ипак, најзанимљивији је онај запис у којем се говори о одређивању дела неба из којег су на Земљу стигла свемирска бића. Према тим митовима „синови неба“ стигли су на нашу планету из Сијанјуана и после посете поново су се вратили у исто сазвежђе које се састоји из 17 звезда различитих по величини а по распореду у простору подсећају на крилатог змаја.

Данас се зна да Сијанјуан припада сазвежђу Лава. Древни аутори помињући Сијанјуан, нису мислили на сазвежђе у целини већ на његову најсветлију тачку названу Регул или Алфа Лео. Према последњим подацима она се састоји од четири звезде које се окрену око заједничког центра теже.

ЧОВЕК У ЈАЈЕТУ

Старе кинеске текстове допуњује и део из мита који потиче из пребудистичке религије Тибета, назване „бон“, у којем се говори како се на Земљи појавио моћни „друг доброте и крпкости“.

Он је стигао са неба у јајету чија је љуска представљала заклон за све који у њему живе. А када се то „небеско јаје“ спустило на земљу из њега је изишао човек који је имао огромну снагу и велику моћ...

Овакви и слични записи пронађени су у разним епохама можда у себи крију решења о постојању ванземаљских цивилизација.

да „утврди право стање ствари“. Тамо је почео да проучава делове многобројних споменика, мотиве и легенде које потичу од пре неколико хиљада година

названи су „ја“ а израђени у периоду између 2000. и 1000. године пре нове ере. Њихов издужени облик веома подсећа на оне које је описао филозоф Ванг Чунг,

ЊЕВИ

ДРЕВНИ КОСМОНАУТИ

Савремени астрономи тврде да је једна од звезда Регул слична нашем Сунцу и да око ње круже планете. Зар би онда било нестварно да у том систему постоји и планета попут Земље на којој је могућ интелигентни живот.

Да ли се посета „свемираца“ из сазвежђа Лава заиста догодила, спорно је питање. Јер, древни текстови могу да се тумаче на најразличитије начине. Али, стари записи често су доводили до археолошких открића; анализа епова „Илијада“ и „Одисеја“ омогућила је да се пре 100 година пронађе Троја а исландска сага о Лејфу Срећном довела је до открића насеља Викинга у Америци.

Можда ће подређивања и зучавање кинеских легенди о којим свет тако мало зна дозволити могућност да су посетници из свемира дошли из сазвежђа Лава и тамо се поново вратили.

— Располажемо са тачно одређеним делом неба из којег су дошли ти „људи“ — каже Лисјевић. — Али, то је само полазна тачка за даља истраживања.

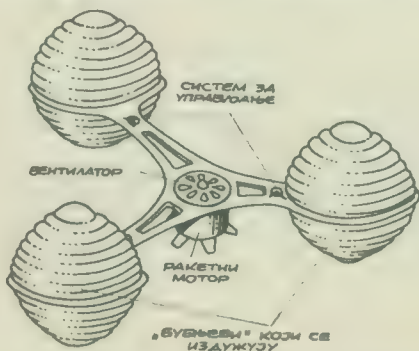
Бранка Јеремин

ШЕМА КАО УЗОР

На неким кинеским керамичким споменицима направљеним пре 3000 година, уцртани су бубњеви о којим говори филозоф Ванг Чунг. Приказани су као четири спојена круга који су линијама подељени на четири преграде. До данас, у конструкцијама кинеских бубњева сличне преграде нису пронађене јер би спречавале простирање звука. Њих чак нема ни у најстаријим бубњевима названим „ја“ који обликом веома подсећају на летелице (слика 1). Зато се претпоставља да је то шематски представљено „возило“ које је стигло из свемира на Земљу.

Према овој древној шеми направљен је апарат који ће се употребљавати за истраживање Венере. Погонски мотори и систем за управљање. (Слика 2) Уместо четири бубња он има само три: лоптастог облика и спојени међусобно, а у центру се налазе погонски мотори и систем за управљање (слика 2).

ДВЕ СРЕЋЕ У НЕСРЕЋИ

— МИСЛИТЕ ЛИ ВИ ДА МИ СПАСЕ-
ЈЕ ЖИВОТ ИЛИ ДА МЕ ДОКРАЈЧИ-
ТЕ? — ЗАУРЛАО ЈЕ ТЕШКО РАЊЕНИ
ЏОН МЕК ЛАРЕН НА БОЛНИЧАРЕ
КАД СУ БОЛНИЧКА КОЛА УДАРИ-
ЛА У ДРВО.

Прошло је тек месец дана откако се педесетогодишњи Џон Мек Ларен са супругом и сином доселио у јужноафрички град Меривелд Мајн и ту отворио трговину мешовитом робом.

Као и већина трговаца у градићу, Мек Ларен је у фиоци испод тезге држао мали аутоматски пиштољ калибра 6,35, како би се заштитио од евен туалних пљачкаша. Једне суботе, у новембру 1969. године, ставио је пиштољ у џеп од мантила, затворио радњу и кренуо кући. Код куће је скинуо мантил и, када је хтео да га окачи у орман, пиштољ је пао на под и опалио. Уплашен снажном детонацијом, Мек Ларен није осетио никакав бол, али када се после неколико секунди погледао у огледало на вратима ормана, није могао да поверује својим очима: на левој страни кошуље полако се шитила крвава мрља, од метка који га је, погодио — право у срце! Окренуо се полако и погледао леђа — на кошуљи није било излазне рупе. Метак се, значи задржао у срцу!

Прва срећа

Метак је Мек Ларена погодио тачно у џеп кошуље, пробио кутију за цигарете, одбио се од упалача и зауставио се у срчаној преткомори, не повредивши ниједан значајнији крвни суд. Мек Ларен је имао лудачку срећу!

— Била је то заиста чудна ситуација — сећа се Мек Ларен — Моја супруга је уплашена пучњем утрчала у собу и када ме је угледала онако крвавог, застала је запањена не могавши ништа да каже. Тако смо се немо гледали неколико тренутака, не знајући шта да урадимо.

Најчудније од свега било је то, што се Мек Ларен још држао на ногама. Са супругом је излетео у двориште покушавајући да нађе неког познатог коме би се обратио за помоћ, јер телефон у кући

нису имали. Прво су наишли на четрнаестогодишњег Дика Чепмена, најбољег друга Мек Лареновог сина.

— Умеш ли да возиш? — упитао га је Мек Ларен.

— Како да не — спремно је одговорио дечко, узео кључеве од кола из Мек Ларенових руку и кроз неколико тренутака почела је лудачка возња ка болници. Дик је возио као професионални тркач и за неколико минута били су пред вратима болнице.

— Све ће бити у реду — саопштили су лекари Мек Ларену. — Даћемо вам инјекцију за умирење болова, па ћемо вас пребацити у централну болницу, јер лекари овде нису спремни за овако осетљиву операцију.

Када се пробудио из кратког сна, Мек Ларен

љутити Мек Ларен. — Умирећу пре него што дођем до болнице!

Иде, међутим, био свестан да је овај удар аутомобила у дрво покренуо метак у његовом срцу.

Када је стигао у болницу, све је било спремно за тешку операцију, а Мек Ларен је подвргнут рендгенском снимању. Када је хирург погледао снимак Мек Лареновог грудног коша — метка нигде није било!

Хирург је отрчао до шок-собе где је Мек Ларен смештен до операције и тамо затекао лекаре како снажно масирају пацијентову леву ногу.

Брзо су направљени снимци и доњег дела Мек Лареновог тела, јер је било очигледно да је метак кренуо крвотоком, запушио неку од артерија, због чега је Мек Ларену нога утрнула.

је лежао на носилима у амбулантним колима, а је дан од двојице болничара држао му је на лицу маску за кисеоник.

— Шта, још се возимо? — проговорио је, уклонивши покретом руке маску с лица. — Срамота је како споро возите. Боље да сте волан препустили малом Чепмену!

Друга срећа

У том тренутку, непажњом возача који се скренуо да погледа Мек Ларена, кола су скренула с друма и ударила у дрво. Нико није био повређен али су морали да сачекају друга кола.

— Мислите ли ви да ми спасете живот или да ме докрајчите? — заурлао је

Снимци су показали да је зрно застало у препонској вени, тако да је само житна операција могла да спасе Мек Ларена од гангрене. Хирушка интервенција трајала је преко два часа. Зрно је извађено и Мек Ларен је спасен. И други пут тога дана имао је срећу, јер да је метак остао у срцу, мало је вероватно да би остао у животу.

Данас је Мек Ларен савим другим човек. Откако је осетио близину смрти потпуно је променио схватања и начин живота.

— Тек сада схватам какву радост човеку доноси сама чињеница да је жив. Да ли сам после овога чудо које хода? Не знам, и не мислим на то — каже он. — Живот је за мене сада добио нову вредност.

НАЈВЕЋЕ
СПОРТСКЕ

ПРИКЛЮЧЕ
СВЕТА

1

ЧОВЕК И Ш

текст: А. Радаковић

АТИНА
1896.

ДВА ПОДВИГА РОБЕРТА ГАРЕТА

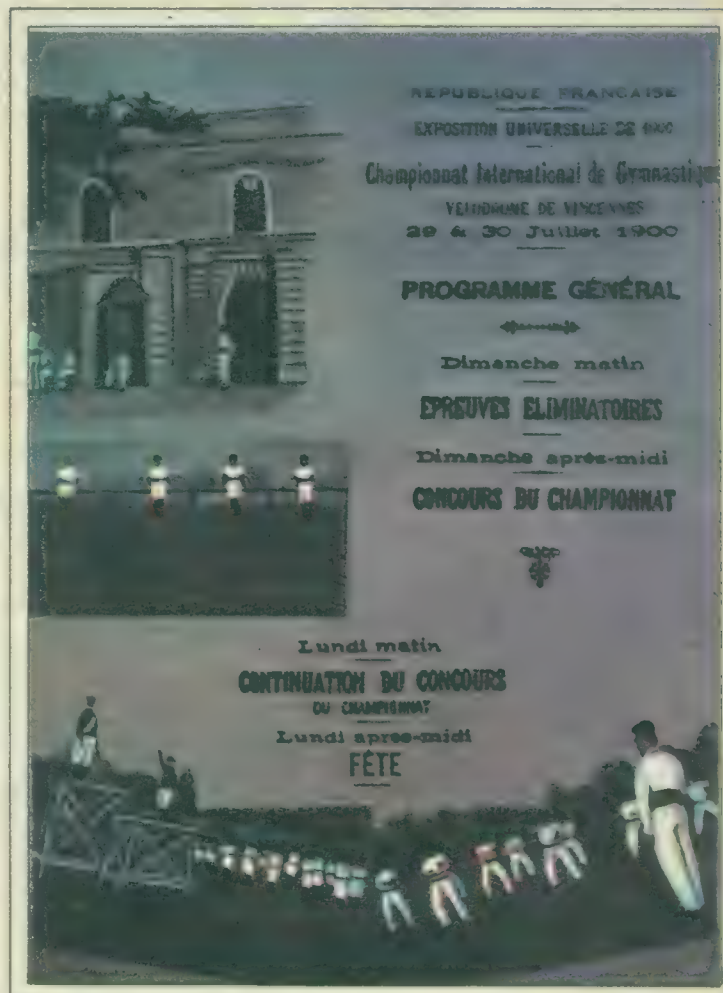
На Првој олимпијади, одржаној 1896. у Атини, учествовало је 295 такмичара из 13 земаља, који су се борили за 43 златне медаље у 9 спортова: лакој атлетици, дизању терета, рвању, мачевању, стрељаштву, бициклизму, гимнастици, пливању и тенису. У 12 лакоатлетских дисциплина Американци су освојили 9 златних, 5 сребрних и 2 бронзане медаље.

Грци су такмичаре у Пиреју одушевљено дочекали бачвама „рецине“. Олимпијци тада још нису имали појма о спортској дијететици: многи су се на дочеку напили, па нису ни обукли спортске дресове. Лакоатлетска стаза на стадиону била је неравна, песковита и блатњава, отворена у облику слова „U“, с олукама надесно уместо налево и дуга свега 333,33 метра.

Домаћини су били сигурни да у бацању диска, дисциплини готово непознатој

у осталом свету, неће имати озбиљне конкуренте. Под надзором читавог штаба „стручњака“ месецима су проучавали технику хеленских бацача.

Амерички студент из Принстауна Роберт Гарет, који је на Олимпијаду дошао као тркач, чуо је преко микрофона како судија јавља да се такмичење у диску неће одржати ако се не пријави бар један страни лакоатлетичар. Из радозналости је отишао до бацалишта и пријавио се иако никад раније у рукама није држао тањирасту справу са којом је требало да се такмичи. У трећем покушају „заврљачио“ је диск на даљину од 29,15 м и освојио прво место, испред Грка Параскеваполуса. Гарету се бацање толико допало да се пријавио и за куглу. Освојио је и другу златну медаљу, данас смешним резултатом од 11,22 м, испред Грка Милтијадеса Љускоса.

У СЕНЦИ АЈФЕЛОВЕ КУЛЕ

ПARIЗ
1900.

Друга олимпијада била је, у ствари, споредан догађај Светске изложбе на којој је Ајфелова кула била највећа атракција. Трајала је готово пет и по месеци, од 14. маја од 28. октобра.

Учествовало је 1077 такмичара из 21 земље који су се борили у 97 дисциплина из 12 спортских грана. Шест енглеских тенисерки биле су прве жене — учеснице олимпијских игара у историји. У лакој атлетици опет су тријумфовали Американци са 17 златних, 14 сребрних и 11 бронзаних медаља. После Американаца највише успеха су имали Британци: 4 златне, 2 сребрне и 1 бронзана медаља.

На Олимпијади 1900. појавио се један од најинтересантнијих спортиста свих времена — Реј Иври. Као петогодишњи дечак

разболео се од дечје парализе. После дугог и упорног лечења тек је у двадесетој години проходао. Волео је спорт, али је могао да се бави само једном дисциплином: скоковима из места који су тада били и на олимпијском програму. Реј Иври је на Другој олимпијади победио у скоковима из места увис, удаљ и у троскоку. На следећој Олимпијади поновио је тај подвиг, а 1908. у Лондону освојио је још две златне медаље. Тако је Иври са 8 златних медаља, после Нурмија који је освојио 9, „најзлатнији“ олимпијски лакоатлетичар.

Американац Алвин Кренцлајн који је победио у тркама на 60 м, 110 и 200 м с препрекама и у скоку удаљ, поставио је први светски рекорд на једној олимпијади: на 110 м препоне — 15,4 секунде.

ТОПЕРИЦА

СЕНТ
ЛУИС
1904.

ПРЕВАРОМ ДО ЗЛАТА

Улогу домаћина за Трећу олимпијаду доbio је Сент Луис, јер се те године славила 100-годишњица припојења Луизијане САД. Учествовало је 554 такмичара од којих је 431 био Американац.

У 25 званичних лакоатлетских дисциплина готово све медаље освојили су такмичари из САД. Од осталих медаље су освојили једино: Ирац Кили, златну у десетобоју, Ирац Дели, златну у трци с препрекама на 2500 м, Канађанин Демарто, златну у бацању терета (дисциплина слична бацању камена с рамена тешког око 25 кг, која је касније укинута), Грк Георгантос, бронзану у ба-

цању диска и Немац Вајнштајн, бронзану у скоку увис.

У боксу, рвању, бицилизму и стрељању из лука учествовали су само Американци. У 9 пливачких дисциплина Немци су освојили 4 златне, 2 сребрне и 2 бронзане медаље, а Мађари 2 златне, 1 сребрну и 1 бронзану. Због врло лоше организације о резултатима у другим спортовима нема сигурних података.

Олимпијада је била споредан догађај у оквиру „Међународног комерцијалног сајма“. Трајала је од 1. јула до 29. октобра. Да би некако потунили време, организатори су једноставно измишљали такмичења која с правим спортом нису имали никакве везе: пе-

њање уз конопац и јарбол, рвање у блату, обарање стабла, па чак и женски бокс. По непотпуним подацима одржано је преко 390 такмичења.

Амерички атлетичари су у Сент Луису први пут демонстрирали „ниски старт“. Постигли су изванредне резултате. Арчи Хан који је освојио златне медаље у трчању на 60 и 100 м победио је и у трци на 200 м поставивши светски рекорд — 21,6 сек. који је тек 28 година касније у Лос Анђелесу оборио његов земљак Еди Толан.

Американац Фред Лорд, уместо да трчи, готово половином маратонске стазе прешао је аутомобилом па се ипак попео на почасно постоље, да би тек касније био дисквалификован.

ЛОНДОН 1908.

ЗВИЖДУЦИ ЗА ПОБЕДНИКА

Четврта олимпијада била је најмасовнија: учествовало је 2034 такмичара од којих 11 жена из 22 земље. У 18 спортих грана учесници су се борили за 106 победа. Од 839 британских такмичара 57 Британаца и 5 такмичара из доминиона освојили је златне медаље.

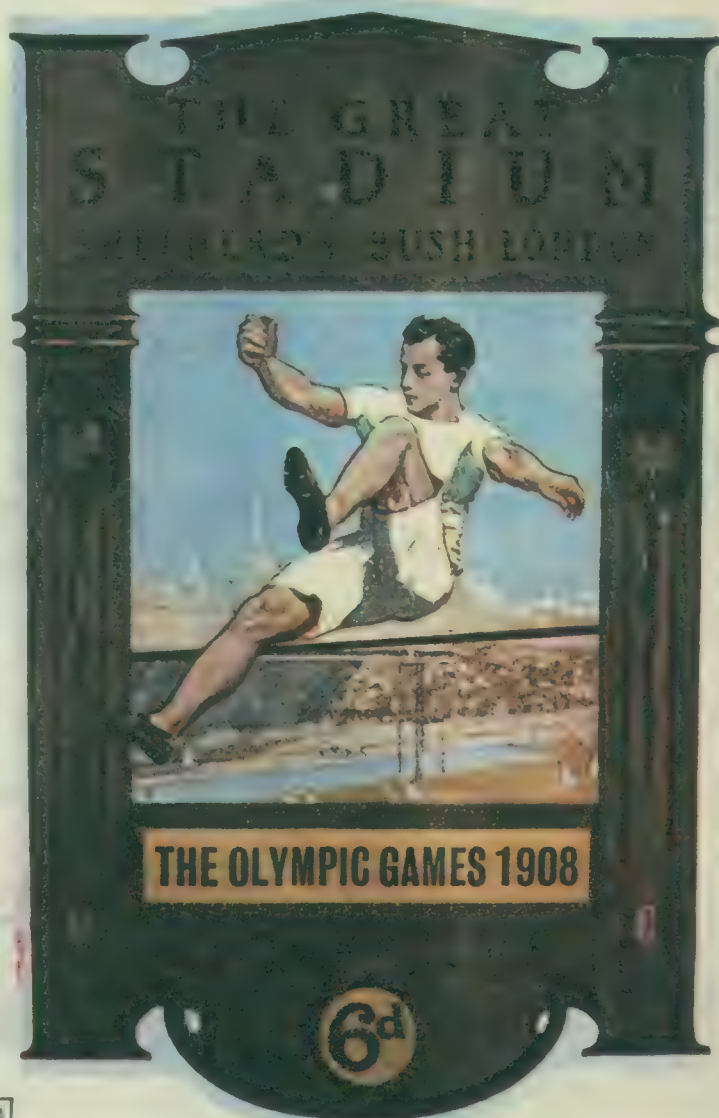
У лакој атлетици опет су доминирали Американци: у 27 дисциплина освојили су 16 златних, 10 сребрних и 8 бронзаних медаља. Велика Британија са 8 златних, 7 сребрних и 4 бронзане медаље заузела је у укупном лакоатлетском пласману друго место.

Британци су се истакли па су Олимпијске игре 1904. у Лондону послужиле као узор свим каснијим организаторима. Огромни

„Бајт Сити стадион“ могао је да прими 100.000 гледалаца, а борилишта су била врло добро израђена. Приликом свечаног отварања први пут су у „паради нација“ са националним заставама поздравили публику такмичари свих земаља учесница. Први пут је у олимпијски програм ушло бацање копља и такмичења уметничком клизању и у полу, а први пут су и жене добиле право да се такмиче у гимнастици.

У трци на 400 метара енглески пуковник Виндем Халсвел постигао је у квалификацијама најбоље време. У финалу је уз друге конкуренте имао против себе и три изванредна америчка такмичара: Карпентера, Тејлора и Робинса. У оно време још се није трчало одвојеним стазама.

Тејлор и Робинс секли су за време трке Енглезу стазу и гурали га према спољњем рубу. Карпентер који је од самог старта умакао, стигао је први, али су судије поништиле трку и „због неспортског ометања противника“ казниле дисквалификацијом ни кривог ни дужног Карпентера. Судијски жири је одлучио да се одржи поновна трка без Карпентера. Американци Робинс и Тејлор су демонстративно одустали од нове трке, а њима су се придружили и такмичари других земаља. Тако је пуковник Халсвел сам претрчао стазу и „освојио“ златну медаљу. Енглези, поборници фер-плеја, поздравили су неславу победу свог земљака огорченим звиждуцима.

Декстро́за извор нових животних снага

Кад крви недостаје грохљани шећер, руши се природна равнотежа нашег организма. Тада осећамо замор и малаксалост. Све то спречава ДЕКСТРОЗА. Одлична је за рековалесцените, интелектуалне и физичке раднике, за возаче моторних возила, спортисте и за малокрвне. Грохљани шећер је потребан организму читавог живота, од детињства до дубоке старости, јер је неопходан саставни део

наше крви. Помаже функционисање јетре, бубрега, срца и не штоди зубима. ДЕКСТРОЗА је зато погодна за непосредно узимање и као додатак за спремање различитих јела и напита. Због тога ДЕКСТРОЗУ препоручујемо као додатак свакодневне исхране — посебно деци. Може да се набави у свакој радњи, самоуслуги, са укусом наранџе, лимуна, јабуке и ментола.

Упамтимо, ДЕКСТРОЗА је извор нових животних снага.

Серво Михаљ,
индустријско-пољопривредни комбинат
Зрењанин.

OLYMPISKA SPELEN
STOCKHOLM 1912
22 JUNI - 22 JULI

СТОКХОЛМ
1912.

НАЈБОЉИ ЛАКОАТЛЕТИЧАР СВИХ ВРЕМЕНА

Први пут са свих пет континената, на Петој олимпијади учествовало је 2504 спортиста из 28 земаља, од којих су 57 биле жене. Такмичило се у 102 дисциплине 16 спортских грана.

Американци су и овог пута доказали да у лакој атлетици немају достојне конкуренте: освојили су 21 златну, 7 сребрних и 8 бронзаних медаља. Изненађење Олимпијаде је била финска лакоатлетска екипа која је са 6 златних, 4 сребрне и 3 бронзане медаље заузела друго место.

Сви спортски терени били су тако савршено уређени да су рекорди падали

као киша. Судије су, први пут у историји, уз помоћ електричних апарата и фотоснимака тако прецизно одређивале резултате да није дошло ни до најмањег неспоразума. Осамнаестогодишњи Американац Мередит поставио је на 800 м светски рекорд 1:51,9 који је био оборен тек 12 година касније. Трка на 5000 м у којој је Финац Колемајен после равноправне и огорчене борбе победо Француза Вуена и данас је за многе стручњаке „најдраматичнија трка свих времена“.

Јунак Олимпијаде био је полуиндијанац Џим Торп, најбољи и највећегривији

лакоатлетичар свих времена, који је надмоћно победио у петобоју и десетобоју. С резултатима из 1912. Торп би победника у десетобоју на Олимпијади 1948. славног Боба Матијаса надмашио у шест до десет дисциплина. Две године после Стокхолма, Торп је био дисквалификован, јер је раније на неком безбол такмичењу играо у професионалној екипи. Одузете су му медаље, али је један град у Пенсилванији добио његово име — Џим Торп Таун.

Посебно је занимљив био рвачки меч у средњој категорији у грчко-римском стилу између Руса Макса Клајна и Финца Асикајинена. У оно време није било временског ограничења, него се борило до победе. Меч је трајао више од 11 часова и то је најдужи рвачки двобој у историји. Победио је Клајн.

На Олимпијади у Стокхолму први пут су учествовали наши такмичари: халф БСК-а Милошевић без успеха у трци на 100 м, а Томашевић је у маратону од 68 такмичара заузео запажено 15. место.

АНТВЕРПЕН
1920.

РАДНИК ПРОТИВ ПЛЕМИЋА

Шеста олимпијада није се одржала због I светског рата. На Седмој је учествовао 2591 спортиста из 29 земаља. На овој Олимпијади отпале су многе дисциплине са ранијих игара: крос-контри на 8000 м, скокови из места, бацање диска и копља обема рукама.

У лакој атлетици тријумфовали су Финци који су освојили 9 златних медаља, колико и Американци. Трећи су са 5 златних медаља били Британци.

У Антверпену је на олимпијску сцену ступило двоје славних спортиста: „најбоља тенисерка свих времена“ Францускиња Сизан Ланглен и „најбољи дугорукаш свих времена“ Финца Паво Нурми.

Божанствена Сизан, како је назвао песник Клод Ане, победила је у синглу и са Максом Декижијем у мешовитом дублу. Године је била непобедива: шест пута је победила на турниру у Вимблдону док су још учествовали само аматери, а после прешла у полуфинале.

Паво Нурми, легендарни „човек-штоперица“, на три узастопне олимпијаде освојио је 9 златних и 3 сребрне медаље, а онда је, после Амстердама 1928, био дисквалификован због прекршаја правила аматеризма.

Месец дана пре Олимпи-

јаде најбољи амерички скифиста, иначе зидар, Џон Кели требало је у елегантном Хенлију у Британији да подели меџдан у „Дјамонд Скулсу“ са најбољим британским веслачем, племићем Џеком Берсдорфом јуниором. Судије у Хенлију нису допустиле да се један неаматер (а неаматери су за викторијанске снобове били радници, новинари и уметници) такмичи с племићем аматером.

На Олимпијади у Антверпену лорд Берсдорф није могао да избегне дуел с Келијем. На 200 м пред циљем снажни Американац је енергичним завеслајима у које је уложио сав свој пркос, претекао лорда и први прошао кроз циљ. Суотрадан је Џон Кели свој зелени веслачки качкет на топлени знојем послао на поклон британском краљу.

Његов син Џон Кели јуниор је после II светског рата два пута освојио „Дјамонд Скулс“, а његова кћерка Грејс постала је прво славна глумица а касније принцеза Грација од Мо-нака.

VIIth OLYMPIAD
ANTWERP (BELGIUM)
AUGUST - SEPTEMBER - 1920 -

У ИДНИМ
БРОЈОВИМА
ПРВА ОЛИМПИЈ-
СКА ВАТРА

ОДЈЕКНУЛА ЈЕ СТРАХОВИТА ЕКСПЛОЗИЈА И РОНИЛАЦ ВИЦКО ЛАПОВ, У ОПРЕМИ ТЕШКОЈ 40 КИЛОГРАМА, АЛИ БЕЗ МАСКЕ ЗА ДИСАЊЕ, ПОТОНУО ЈЕ 12 МЕТРА ИСПОД ПОВРШИНЕ ВОДЕ.

Кад је Љубомир Бутковић, непосредно после рата наш најбољи ронилац, активирао мишу на дну реке, над Савом се проломиле страховита експлозија. Огроман стуб распршене воде сукнуо је увис, на све стране полетели су комади челичне конструкције моста који се налазио на дну. Чамац и Бутковић који се налазио у њему разнесени су у комадиће.

Други ронилац, Вицко Лапов, онесвешћен и контузован од експлозије вероватно авионоске бомбе, за коју нико није знао да се налази у потопљеној конструкцији моста на Сави, одједном се нашао на дну реке, 12 метара испод површине воде. На себи је имао 40 килограма тешко ронилачко одело, али без спасоносног шлема на глави. Опрема која му је до тада омогућавала да на дну остане неколико часова, сада је била напуњена водом и као олово прикивала га за дно. Ошамућен, с боловима у целом телу и на ивици свести, јер га је хладна вода мало повратила, Вицко је муњевито мислио да мора да победи и вртологе Саве, и дубину од 12 метара, и необичну тежину ронилачке опреме. И све то голе главе, без ваздуха и вероватно рањен. Почела је бесомучна и надуљудска борба на живот и смрт.

ПЛАМЕН У ДУБИНИ

Вицко Лапов је од ране младости желео да постане ронилац. Сиromaшном младићу с острва Муртера та могућност најзад се указала кад је био на одслужењу војног рока у Тивту, у ратној морнарици старе Југославије. Заљубљен у море и рођен на њему, знао је да је његов живот нераскидиво везан само за Јадран, а најбоље ће га упознати и саживети се с њим ако сиђе у тиху дубину, у плави мир.

Морнарску униформу скинуо је као стручни рихилац, млад и жељан рођења и рада. Али, наишао је рат и покварио све планове младог рониоца.

Као активиста, Вицко 1943. одлази на позив КПЈ у партизане. Већ следеће године, као водник Друге далматинске бригаде, рањен је на реци Зрмањи. Почетком 1945. излази из болнице и одмах одлази у ронилачку екипу Југословенске ратне морнарице.

Исте године, у августу, Вицко одлази у Београд на вађење конструкције великог челичног моста са дна Саве. Нов, тежак посао на дну мутне и подмукле реке много се разликовао од послова које је овај храбри ронилац дотада радио у мору. Али, и на новом задатку Вицко се снашао брзо и вешто. Дизалице су свакодневно извлачиле тешке комаде челичне конструкције које је Вицко резао пламеном аутогеног апарата за подводни рад и кидао минама.

Предано и упорно радио је све

до 3. новембра, до оног преподнева када се над Савом разлегла страшна експлозија.

ИМА ЛИ СПАСА?

Међутим, Вицко Лапов, годинама навикнут на изузетан напор и сталну борбу, ни сада се није предавао.

Кад су чамац и Љубомир Бутковић одлетели у ваздух, Вицко је пао на дно, али се при том његово зигнално уже обавило око једног балвана који је случајно пловио водом! Ронилац је повукао уже и учинило му се да је чврсто и затегнуто. Цимнуо га је још једном и онда, осећајући сву тежину опреме напуњене водом на изнемоглом телу, почео да се, сантиметар по сантиметар, пење уз уже. Снага у рукама била је на измаку, осећао је у њима утрнулост, зујање у ушима и подмукли бол у грудима. Још само мало, храбри је сам себе, гледајући како подводна тама полако постаје све блеђа. Знао је да је близу површине, кад ће удахнути толико жељени ваздух, који је почео да му недостаје и тера несвест у главу и бол у плућа.

Још само пола метра, највише метар, само пажљиво...

Али, тада се догодило нешто сасвим непредвиђено: за неколико тренутака Вицко се поново нашао на дну Саве.

Сигнално уже којим је био везан било је само обавијено око балвана и, под тежином његовог тела и ронилачке опреме, клизнуло је низ влажно дрво и сад је изгледало да снажном, храбром рониоцу нема спаса.

РУКАМА ДО ВАЗДУХА

Готово без ваздуха у грудима, са жестоком болом у ушима и слепоочницама, са снажним воденим притиском од преко две атмосфере на нејаком телу, Вицко Лапов је последњим напором свести која се неумољиво губила и заматљивала знао да мрак мора да се бори, али сада из почетка.

Тргуоу је уже и понскао осетио да је напетост.

И спет је повео споро, мучно рвање са смрћу против које је имао само несигурно уже и две слабе руке. Уже је било клизаво, али је Вицко упорно пузао.

На ивици свести, празних плућа, са сивилом пред очима, последњим напором ухватио се левом руком за балван и промолио лице из воде.

Ваздух! Осетио је како спасоносно струји кроз цело тело и враћа му живот. Смрт је, дакле, иза њега, побеђена.

Међутим, борба још није била окончана. Знао је да балван може

САМ НА ДНУ САВЕ

веома лако да се преврне, а тада би све било узалудно. Отворио је уста да тражи помоћ, и тада је осетио јак бол у врату. Био је рањен од експлозије бомбе.

Држећи се и даље левом руком за балван, десном је полако веслао, и плутајући на површини воде, пловио низ Саву.

Најзад су га приметили његови другови, допленили чамцем, и извукли га на суво и сигурно.

Кад су почели да му свлаче тешку опрему пуну воде, осетио је у ногама страховит бол и — онесвестио се. Другови су погледали ноге и запрепастили се: Вицкове пете биле су сасвим одвојене од стопала! Из врата и ногу текла је крв.

Три месеца је храбри Вицко Лапов провео у Војној болници у Београду. Крајем јануара 1946. отишао је на родни Муртер као демобилисани борац ЈА, са Медаљом заслуга за народ на грудима.

Али, љубав према рођењу ни тада га није напустила.

Поштапајући се, одлази у Сплит и прво ради као тешки ронилац код Управе поморства, а затим у „Бродоспасу“.

У октобру 1947. Вицко Лапов је постао први наш ударник поморства и поморске привреде. Затим је двоструки ударник, а почетком 1950. године добија Орден рада трећег реда.

И. Лончар

У СРЕДУ ЈЕ ЧИЗМОВА

Denis 14 БРОЈ

— Три... четири... Сад! Рампа је подигнута! Такмичари су почели трку! „Брзи“ се полако издваја из групе и сигурно граби ка циљу! „Рогоња“ га сустиже! Велико изненађење! Фаворит „Брзи“ заостаје, скреће са стазе и... Заглати се у љуштуру!

Ово је био део једне од многобројних трка пужева које се свако вече одржавају у једном ноћном клубу у Брајтону, у Великој Британији. Власник клуба и ове чудне ергеле је тридесетогодишњи Крис Хадсон, који је истовремено и коментатор трка. Отако је у програм клуба увео трку пужева, локал је сваке вечери препун људи који долазе да се забаве на овај, заиста, не-свакидашњи начин.

Сви заинтересовани посетиоци за одређену суму новца, добијају једног пужа у „власништво“ за то вече. Власник пужа који победи, добија бесплатну вечеру и право да бесплатно учествује у следећој трци.

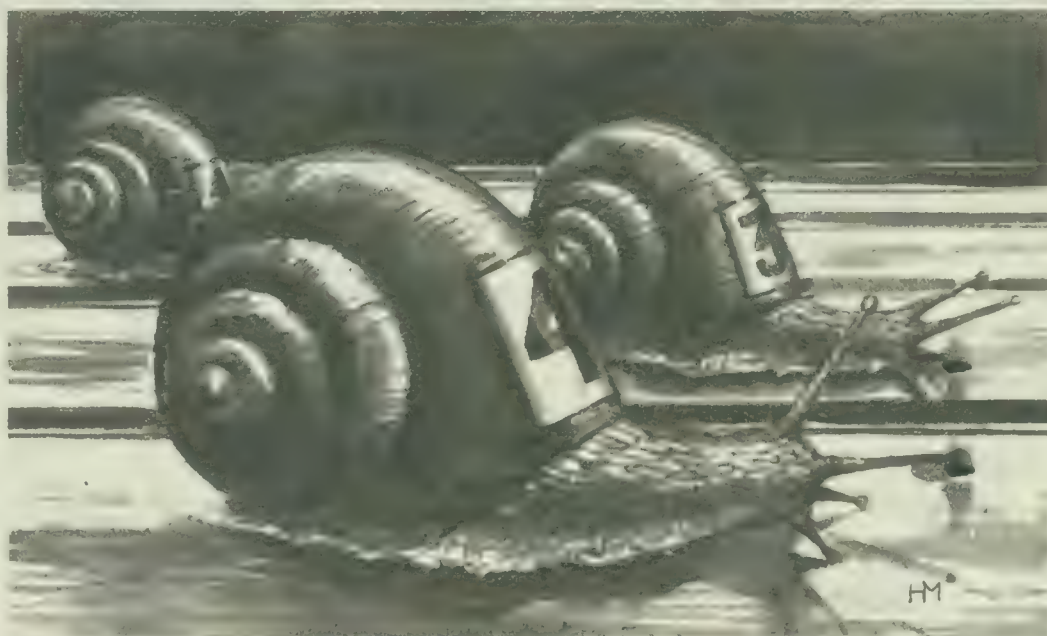
Сав новац који заради на тркама пужева Хадсон даје у добротворне сврхе, а сума није мала, јер сваког дана долази све више зна-тижалних посетилаца.

Допинговани такмичари

Пре него што трка почне, Хадсон намешта тркачку стазу, састављену од пластичних трака — по једна за сваког такмичара — а на крају траке увек ставља једну сочну кришку парадајза да би навео пужеве да се крећу праволинијски. Наравно, као и у сваком спорту и такмичари су посебно припремљени.

РОГАТИ ШАМПИЈОНИ

ПОБЕДНИКУ СЕ ПОСЛЕ ТРКЕ СВЕЧАНО УРУЧУЈЕ — КРИШКА ПАРАДАЈЗА.

жалост, умро је пред самим циљем од тровања алкохолом — јада се Хадсон.

Тренинг пре свега

На својој фарми недалеко од Брајтона, Хадсон држи право одгајалиште пужева — спортских талената, које свако пре подне пажљиво тренира да би им створио изванредну физичку кондицију. У почетку их опробава на кратким стазама (око десетак сантиметара), а касније почиње са интензивним тренинзима. Храни их калоричним намирницама: поврћом, млеком, па чак и чоколадом.

Хадсона нимало не забрињава што га људи сматрају чудак, јер њему је најважније да се посетиоци у његовом локалу добро забављају.

Посетиоцима омогућује нешто чега нема у другим локалитетима овог типа: да учествују у програму. Када су они задовољни, ја сам пресрећан.

Када су га једном новинари упитали да ли је икада пробао да једе пужеве, Крис Хадсон се зграуо:

— Не, забога! Па то би био канibalизам!

М. Ј.

— Неколико дана пред трку смањујем им оброке, јер се тако олакшани крећу лакше и брже — објашњава тренер Хадсон. — Најтеже их је пред трку натерати да изађу из својих љуштура, а када то успе забава може да почне. Пред сам старт замочим сваког такмичара у топлу воду јер им то помаже да не заспу у току трке.

Тркачка стаза дуга је око седамдесет сантиметара и Хадсонов најбржи пуж пређе је за три и по ми-

нута, уз узбудљив Хадсонов коментар за све време трке.

Пужеве, међутим, нису једине животиње које Крис Хадсон користи за своје трке; постоје и други рекордери: црв Вили, рекордер на стази од 50 сантиметара, коју је прешао за два минута и петнаест секунди; гусеница „Хитри“, рекордер на 45 сантиметара, некадашња велика нада Хадсонове атлетике стазе, која је престала да се бави спортом јер се прет-

ворила у лептира; краба „Шетач“, светски шампион у дисциплини трчања на стази од 1600 милиметара коју је прешла за двадесет секунди. На последњој трци оборила је сопствени рекорд и побегла у море.

— Све сам покушавао не бих ли омогућио својим љубимцима да брже трче. Даво сам им најбољу храну и чак сам их „допинговао“ ливом, нарочито великог афричког пужа, кога је публика прозвала „Алко“, због склоности ка пићу. На

СА СТАРИХ СТРАНИЦА

ШТА ЗНАЧИ ЈЕДАН МИНУТ

РЕСТОРАН ОД ХАРТИЈЕ

У Хамбургу је ових дана отворен један оригиналан ресторан који веома привлачи пажњу посетилаца. Он је читав направљен од хартије: дувар, та-ваница и тако даље све је од несагоривог картона израђено, а само су стубови од гвожђа. Спољашњи декоративни украси израђени су од папије-маше, исто као и сав намештај. Трпезарија ресторана овог може да прими стотину и педесет гостију, а загрева се врелом водом. Главна одлика ове зграде састоји се у томе што је прекомерно јевтина — цела грађевина с намештајем свих и ином опремом није коштала власника више од 15000 марака.

(1894)

(1894)

Француски лист „Nouvel redi international“ израчунао је шта се све за један минут догоди. За један минут Земља око своје осе окрећући се 13 миља превали, а 1080 миља обилазећи око Сунца. Сунчани зрак, на путу свом до Земље, пређе 11.160.000 миља. За минут један на свету се роди 80 деце, а готово исто толико људи умре. Коњски трамвај пређе 200 метара, коњ претрчи касом 836 корака, а човек их начини 112. За исто то време из утробе Земље добија се 200 тона угља каменог и 61 тона антрацита. И онда још људи кажу да минут не вреди 60 секунди!

НЕОБИЧНО ТАЧНО ВРЕМЕ

Ендербери је мало острво у архипелагу Феникс, у Океанији. На њему нема никаквих знаменитости, ако се не рачуна једна кула са сатом и један топ. Кула се налази на северном рту острва, а топ на јужном. Свакога дана у подне часовник откуца дванаест пута, а топ груне једанпут.

Када дошљаци запитају острвљане како се часовник подешава да би откуцао тачно у подне, сви одговарају: „Према топу“. А када се заинтересују по чему се управља топ, кажу му: „Према избијању часовника“.

Ко је на кога почео да се угледа данас је тешко рећи, али за сто година „служба тачног времена“ на Ендерберију никад није ни за минут погрешила.

ДУГОВИ КРОЗ ВЕКОВЕ

Древни Египћани беху у могућности да позајме огромне суме под условима да леш неког оца свог предају у руке зајмодавца. Не откупити свог преминулог родитеља великом срамотом сматрало се. У средњем веку људи остављаху у залог бркове своје и заузврат добијаху као зајам гомили злата. Каква срамота за онога који бркове своје откупити није могао или није хтео!

(1896)

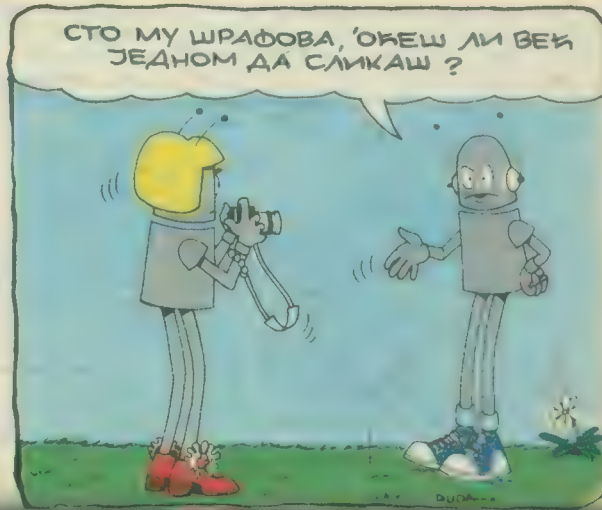
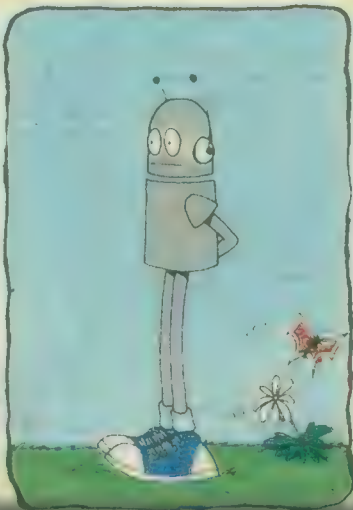
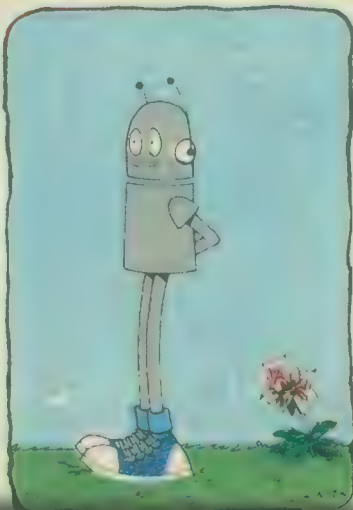
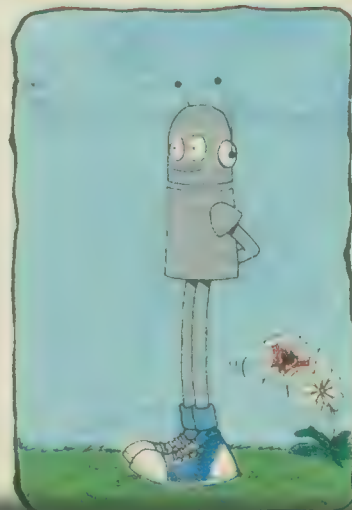

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

ИЗА МАРСА,
БЕЗБРОЈ ПЛАНЕ-
ТОИДА КРУЖИ
У СВЕМИРУ...

ОНИ ПРИВЛАЧЕ
ПАЖЊУ МНОГИХ
ЗЕМЉАНА...

... А ОВО ЈЕ
АСТЕРОИД
НА КОЈИ ЈЕ
ЉУДСКА НОГА
КРОЧИЛА!

ЗОВЕ СЕ
ТИМПАНИ!
ОДАТЛЕ ЈЕ
ЈЕДАН
ЧОВЕК
ХТЕО ДА
УНИШТИ
ЗЕМЉУ!

СЕЋАМ
СЕ! ЧИНИ
МИ СЕ ДА
СУ ГА
ЗВАЛИ
„ЗАНЕСЕНИ
СВИРАЧ“!

БИО ЈЕ ТО
ЕГОН БЛАНТ,
МУЗИЧАР
КОЈИ НИЈЕ
ПОДНОСИО
ЗВУКЕ НА
ЗЕМЉИ!

ОН ЈЕ ПРОУЗ-
РОКОВАО СВЕ ОНЕ
ЕКСПЛОЗИЈЕ СА
ЗВУЧНИМ ТАЛАСИМА!

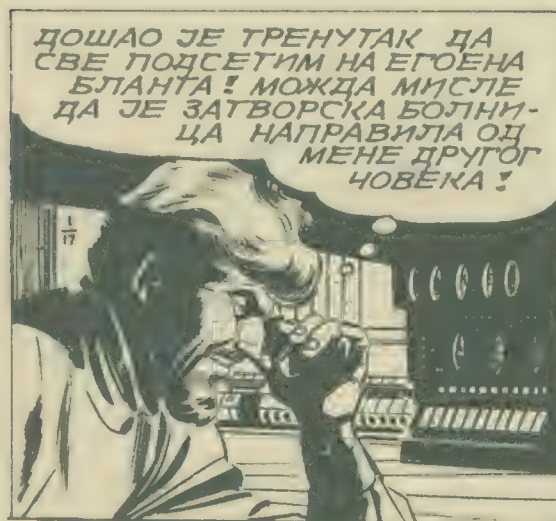
МАЛО ЈЕ
НЕДОСТАЈАЛО
ДА ОБУСТАВИ
СВАКИ РАД
НА ЗЕМЉИ!

ШТА СЕ
ДОГО-
ДИЛО С
ЊИМ?

ЗА ТО
ВРЕМЕ
НА
ЗЕМЉИ...

СВЕТ
ЈЕ
ЗАБО-
РАВИО
НА
МЕНЕ!

ДОШАО ЈЕ ТРЕНУТАК ДА
СВЕ ПОДСЕТИМ НА ЕГОЕНА
БЛАНТА! МОЖДА МИСЛЕ
ДА ЈЕ ЗАТВОРСКА БОЛНИ-
ЦА НАПРАВИЛА ОД
МЕНЕ ДРУГОГ
ЧОВЕКА!

ДА, ИЗМЕНИО САМ
СЕ! БАР ТАКО МИСЛЕ
ЛЕКАРИ! ЧАК СУ МИ
НАПРАВИЛИ ЛАБОРА-
ТОРИЈУ У КОЈОЈ МОГУ
ДА ЕКСПЕРИМЕНТИ-
ШЕМ СА ЕЛЕКТРОНСКОМ
МУЗИКОМ!

СВЕТ ЋЕ УСКОРО
ИГРАТИ НА КОЛЕНИМА...
ПО ТАКТУ МОЈЕ
МУЗИКЕ!

У ЗАТВОРСКОЈ БОЛНИЦИ...

ОТПУСТИЋЕМО
ВАС ЗА МЕСЕЦ
ИЛИ ДВА,
ЕГОНЕ!

ХВАЛА,
ДОКТО-
РЕ!

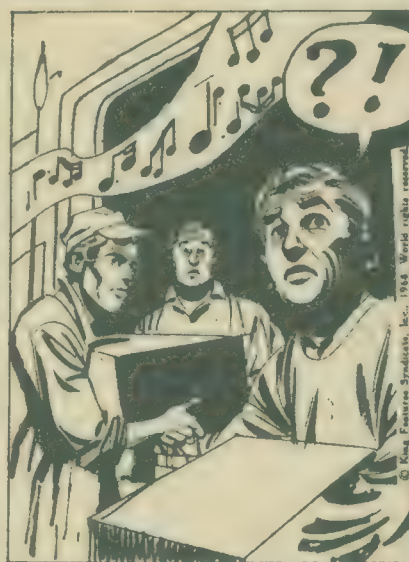

САМО, НАПУСТИЋУ БОЛНИ-
ЦУ ОНДА КАДА ЈА ТО БУДЕМ
ЗАЖЕЛЕО! САДА ЈЕ ТРЕНУ-
ТАК ДА ИСПИТАМ СВОЈ
НЕЧУЈНИ ЗВУЧНИ
ПРЕНОСИК!

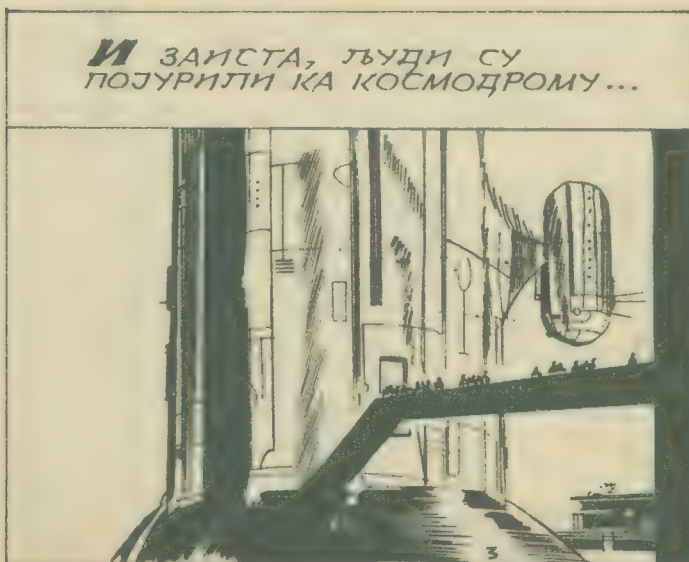

ЈЕДАН СЛАБ НАЛЕТ
ХАРМОНИЧНИХ
ВИБРА-
ЦИЈА
И...
ВРАТА
СУ СЕ
ОТВО-
РИЛА!

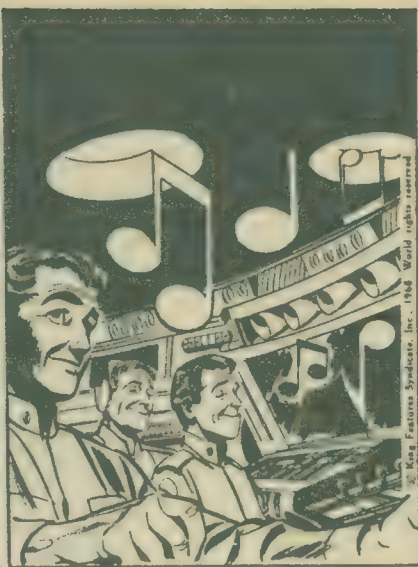

СВА ЛИЦА
СУ ОЗАРЕНА...

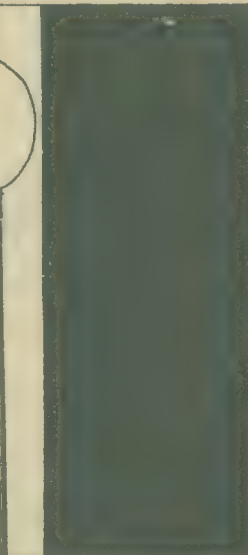
НА ТИМПАНИЈУ, СВИ СУ ОПЧИЊЕНИ...

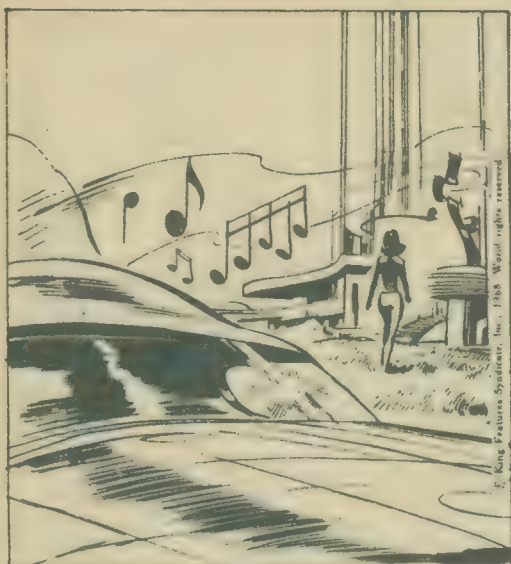

НЕ ИДИ ПЕ-
ШИЦЕ, ДЕЈЛ!
ЛЕТИ НА
КРИЛИМА МО-
ЈЕ МУЗИКЕ!

НАС
ДВОЈЕ
БЕМО
ВЛАДАТИ
ТИМПАНИЈЕМ!

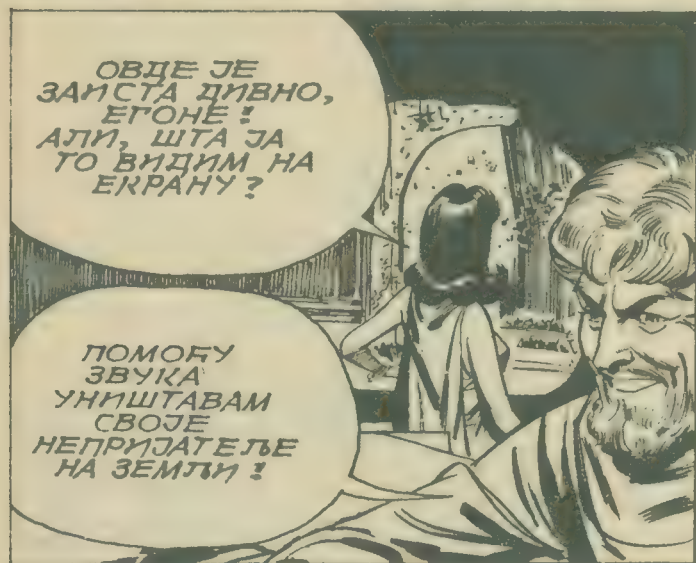
ДИВНО
ИЗГЛЕДАШ
У ТОЈ
НОВОЈ
ОДЕГИ!

ЈЕДНОМ СИ МИ ПО-
БЕГЛА, АЛИ САДА
ЗАУВЕК ОСТАЈЕШ
СА МНОМ!

ЗАИСТА
СИ ИМАЛА
СРЕЋУ
ШТО САМ
БАШ ТЕБЕ
ОДАБРАО
ДА ДЕЛИШ
СА МНОМ
ПРЕСТО!

ОВДЕ ЈЕ
ЗАИСТА ДИВНО,
ЕГОНЕ!
АЛИ, ШТА ЈА
ТО ВИДИМ НА
ЕКРАНУ?

ПОМОЋУ
ЗВУКА
УНИШТАВАМ
СВОЈЕ
НЕПРИЈАТЕЉЕ
НА ЗЕМЉИ!

НАУЧИЋУ
ЈА ЊИХ
ПАМЕТИ!

ТО САМ
СЕ
ЗАРЕ-
КАО!

РЕКАО
БИХ ДА
БЕМО
УСКОРО
ИМАТИ
ПОСЕТИОЦА,
ДРАГА!
ТО МОРА
ДА ЈЕ
ФЛАШ!

И ЗАИСТА ...

ТИМПАНИ ЈЕ ОБАВИЈЕН
ЗАШТИТНИМ ОМОТАЧЕМ КОЈИ
ЈЕ САДА УКЛОЊЕН!
ЗНАЧИ ЛИ ТО ДА МЕ ЕГОНОВИ
РАДАРИ НИСУ ОТКРИЛИ?

ДОБРО ДОШАО,
ФЛАШЕ!
ДЕЈЛ И ЈА СМО ТЕ
ОЧЕКИВАЛИ!

ДЕЈЛ?

НЕ
ЕРИНИ
ЗА
ЊУ!

ПРЕТ-
ПОСТАВЉАМ
ДА СИ
ДОШАО ПО
ЊУ!

АЛИ, НЕКА
ОНА САМА
ОДЛУЧИ
С КОЈИМ
ОД НАС ДВО-
ЈИЦЕ ЖЕЛИ
ДА ОСТАНЕ?

ОНА
ТРЕНУТНО
НИЈЕ
СПОСОБНА
ДА
САМА
РАСУЂУ-
ЈЕ...

... ЈЕР
СИ ЈЕ
ХИПНОТИСАО!
ЗАТО
НЕ ПОГУ
СА МНОМ!

НЕ?
ДЕЈЛ
ОСТАЈЕ
ОВДЕ?

ИЗГЛЕДА ДА ЋУ
МОРАТИ ДА УПО-
ТРЕБИМ СИЛУ...

ХАЈДЕ,
ХАЈДЕ...

БАЦИ ТУ
ИГРАЧКУ
И НАЗДРАВИ
НОВОЈ
ВЛАДАРКИ
ТИМПАНИЈА!

ДАЈЕМ ТИ ТРИ
СЕКУНДЕ ДА
ОСЛОБОДИШ
ДЕЈЛ
ХИПНО-
ТИЧКОГ
СНА!

ХА,
ХА?

ПРОТИВ МЕНЕ
СЕ НЕ МОЖЕШ
БОРИТИ ТИМ
ПРИМИ-
ТИВНИМ
СРЕД-
СТВОМА!
ХАЈДЕ,
ПУЦАЈ!

...ДВА...

ШТО НЕ
ПОВУЧЕШ
ОБАРАЧ?

ХА, ХА, ХА! МОЖЕШ
ДА ГА БАЦИШ?
ВАТРЕНО ОРУЖЈЕ
ОВДЕ НЕМА
НИКАКВОГ ДЕЈСТВА!

ИДЕМО,
ДЕЈЛ!
МОЈИ
ЛУДИ
ЋЕ СЕ
ПОБРИНУТИ
ЗА
ОЛАША!

ДОШАО САМ
ДА СПАСЕМ
ДЕЈЛ И ПОСТАО
ЗАТВОРЕНИК
ТОГ
МАНИ-
ЈАКА ?

А ОВО СУ ПУТНИЦИ
СА НЕСТАЛИХ
БРОДОВА ?

ЕГОН ЈЕ
ОД ЊИХ
НАПРАВИО
АУТОМАТЕ ?

ОЛАШЕ,
ДЕЈЛ
БИ
ВОЛЕЛА
ДА СЕ
ЗАБА-
ВЉА ?

ТИ СИ
СНАЖАН
И БОРБЕН ?

АКО ПОБЕДИШ МОГ
ЧУВАРА,
ОСЛО-
БОДИЋУ
ТЕ ?

НЕ,
ХВАЛА ?
ЈА НИСАМ
УБИ-
ЦА ?

ШТА ?
ОДБИЈАШ
ДА НАС
ЗАБАВИШ ?

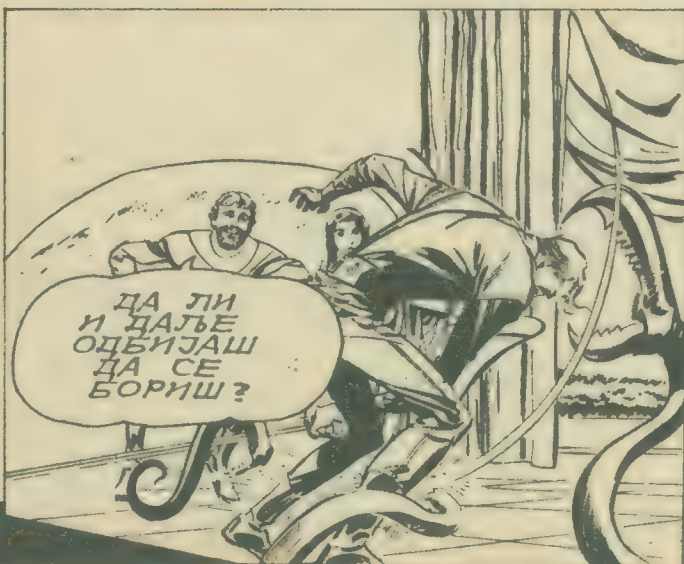
НИКОГ
ЈА
НЕЋУ
УБИТИ
БЕЗ
РАЗЛОГА ?

У РЕДУ ?
ИМАМ ЈА
НЕШТО
БОЉЕ ЗА
ТЕБЕ ?

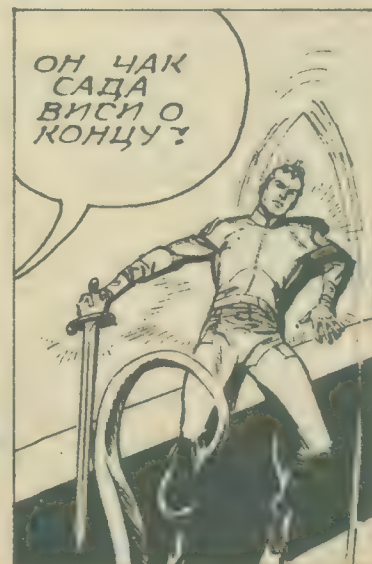
ПАЗИ,
ОЛАШЕ ?
ТО СУ
КРВОЖЕДНЕ
ЖИВОТИЊЕ ?

ДА ЛИ
И ДАЉЕ
ОДБИЈАШ
ДА СЕ
БОРИШ ?

НЕ,
ЈЕР ЈЕ
ТВОЈ
ЖИВОТ У
ПИТАЊУ ?

ОН ЧАК
САДА
ВИСИ О
КОНЦУ ?

ОЛАШ
ЈЕ
ИЗНЕНА-
ДНО
ЕГОНА ...

ЗАУСТАВИТЕ
ГА !
ЗАУСТАВИТЕ
ГА !

ШТО
ДАЉЕ
ОД ТЕ
КОНТРОЛ-
НЕ
ТАБЛЕ,
ЕГОНЕ !

И РЕЦИ СВОМ
СВИРАЧУ ДА
ПРЕСТАНЕ
ДА СВИРА !
ЈА САМ
НЕОСЕТЉИВ НА
ТВОЈУ
МУЗИКУ !

НЕ
МОЖЕШ
ДА НА-
ПУСТИШ
ТИМ-
ПАНИ
ДОК
НЕ УКЛО-
НИМ
ЗАШТИТ-
НИ
ОМОТАЧ !

ЕГОНЕ,
ПОЛАЗИ СА
МНОМ И
ДЕЈЛ !

АКО МЕ САДА
УБИЈЕШ...

...НИКАДА
НЕЋЕШ
ИЗИЋИ
ОДАВДЕ !

ИДЕ-
МО,
ДЕЈЛ !

НЕ !
НЕ
МОГУ !

НИСУ ТИ
БАШ МНОГО
ХРАБРИ
ВОЈНИЦИ !

УПЛА-
ШИЛИ
СУ СЕ
МАЧА !

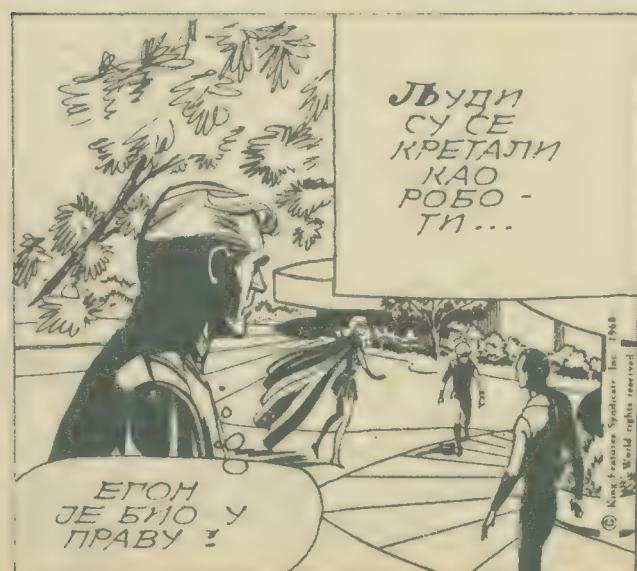
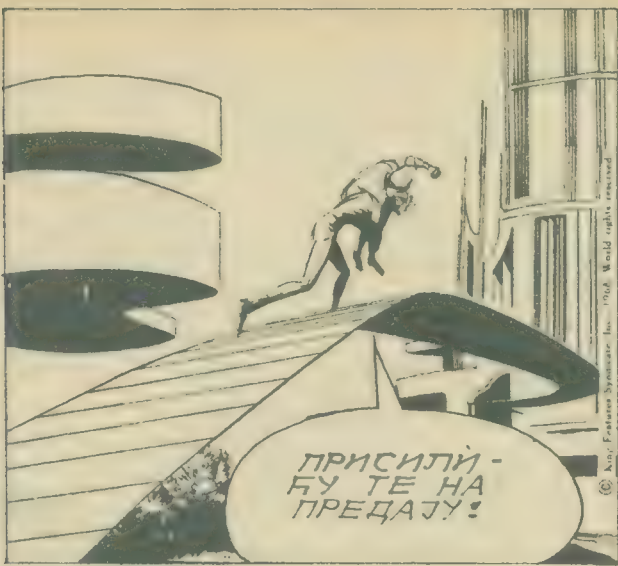
ПУСТИ
МЕ !

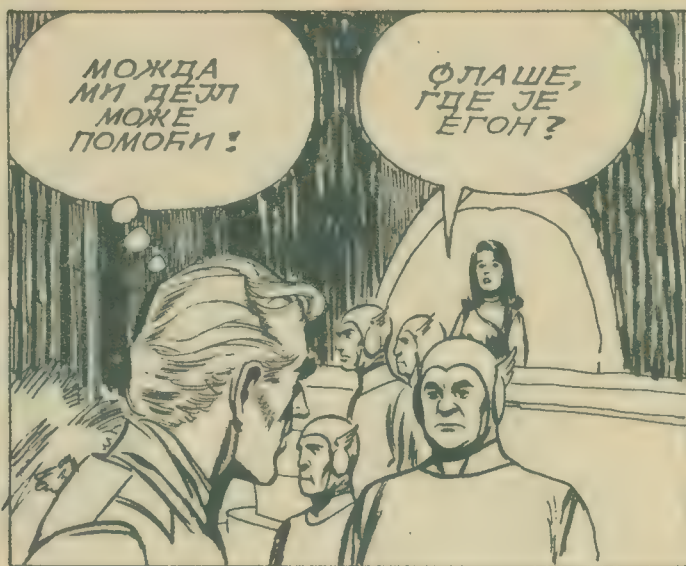
КУДА МЕ
ВОДИШ ?

ВИДЕ-
ЉЕШ !

МОЖДА
МИ ДЕЈЛ
МОЖЕ
ПОМОЋИ !

ФЛАШЕ,
ГДЕ ЈЕ
ЕГОН ?

НЕ СТОЈИ НАМ
ВИШЕ НА ПУТУ !
СЛОБОДНИ СМО !

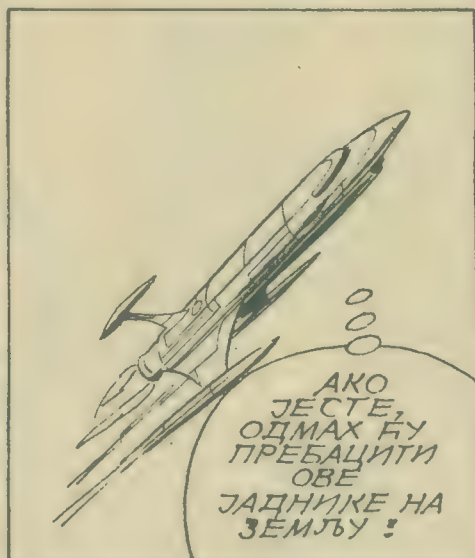
ХТЕЛА
БИХ ДА ПОЂЕМ
С ТОБОМ,
ФЛАШЕ, АЛИ НЕ
МОГУ ! НЕ ЗНАМ
ЗАШТО ...

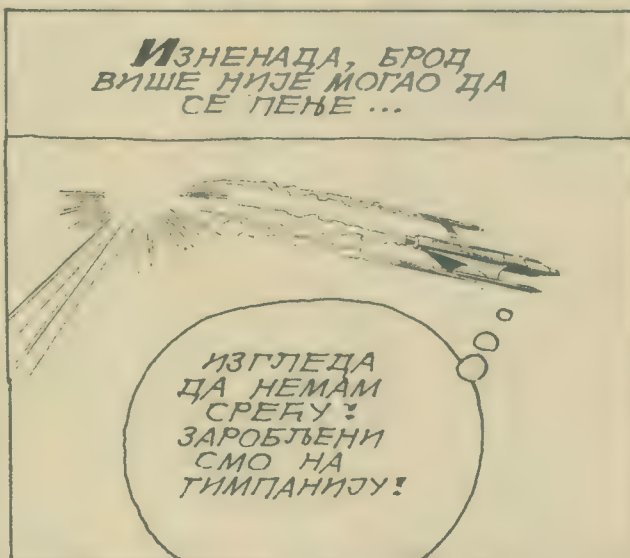
ИАКО ЈЕ ЕГОН БЕЗАН,
СВИ ОНИ СУ ЈОШ
ПОД СНАЖНИМ
УТИЦАЈЕМ
ОНОГ
ЛУДАКА !

МОРАЋУ
САМ ДА
ПРОВЕРИМ
ДА СЛУЧАЈНО
ЗАШТИТНИ
ОМОТАЧ ОКО
ТИМПАНИЈА
НИЈЕ УКЛО-
ЊЕН !

АКО
ЈЕСТЕ,
ОДМАХ ЋУ
ПРЕБАЦИТИ
ОВЕ
ЈАДНИКЕ НА
ЗЕМЉУ !

ИЗНЕНАДА, БРОД
ВИШЕ НИЈЕ МОГАО ДА
СЕ ПЕНЕ ...

ИЗГЛЕДА
ДА НЕМАМ
СРЕЋУ !
ЗАРОБЉЕНИ
СМО НА
ТИМПАНИЈУ !

САМО
ЕГОН
ЗНА
КАКО
ДА СЕ
УКЛОНИ
ОМОТАЧ !

АЛИ,
КАКО
ДА ГА
НА ТО
ПРИСИЛИМ ?

БИЛО ЈЕ
ПОСТА
ШАЛЕ !

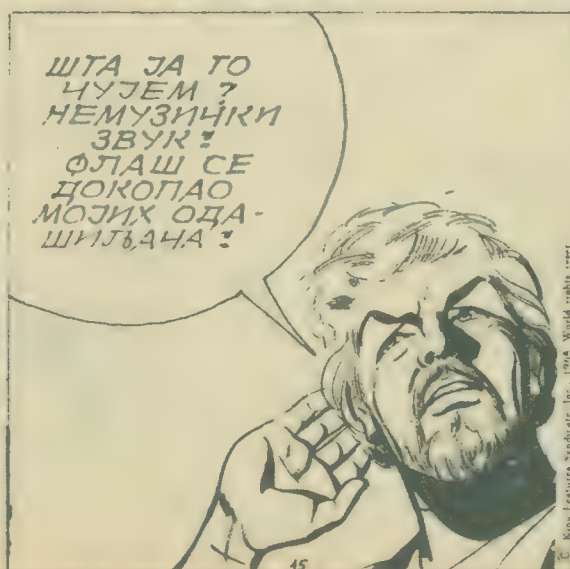
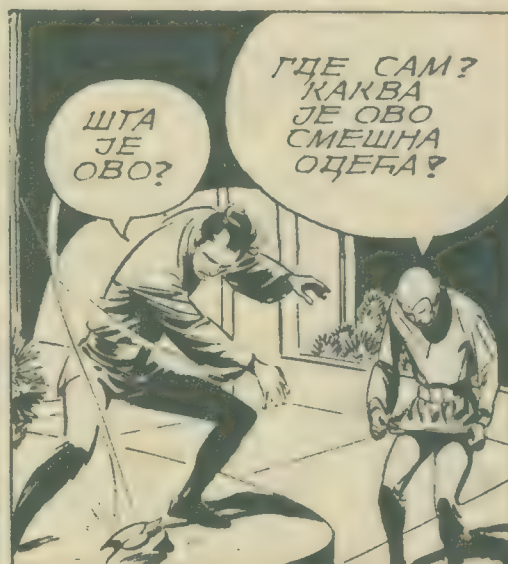
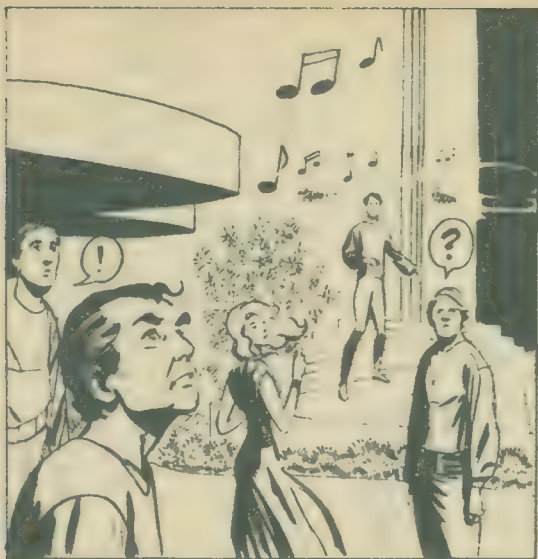

ПУСТИО САМ ГА
ДА МАЛО УЖИВА
У ЛАЖНОЈ
СЛОБОДИ ...

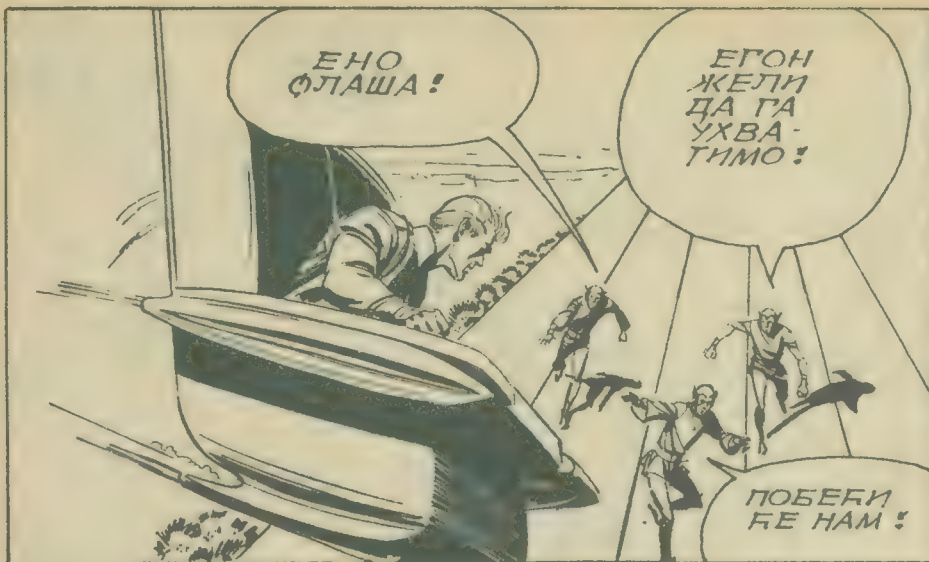

... А
САДА
ЋУ МУ
ПОКА-
ЗАТИ
КО ЈЕ
ЕГОН
БЛАНТ !

ОВА
ЗВОЊАВА
БЕ ТЕ
НАТЕРАТИ
НА ПОСЛУ-
ШНОСТ!

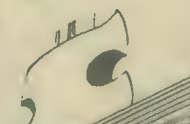
ДИНГ! ДИНГ!
ДОНГ!

ПОЛУДЕКУ !

XEJ!?

ДИНГ! ДОНГ!
ДИНГ! ДОНГ!
ДИНГ! ДОНГ!

ШТА
ЗНАЧИ
ТА

ШТА
ЗНАЧИ
ТА
ЗВОНА-
ВА?

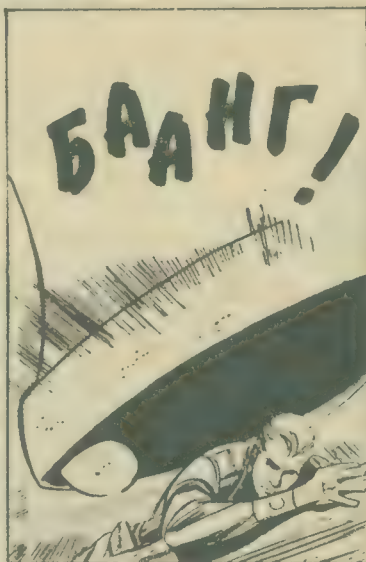
ЗА ТО ВРЕМЕ У ЗВОНИКУ...

НЕМАШ
ВИШЕ
КУД ДА
БЕЖИШ,
ЕГОНЕ!

ГОТОВО
ЖЕ,
ЕГОНЕ!

ЗА
КОГА,
ФЛАШЕ?

БААНГ!

ИЗГЛЕДА ДА
НЕМАШ НАМЕРУ
ДА СЕ ПРЕДАШ!

БААА И Г!

АЛИ,
НИ ЈА
СЕ НЕ
ДАМ !

ТИМПАНИЈЕМ ЈЕ
ОДЈЕКИВАЛА СТРА-
ВИЧНА ЗВОЊАВА...

ДИНГ! ДОНГ!

ДОНГ!

БУКА ЈЕ ОСЛОБОДИЛА
ЕГОНОВЕ ЗАРОБЉЕНИКЕ
ДУБОКОГ СНА ...

МЕЊУ НАМА
ЈЕ И ДЕЈЛ...

ЗАР
САМ ОПЕТ
НА ТИМПА-
НИЈУ?

РЕКЛА БИХ
ДА САМ ВИДЕЛА
ФЛАША!
ТО СУ ОН И
ЕГОН У
ЗВЕНИКУ!

ТВРДОГЛАВ
СИ, ЕГОНЕ!

ДООНГ!

НЕ-
БУ
ТЕ
ОД-
МАХ
УБИ-
ТИ,
ФЛА-
ШЕ!

БИЋЕ ТО
ПОЛАКО
УМИ-
РАЊЕ!

ОГОРЧЕНА БОРБА
СЕ НАСТАВИЛА ...

КУЛА
СЕ
ТРЕСЕ!

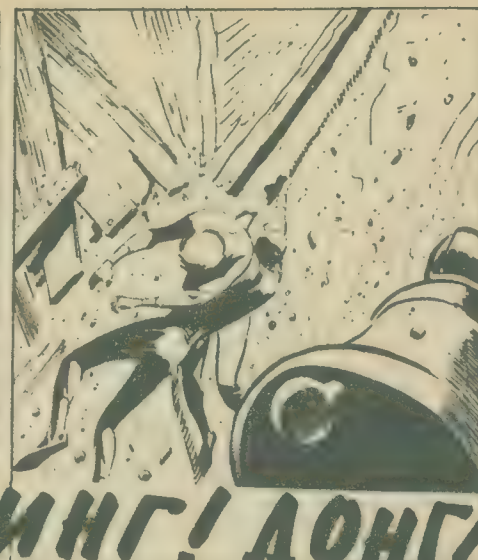

ПОЖУРИ,
АКО НЕ
ЖЕЛИШ
ДА
БУДЕШ
ЗАТРГАН!

ТРЕБАЛО БИ ДА ТЕ
ОСТАВИМ ОВДЕ, АЛИ...

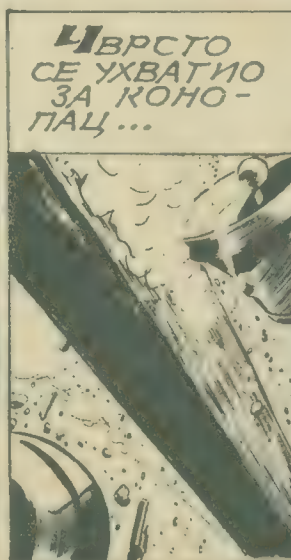
ХЕЈ!

БА ААНГ! БИНГ! ДОНГ!

ФЛАШ ГРЧЕВИТО
ПОКУШАВА ДА СЕ ИЗВУЧЕ
ИЗ КУЛЕ...

ЧВРСТО
СЕ УХВАТИО
ЗА КОНО-
ПАЦ...

КРОВНА
КОНСТРУКЦИЈА
ЈЕ ПОПУС-
ТИЛА!

УЖЕ ЋЕ СЕ
ПРЕКИНУТИ!

НА ВРЕМЕ
САМ ТО
ОСЕТИО!

ЛЕТЕЋА
СТОЛИЦА!
КАКО
ДА ЈЕ
ДОХВА-
ТИМ?

ОВА ГРЕДА
МОЖЕ ДА
МИ ПОСЛУЖИ...

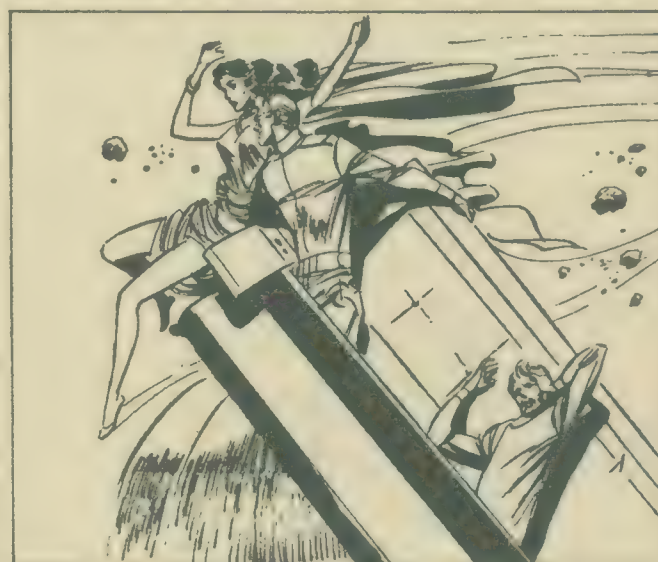

...КАО
МОСТ!

ИЗГЛЕДА
ДА ЋУ
УСПЕТИ!

ЧИТАВ ТИМПАНИ
ПОДРХТАВА!
ТО СЕ ДОГОДИЛО
УСЛЕД ВИБРА-
ЦИЈА КОЈЕ
ЈЕ ПРОУЗРО-
КОВАЛА
ЗВОЊАВА!

САМО КАДА СИ
СЕ ТИ ОСЛО-
БОДИЛА
ЕГО-
НОВИХ
ЧИННИ!
ЉУБО-
МОРАН
СИ,
ФЛАШЕ!
ТО МИ
СЕ СВИ-
ЉА!

ПОГЛЕДАЈ!

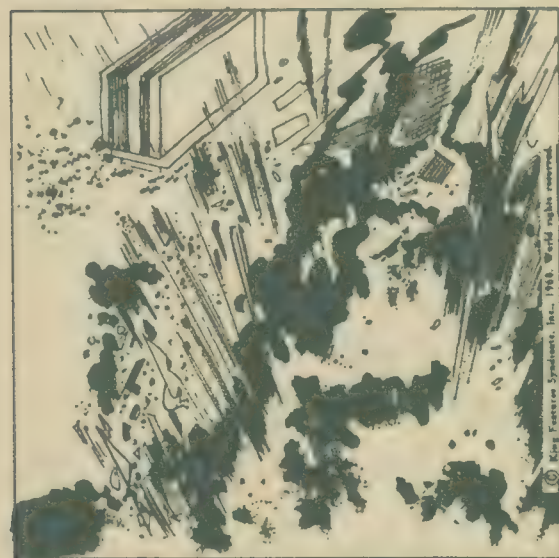
ЕГОНОВА
ПАЛАТА
СЕ РУШИ!

СКЛАЊАЈ-
ТЕ СЕ
СВИ!

ПАЛАТА ЈЕ
ОДЛЕТЕЛА
У ВАЗДУХ!

ШТА ЈЕ
ИЗАЗ-
ВАЛО
ЕКСПЛО-
ЗИЈУ?

ВЕРОВАТНО
БУКА!

ЕГОНОВ
САВРШЕНИ
СВЕТ ЈЕ
ПРЕТВОРЕН
У ПРАХ,

А ОН
ТО
НИЈЕ
НИ
ВИДЕО!

НАДАМ СЕ
ДА ЈЕ
УНИШТЕН
ЗАЈЕДНО СА
СВИМ ОНИМ
ЕГОНОВИМ
КОМПЈУТЕ-
РИМА!

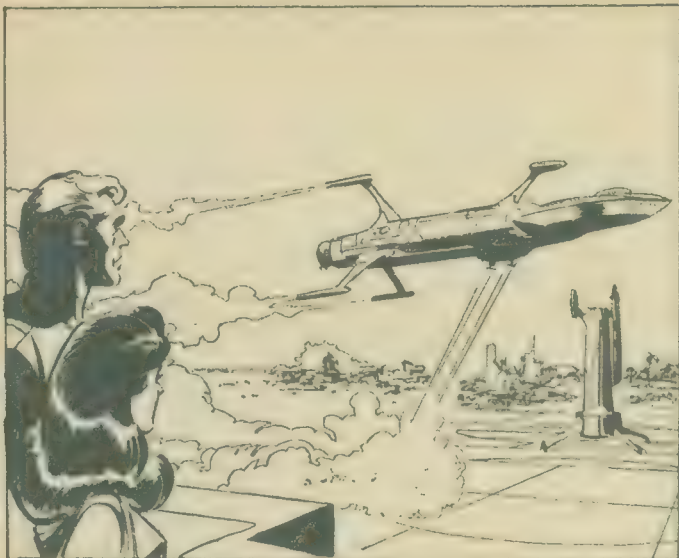
СПРЕМНИ
СМО ЗА
ПОЛЕТАЊЕ,
ФЛАШЕ!
САМО ШТА ЈЕ
С ОНИМ
ЗАШТИТНИМ
ОМОТАЧЕМ?

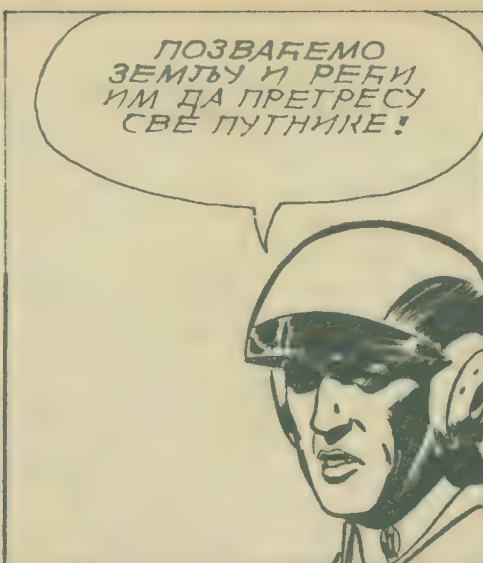
СВЕМИРСКА
ПАТРОЛА,
ФЛАШЕ!

ЗНАЧИ
ДА ЈЕ ПУТ
СЛОБОДАН!

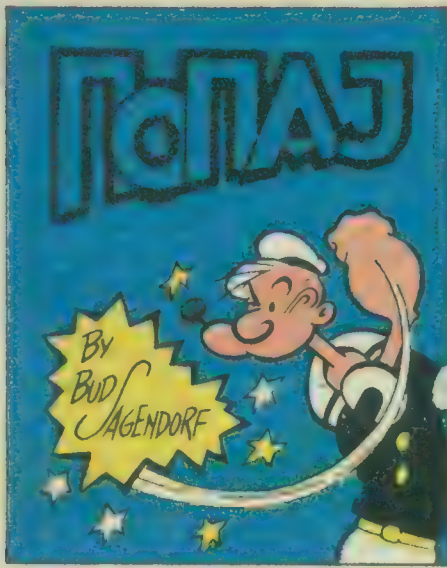

BUD SAGENDORF

ЗАЧУЛО СЕ СИКТАВО ШИШТАЊЕ И СВИ СУ ЗНАЛИ ДА ЈЕ ТО ТОРПЕДО. БЕСПОМОЋНО СУ СТАЈАЛИ НА ПАЛУБИ, ЧЕКАЈУЋИ ДА ЗАЈЕДНО СА ПОДМОРНИЦОМ ОДЛЕТЕ У ВАЗДУХ. АЛИ, ТАДА СЕ ДОГОДИЛО ЧУДО.

Лотар фон Арнолд, командант немачке подморнице У-35, враћао се у базу 17. новембра 1917. године после успешно обављене операције. Дан је био сунчан, и посада подморнице стајала је на палуби уживајући у пријатном поветарцу.

Али, мир и шале морнара изненада је прекинуо њихов командант фон Арнолд:

— Непријатељски торпедо!

Неколико тренутака раније искусни фон Арнолд открио је другу подморницу која се налазила под

водом око 30 метара далеко од У-35. Одмах је знао да то није немачка подморница и да ће вероватно бити торпедована. И није се преварио.

ТРИ ЕКСПЛОЗИЈЕ

Недалеко од фон Арнолдове подморнице налазила се и британска подморница, која је, заронена у дубину, чекала баш повратак У-35.

Немачку посаду обузела је паника. Више нису има-

ли времена да зароне и беспомоћно су стајали на палуби. За неколико секунди њихова подморница ће бити разорена и сви ће одлетети у ваздух.

Зачуло се сиктаво шиштање и сви су знали да је то торпедо. Међутим, тада се догодило чудо.

Кад је био удаљен мање од три метра од немачке подморнице, британски торпедо је као летећа риба нагло искочио из воде, прелетео преко палубе и поново заронио у дубину. У-35 је била неоштећена, а нико од посаде није био ни повређен.

Али, одушевљење немачких морнара било је краткотрајно. Сада су се зачуле три подмукле експлозије и према немачкој подморници полетела су три торпеда истовремено. Сад су сви на У-35 били сигурни да им је спаса и да им више неће бити ништа. Али, показало се да су заиста имали много среће. Један торпедо је прошао испод подморнице и изгубио се у дубини, а два друга су пројурила поред палубе. После оваквог чудног неуспеха, британска подморница ускоро се повукла и отпловила.

Збуњена и још препла-

шена, посада У-35 наставила је неометано пловидбу ка бази.

Фон Арнолд је испричао стручњацима овај необичан догађај, али нико од њих није знао да му објасни зашто су торпеда изненада искочила из воде.

ТАЈНА ЗА СТРУЧЊАКЕ

Међутим, ово није био једини случај чудног понашања торпеда у поморским биткама првог светског рата.

Немачке подморнице су често, да би уштеделе торпеда за опасније циљеве, британске трговачке бродове нападале са површине воде. То је навело Енглеze да се у одбрани од таквих напада послуже варком. На трговачке бродове уградили су снажне топове, добро их замаскирали, и непријатељске подморнице су тек после напада увиделе да су,

СРЦЕ НА АТОМСКИ ПОГОН

Британска управа за атомску енергију усавршила је нуклеарни пејсмејкер — апарат који електричним импулсима поспешује рад срца — који ће помоћи хиљадама људи са срчаним обољењима. Када се угради у груди пацијента овај апарат пружа виталне ритмичке подстицаје који су потребни срцу за рад током 10 и 20 година,

Енергија за рад пејсмејкера црпи се из изотопа „Плутонијум 238“ пошто потрошња енергије износи свега један посто годишње, а његов степен радијације захтева минималну заштиту приликом усађивања. По међународном споразуму о стандардима безбедности извршени су строги тестови да би се утврдило да не постоји никаква опасност од радијације и да су батерије издржљиве приликом најгорих несрећних случајева — пожара, судара и сл.

Израда нових пејсмејкера усавршавања је преко 6 година и током тог периода овај уређај подвргавају су дуготрајним испитивањима на познатим кардиолошким центрима под надзором Британског министарства здравља. Министарство је већ извршило прву наруџбину за око 100 нових нуклеарних батерија а ускоро ће наручити још 200 комада.

што је неколико пута дуже него што пружају обични пејсмејкери са хемијским материјалима.

ИЗМЕЂУ ИСТИНЕ И ЛЕГЕНДЕ

Арабат-баба теће

Никада Тетовска котлина или Полог, како се она, иначе, и данас зове, није имала горег и црњег господара од Реџеп-паше. Вешто човек прек, опак и злочест, тиранин коме није било равна.

Јашући на гиздавим и помамним коњима, упадали су Реџеп-паша и његове кабадахије у македонска села и из обести премлаћивали и убијали људе, жене и децу. За најмању непослушност паша је палио читаво село. Нарочито је волео да гледа како горе сеоске цркве. У том призору је присто уживао.

Године су пролазиле, раја је трпела и патила, а Реџеп-паша старио ни најмање се не мењајући. Тих седамдесетих година осамнаестог века, када је он господарио Пологом, становници котлине готово да нису имали миран дан.

ПОСЛЕДЊА ФАТМИНА НАДА

Осим жене и кћерке Реџеп-паша никога више није имао, али и то му је било довољно за личну

СКОРО СВАКОГ ДАНА ОКРУТНИ РЕЏЕП-ПАША, ГОСПОДАР ТЕТОВСКЕ КОТЛИНЕ, ПАЛИО ЈЕ КУЋЕ И УБИЈАО ЉУДЕ. ЈЕДАН ДОГАЂАЈ У ПОРОДИЦИ САСВИМ ГА ЈЕ ИЗМЕНИО И НАТЕРАО ДА ПОДИГНЕ НЕОБИЧНО ЗДАЊЕ.

срећу. Јер, његова кћи Фатма-хамам била је лепотица каква се није могла наћи у крају, право чудо наочитости и жен-

ствености. Паша јој је испуњавао сваку жељу, она му је била велика слабост и једина особа која је на њега имала утицаја.

Држава која не може да пуца из топова

у ствари, саме упале у замку.

Кад је 1918. године немачка подморница Х-3 напала тако наоружан трговачки брод, британски капетан је наредно да се открију топови и одврати ватром. Немци су били збуњени против нападом и једини начин да се одбране био је да избаце торпедо. То су и учинили, али кад је торпедо био удаљен око 250 метара од британског брода, изненада је променио смер, окренуо се према подморници, ударио у њу и уништио је.

Стручњаци никада нису успели да објасне зашто је торпедо понекад мењао путању лета. Претпоставља се да је, у време кад су ово оружје и механизам за избацивање били још несавршени и несигурни, била довољна и најмања неправда или пропуст у конструкцији па да торпедо постане — бумеранг.

Ј. Р.

Позната минијатурна република Андора, што између Француске и Шпаније лежи, има свега један једини топ. Радо би их она више имала, али топови су скупи. Ипак, захваћена општим европским напорима за наоружање, република ова поручила је код Крупа велики топ најновијег система. Једног лепог дана огромни тај топ беше допремљен у малу републику. И тада се испостави да топ може да избацује гранате на даљину од 28 километара. Поставили су га на високом брегу да би сви грађани могли да га виде и диве му се. А тада решише да испале из њега. Топ беше напуњен гранатом и команда само што не беше пала када једном од промућурних грађана републике на памет паде да би израчунати требало где топовско зрно пасти може. Република Андора свега 5,36 километара у ширину има. Испалити право значило је у Француску или Шпанију пуцати. Један од грађана предложи тада да се увис пуца, али ту постојаше опасност да се зрно врати натраг на место исто и још некога убије, а можда чак велику штету у републици

начини. Ако ли би, пак, пало на француску или шпанску територију могао би још повод за општи европски рат искрснути. Због свега тога власти републике, како новине пишу, наредише двојници јединих артиљераца својих да из топа никако и никад не пуцају. (1893)

СУДБИНА НОГУ ЉУДСКИХ

Професор Женевског универзитета, извесни Емил Јунг, асома је забринут судбином наших

ногу. Научник овај тврди да ће људи још током овог хиљадулетија потпуно одучити да своје ноге употребљавају и оне ће тада само као украс њихових тела служити. Јунг тврди да се људи из године у годину све више од хода одвицавају. Снага водене паре, електрицитет и бицикли делимично су нас већ одучили од ходања, а поколења будућа, која ће, вероватно, и ваздушне лађе и електричне кочије доживети, уопште се више ногама својим служити неће. Последница тога биће да ће човек своје ноге само измиш-

ним теретом сматрати, а оне ће изгубивши сваку способност за кретање, закрљжати или чак нестати сасвим. Насупрот томе, руке ће тада у снази и дужини добити. Тада ће век кратконогих наступити. (1893)

Изненада, кад је напунила двадесет година, Фатма је почела да поболева и вене. Сваки даном кашаљ јој је све јаче раздирао груди. Са кашљем се појавила из груди и сукрвица. Туберкулоза! Младјсј Фатми није било спаса.

Рецеп-паша се није пре давао. Тражио је начина како да излечи кћерку. Није могао ни замислити да је изгуби, она му је била срећа, живот, све. Врачаре, мудраци, лекари, ко све није долазио и одлазио и леčio Фатму, али безуспешно.

Паша се променио. Туговао је и самсвао, гледао дете како копни и сањом копио и он. Од силника се претворио у добродетелца. Рају нико више није смео ни да дирне, опраштао је дугове, подизао цркве. Простодушан народ опростио му је злодела, чак саучествовао с њим у болу. Лекари су му говорили да девојци колико-толико може да олакша муке чист и оштар ваздух. То је за њега била слаба утеха. Ипак, позвао је саветнике.

— Хоћу да подигнем кулу на којој ће моја кћи удисати најчистији ваздух у Пологу! — рекао им је. — Нађите за то најбоље место и подигните кулу за најкраће време!

После неколико дана са ретници изиђоше пред Рецепт-пашу.

— Нашли смо три места, честити пашо! Мислимо да је сваком од њих

ваља заклати по једну оцу и оставити је на лединама. На оној ледини на којој од те три овце најкасније почне да се шири задах треба подићи кулу!

Господар Полога је климнуо главом. Учињено је по њиховом и ускоро се знало место за подизање куле. Била је то пољана поред Тетова, подно саме Шар-планине. Звала се Харабати Серсем Али-баба.

ЈЕДИНА ЖЕНА МЕЋУ ДЕРВИШИМА

На пољани је већ био подигнут гроб са турбетом. Подигао га је тих година извесни Арабат-баба, слуга Серсем Али-ба-

бе, дервиша. Али-баба је својевремено био министар код турског султана. Изненада је напустио службу и Цариград, а његов слуга Арабат-баба њега! Разишли су се: Али-баба је отишао у непознатом правцу, а Арабат-баба у Тетово. У знак захвалности, слуга је свом некадашњем господару подигао гроб и то баш на месту где је Рецепт-паша одлучио да зида својој кћерки кулу.

У то време у Тетову је нашла прибежиште велика група дервиша, припадника једне муслиманске верске секте протомњене од султана. Рецепт-паша их је прихватио као своје па је своју раније донету одлуку о подизању куле изменио.

— Тамо где будете зи-

дали кулу, подићи ћете и манастир за дервише (текије — текију)! — наредио је паша Арабат-баби коме је поверио надгледање радова. — И гроб који см ти подигао свом господару остаће ту!

Арабат-баба је био пре срећан. Радови су одмах почели. Прво је подигнута кула у коју се преселила пашина кћи, а наредних година цамија, спавоница за путнике-намернике, чесма, војничка капија, ограда... Текија је подизана читавих десет година, али лепа Фатма није дочекала крај градње. Умрла је. На сахрањивању је био погледом цео Полог. Људи су се слега-ли у Тетово, али за све није било места у дво-ришту текије.

Фатма је сахрањена у текијској цамији. Тамо јој се и данас налази гроб. Касније су у истој просторији поред ње сахрањивани и манастирски дервиши, њих дванаест! Десет година после смрти своје кћери умро је и Рецепт-паша. Његов гроб је преко пута кћеркиног, у посебној одаји.

По овом градителу Арабат-баби, дервишки манастир — текија — добио је име Арабат-баба теће. Манастир је очуван и обновљен, али на улазним вратима нема више дванаест натписа Арабат-бабе. На трећем месту је био: „Часови пролазе, време иде, не оставља данас за сутра!“

М. Тодоровић

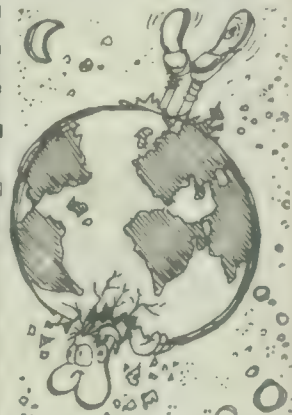
Кула спаса: лепа Фатма провела је онде последње дане.

АНЕДОТЕ

КАНВО ПИТАЊЕ — ТАКАВ ОДГОВОР!

— Можете ли ми ви, господине професоре, одговорити нуда ћу доспети ано, претпоставимо, из ове сале, по пречнику, пробушим кроз Земљу? — запитао

је једном за време предавања неки студент познатог немачког геолога Ремера.

— Могу — одговори му професор. — Доспећете право у психијатријску болницу.

33

НА ОЛИМПИЈАДИ у Минхену 1972. године забележен је највећи број такмичара. Учествовало је 7.147 спортиста, од тога 1.070 жена.

34

НА ПРВИМ олимпијским играма одржаним 776. године пре наше ере победници су у знак признања добијали венац од маслиновог лишћа, а град у којима су рођени подизао им је споменик.

35

НА ОЛИМПИЈАДИ у Риму 1960. године 300 британских спортиста одбило је да попуни медицинске упитнике који су се односили на њихов интиман живот. Разлог што су ови упитници поднети спортистима био је тај што су у то време избили скандали око неких жена атлетичарки за које се испоставило да су имале више мушких него женских хормона.

36

ЈУГОСЛОВЕНСКА пливачица Мирјана Шегрт била је једина Европљанка која је на Олимпијади у Мексику учествовала у финалу обе спринтерске трке на 100 и 200 метара краул. На 100 метара заузела је 7. место, на 200 метара 5.

ПАЖЊА!

У СВАКОМ БРОЈУ
ВАШЕГ ОМИЉЕНОГ ЛИСТА

Denis

ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА

СКРИВЕНИ ЗНАК

Ваш је задатак да детаљно прегледате свој примерак „Дениса“ трагајући за СКРИВЕНИМ ЗНАКОМ који ће вам донети као награду ПОРТАБЛ-ТЕЛЕВИЗОР.

Не очајавајте ако одмах нисте нашли СКРИВЕНИ ЗНАК јер смо га добро сакрили и нипошто не бацајте лист! Тек када објавимо како ЗНАК изгледа и на којој се страници налази, можете бити сигурни да ли сте добили нашу главну награду — један од портабл-телевизора који поклањамо читаоцима!

Пажања! у сваком броју „Дениса“ неколико примерака ће бити обележено СКРИВЕНИМ ЗНАКОМ који ће налазачима донети драгоцене награде.

ПОРТАБЛ-ТЕЛЕВИЗОРЕ

Не заборавите да у среду купите нови број „Дениса“ и потражите СКРИВЕНИ ЗНАК! Можда ће баш ваш примерак бити обележен, можда ћете баш ви бити један од добитника ПОРТАБЛ-ТЕЛЕВИЗОРА.

Сваке друге среде у „Денису“ велика игра са много награда.

„Утешне“ награде су „Денисове“ мајке!

СКРИВЕНИ ЗНАК

ПАЖЊА!

ВЕЛИКАНИ РИНГА

Четиришке ЗА ПОРАЗ

четку, док се још нисам снапао, он је био бољи и два пута ме погодио у плекусе тако јако и необично да сам изгубио ваздух... Једном су ми чак и ноге помлећуле. Замста је боље боксовао и заслужио добио прву рунду.

Али, већ друга рунда је показала да борбени Вилијамс против себе има такође великог и поштеног борца, који се не предаје до последњег звука гонга.

Шовљански је крварио из носа, амерички шампион је и даље насртао свом снагом, и наш боксер имао је само један избор ако није желео да буде поражен: морао је да иде на нокаут, да удара што јаче, у браду или плекусе. С том одлуком ушао је у трећу рунду великог окршаја.

Повреда у најјорем шренушкy

И та трећа рунда била је прави ураган.

— Свом силином смо по-

избегаво сам тај ударац. Покушао сам пуним замахом да нанесем ударац, али сам погодио само раме. Мој противник се хитро заштитио. И уместо њега, снажан бол осетио сам ја. Одмах сам знао: стара повреда се повратила и то у најгорем моменту. Одбио сам његов напад десном, мало се измакао, а онда га жестоко ударио левом и то право у браду. Кроше је био брз, прецизан и врло јак.

Противник је посрнуо, био сам сигурни да ће да падне и да је борба тим окончана, али показало се да је Вилијамс изузетно живаљив и издржљив. Већ на судијино „четири“ ратоборно је подигао песнице.

Од двадесетак хиљада гледалаца више нико није седео. Сви су поскакали, викали, завијали. Узбуђење у публици било је на врхунцу.

— Појурно сам опет право на њега, али он је учинио корак уназад. Стигао сам га тек у углу. Тукли смо се како је ко стигао и могао. Осећао сам да што пре треба да задам ударац који завршава борбу. За-

летели један на другога — прича Шовљански. — Одмах смо ушли у „клинч“ и муњевито измењали серију удараца. Учинио ми се да обојица мислимо само на то да секунде неумитно теку и да једну једину нећемо и не смемо пропустити. У једном тренутку, извлачећи се из „клинча“, Вилијамс је силовито гађао моју браду. Крајњи напором

жста сам морао, другог излаза није било. Уосталом, борио сам се за Европу, а не само за себе.

До краја меча остало је још само неколико секунди.

— У једном тренутку указала ми се његова издужена, пиљата брада, сва мокра од зноја. Опет је севнуо мој леви кроше. Погодно сам га тако тачно да

МОЈ ПРОТИВНИК ЈЕ ПОСРНУО. БИО САМ СИГУРАН ДА ЋЕ ПАСТИ И ДА ЈЕ БОРБА ОКОНЧАНА. АЛИ, ВЕЋ НА СУДИЈИНО »ЧЕТИРИ« РАТОБОРНО ЈЕ ПОДИГАО ПЕСНИЦЕ.

му је одједном цело тело клонуло. Олабавио је руке и полако се спуштао на колена. Поглед му је био мутан и изгубљен. Судија је почео да броји, а ја сам се оклонио у свој угао. Чекао сам само да устане, па да завршим битку.

Међутим, то се није догодило. Упорни Вилијамс је још једном затресао главом и покушао да устане. Није могао. У том тренутку одјекнуо је гонг — и то га је спасло.

Пешинаесџ јодина борбе

И тада је дошло до највећег изненађења: судије су победу доделиле — Вилијамсу. Гледаоци су преко десет минута бучно протестовали, сматрајући да је Европљанин оштећен.

Али, кад чак ни тада није победио нокаутом, Шовљански је показао да има све особине правог, великог спортисте.

— Ни данас ми није жао што нисам победио, нарочито не нокаутом. Добио сам толико честитки и признања за своју борбу да ме

је то радовало више него сама победа — каже наш шампион.

Остало је, дакле, доследав себи: нокаут за њега никада није био циљ, и то уверење задржао је заувек. И касније, као дугогодишњи тренер и учитељ младих бораца у рингу, Шовљански се трудио да им покаже да је бокс заиста — племенита вештина.

Иначе, он сам провео је на рингу пуним петнаест година. Од 1941. до 1957. имао је 297 мечева. Победио је 256 пута, 18 пута боксовао је нерешено, а доживео је само 23 пораза.

У својој каријери променио је четири категорије: перолаку, лаку, полувелтер и велтер. Био је девет пута првак Југославије и 21 пут репрезентативац. Учествовао је на Олимпијским играма у Хелсинкију 1952, био је шампион Балкана 1947, четири пута борио се на европским првенствима, од 1949. до 1955, и освојио две медаље.

Због изванредних заслуга оснивачка скупштина Боксерског савеза Југославије доделила му је још 1948. титулу заслужног мајстора бокса.

Ст. Протић

Само нокаутџ

У априлу 1951. објављено је да је Павле Шовљански позван да буде члан репрезентације Европе и да учествује у борби за Златну рукавицу са екипом САД.

Чим су се репрезентативци Европе окупили да крену на пут преко Атлантика, за капитена су једногласно изабрали — Шовљанског. Сматрали су да он од свих њих, правих мајстора бокса, најбоље познаје тајне овог спорта. Било је то велико признање за наш спорт, тим више што тада југословенски бокс још није уживао међународни углед као данас.

Тако се један од најбољих југословенских боксера свих времена нашао у јаким мечевима у Чикагу и Вашингтону, који су му остали у сећању као заиста незаборавна успомена.

Најзанимљивију и најтежу борбу имао је у Чикагу против Хернија Вилијамса, првака САД у велтер-категорији.

— Жестоко смо се тукли све три рунде — сећа се Шовљански. — Црнац је био виши од мене за читаву главу. Имао је дугачке руке, али као да је стално тражио борбу. У по-

ТВРЂАВЕ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

Д а би некако успоставили контролу над непрегледним простором Дивљег запада, амерички војници су почев од 1870. године уз помоћ белих досељеника градили утврђења. На јужним територијама, у Тексасу, Аризони и Новом Мексику, утврђења су била саграђена од камена и земље и тако успешно одолевала нападима Апача, Навахо-са и других племена и њиховим пламеним стрелама.

Тврђаве на северу састојале су се од неколико барака поређаних у круг, а касније су се око њих подизали зидови од балвана, који су војнике штитили од индијанских напада. Централна барака припадала је команданту утврђења и ту се налазила његова канцеларија и стан. Око ове централне, подизане су друге бараке: спаваоница за војнике, становишнице официра, штале, складиште оружја и намирница, амбуланта, итд. У многим тврђавама овог типа гра-

дили су се и становништва, углавном за породице ожењених војника, али и за привремени боравак избеглица чије су станове уништили Индијанци.

Иако су се градитељи трудили да војницима омогуће што удобнији живот у тврђама, живот у овим утврђењима није био најпријатнији. Војници су били изоловани од спољног света а једина веза коју су с њим имали били су коњаници курири којима је било веома тешко да се пробрљу до тврђаве, тако да вести понекад нису ни стизале.

Ова дрвена утврђења тешко су одолевала снажним нападима Индијанаца, јер су била саграђена од дрвета, које је било веома лако запалити. Пламен би врло брзо захватио складиште муниције и често се дешавало да цела тврђава одлети у ваздух заједно са браниоцима. Зато су за одбрану бирали најхрабрији.

ТВРЗАВЕ

НА ДИВНОМ
ЗАПАДУ

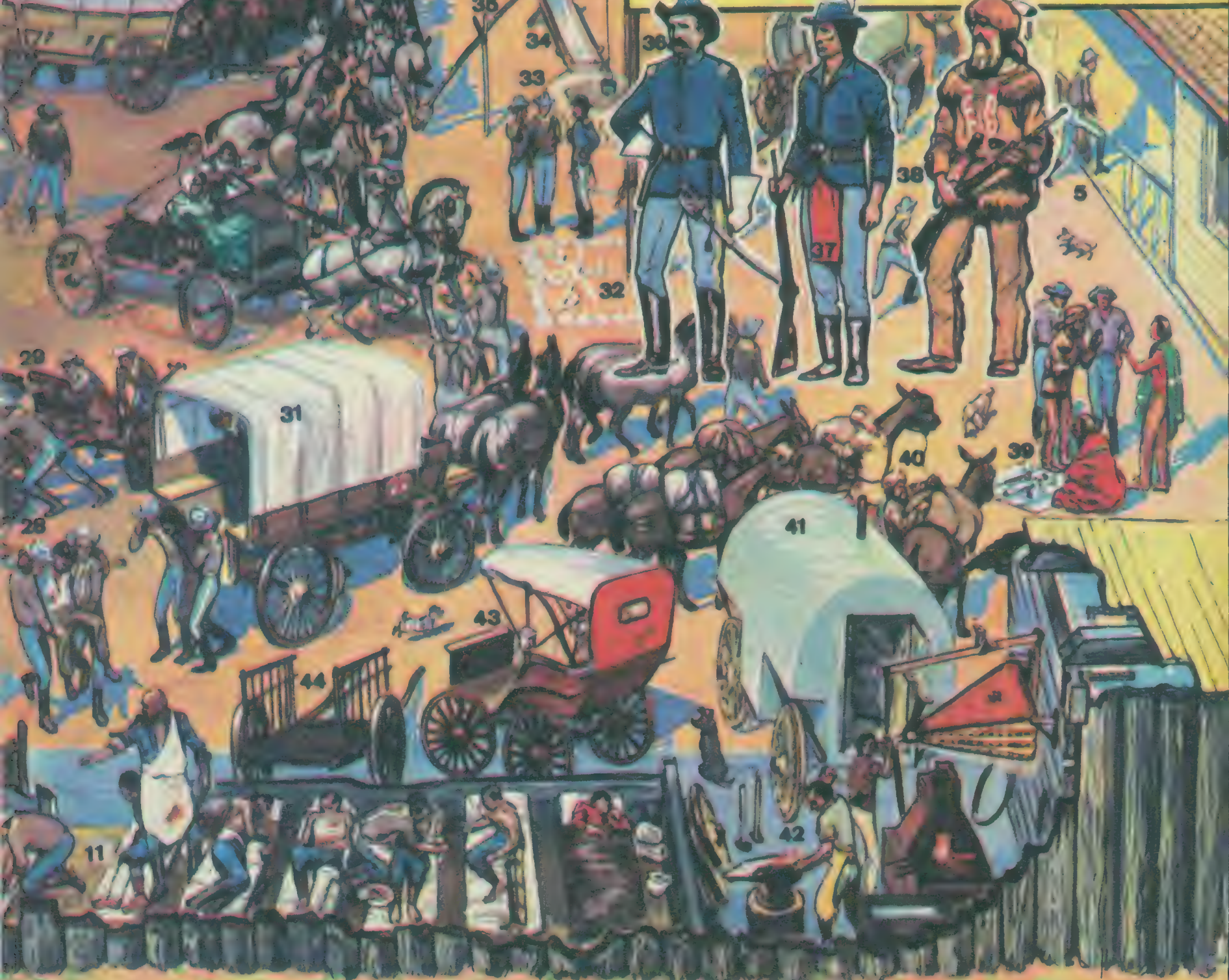

1. Тврђава, 2. Улаз у тврђаву, 3. Стражарска кућица са топом, 4. Стражарске кућице, 5. Станови официра, 6. Складиште намирница и опреме, 7. Складиште муниције, 8. Штале, 9. Просторије за смештај војника, 10. Амбуланта, 11. Поручник коњице САД, 12. Колча за коју се закаче пушка када је војник на коњу, 13. Сива фланелска кошуља која се носи испод униформе, 14. Колт 45 који носе сви припадници коњице, 15. Карабин „спрингфилд“, 16. Алка којом се карабин закаче о опасач, 17. Шешир и рукавице припадника коњице, 18. Индијанац из племена Сијукс у ратној опреми, 19. Пожар који су изазвали Индијанци, 20. Напад Индијанаца, 21. Одред коњице штити беле досељенике од Индијанаца, 22. Досељеници беже у тврђаву, 23. Отвори који омогућавају отварање ватре из топа у разним прав-

цима, 24. Запрежна кола, 25. Волowska запрега, 26. Досељеници улазе у тврђаву, 27. Војници приправљају запрежна кола, 28. Седиште запрежних кола, 29. Запрежна кола за војну опрему која прате одред на задатку, 30. Амбулантна кола, 31. Јарбол за заставу, 32. Бунар, 33. Појило за коње, 34. Справа за извлачење канти с водом, 35. Коњички капетан, 36. Индијански водич и тумач у служби коњице САД, 37. Трапер, 38. Индијанац продаје војницима разне украсне предмете, 39. Трапер скида товар с мазги, 40. Пастирска кола, 41. Ковач, 42. Кола команданта тврђаве, 43. Колица за робу, 44. Просторије за смештај досељеника чије су домове Индијанци уништили, 45. Кров покривен дрвеним цреповима, 46. Плаћиве стреле, 47. Палисаде направљене од балвана.

ЖИТ СТРАНА

СТРАНА ТОП-ЛИСТА У ДОМАЋОЈ ПРОДУКЦИЈИ

- 1) SUNCHINE DAY — Ost-bisa — ЈУГОТОН
- 2) YESTERDAY — The Beatles — ЈУГОТОН
- 3) NO REGRETS — Walker Brothers — ППН РТБ
- 4) YUPI DU — Adriano Celentano — ППН РТБ
- 5) RIGHT BACK WHERE WE STARTED FROM — Maxine Nightingale — РТВ БУБЉАНА
- 6) SATISFACTION — Rolling stones — ЈУГОТОН
- 7) SAVE YOUR KISSES FOR ME — Brotherhood of Man — СТУДИО В
- 8) RAIN — Status Quo — ППН РТБ
- 9) HELLO, NADINE — Mun-go Jerry — ППН РТБ
- 10) BOHEMIAN RHAPSODY — Queen — ЈУГОТОН

СР НЕМАЧКА

- 1) ROCKY — Frank Farain
- 2) LADY LOVE — Michael Holm
- 3) AMIGO — Charly Brown
- 4) TU ES — Gilla
- 5) SCHMIDCHEN SCHLEICHER — Nico Haak

МАКСИН НАЈТИНГЕЛ (MAXINE NIGHTINGALE)

Тамнопута певачица Максин Најтингел после више година наступања најзад је успела да се пробије у сам врх светских певачних звезда. Хит композиција »Right Back Where We Started From« (Повратак на почетак) била је на листама популарности у Америци, Белгији, Холандији, а недавно су је прогласили и за најслушанију у Великој Британији. Мансин је рођена 2. новембра 1952. године у Лондону у породици музичара тано да је прво музичко образовање стекла још у најранијем детињству. Кад је имала петнаест година почиње и професионално да се бави музиком као члан група које су свирале по лоналима лондонског предграђа. Концертну репутацију стиче као солиста у оригиналној постави »Hair« (Носа) и танође, веома популарног мјузикла »Jesus Christ Superstar« (Исус Христос суперзвезда).

чем са сцене. Моје повлачење условило је и најсрећнији догађај у мом животу. Данас је моја кћерница велика, има три године, и мислим да је музички веома обдарена. У време одсуствовања са сцене писала сам музику за многе певаче. Песма »Fool« (Лудан) у извођењу Ел Метјуса (Al Matthews-a) доживела је запамен успех. Средином прошле године потписала сам уговор са диско-нућом »UA Records« која је одлучила да изда моју плочу »Повратак на наш начин« за коју лично мислим да је веома добра — каже Мансин.

Насловну нумеру овог сингла написао је Пјер Табс (Pierre Tubbs), један од најзаслужнијих за успех ове певачице која потпуно може да буде задовољна својим првим хит-синглом.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ПОВРАТАК НА ПОЧЕТАК

RIGHT BACK WHERE WE
STARTED FROM

Музика и текст:
Пјер Табс

Извођач:
Максин Најтингел

Oh, it's all right
and it's coming on
we got give right back
where we started from

Love is good
Love can be strong
We got give right back
Where we started from

You remember the day
That's sunny day
When you were take my way

I say no one can take
your place

And I'll give you her
By the little things I play
I can do that smile back on
your face

We got give right back
Where we started from.

ПОП-ЗАНИМАЉИВОСТИ

После четворомесечне турнеје по Сједињеним Америчким Државама, Аустралији и Јапану у Лондон су се вратили чланови групе КВИН (Queen). После једномесечног одмора чланови овог веома популарног састава почели су да раде на својој

Група ВОР (Wor) најзад је потписала уговор за турнеју по Енглеској. За протеклих 18 месеци турнеја је била у неколико наврата уговорена, а затим отказана. После Енглеске група ће посетити и СР Немачку, Холандију, Француску, Финску и Данску.

Уз улазницу за концерт ансамбла РОЛИНГСТОУНС посетници су могли да купе њихов најновији сингл »Black and Blue«, и то уз знатан попуст.

Популарна певачица Линда Луис (Linda Lewis) играла је прошлог месеца у једној ТВ-емисији заједно са Џоном Мајлсом (John Miles). У току лета Линда ће у Енглеској одржати шест концерата који ће бити нека врста генералне пробе пред велику турнеју по Европи заказану за прве јесење дана. Недавно се Линда вратила из Њу Орлијенса где је са продуцентом Аленом Тусеном завршила свој албум под називом »Not a Little Girl Anymore« (Не више мала девојчица).

»То је било доба препуно узбуђења и доста заморно за мене тано да сам била принуђена да се извесно време пову-

Род Стјуарт, који се недавно вратио са брачног путовања, снимео је у Глазгову самостални ТВ-шоу. За време интерпретирања композиције »Sailing« (Пловити), која је овог пролећа била велики хит, Рода прати оркестар и хор од 120 људи. Истовремено у продаји се појавила и нова ЛП плоча овог певача »A night on the Town« (Ноћ над градом).

Домаћа листа

1. НОЋИ ДИРА КОСЕ ЦРНЕ — Мишо Ковач — SUZY
2. КАД ЈЕДНОМ ЗАЖЕЛИШ — Златно Пејановић — ПГП РТБ
3. ГДЕ СИ БИЛА, ЛЕПА КЕЈО — Сунцонрет — РТВ ЉУБЉАНА
4. HALLO, Mr ELTON JOHN — Зденка Ковачичен — ПГП РТБ
5. ДОСТА МИ ЈЕ ЊЕНОГ ХЛАДНОГ ОСМЕХА — Мики Јевремовић — ЈУГОТОН
6. ТАМАРА — Борис Бизетић — РТВ ЉУБЉАНА
7. ЦИЦИБАН — КОД — ЈУГОТОН
8. САТЕЛИТ — Сман — РТВ ЉУБЉАНА
9. ЛУДУЈ С НАМА — Септембар — ЈУГОТОН
10. ПЛЕЈБОЈ — Тихомир Поп Асановић — ЈУГОТОН

★ ★ ★

- 6) JOSIE — Peter Maffay
- 7) DISCO-POLKA — Frank Zander
- 8) DER MACHER — Volker Lechtenbrink
- 9) LIEBE, WIE SIE DIR GEFAELLT — Roy Black
- 10) ICH LIEBE DAS LEBEN — Vicky Leandros

ПИНК ФЛОЈД (PINK FLOYDS)

Пинк Флојд, према оценама многих музичких стручњака најбоља група 1975. године, недавно је са успехом гостовала у Савезној Републици Немачкој. Веома популарни у овој земљи, чланови састава су у току турнеје добили златну плочу за 250.000 продатих примерака албума „Желео бих да си овде“ (Wish You Were Here). На свечаности организованог у њихову част чланови групе су изјавили: „Мада до сада у својим витринама имамо доста награда и признања, сматрамо да још много можемо дати музици. Због тога и даље вредно радимо како бисмо се одужили публици“.

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем следеће, добро очуване, скоро нове, ЛП плоче: BAD COMPANY — Straight Shooter (50 дин); TIME — II (45 дин); STATUS QUO — Hello! (35 дин); сингл групе SPARKS — Never Turn Your

Back on Mother Earth — по цени од 10 динара (могућа и замена).

Стеван Лукић, Бике Јовановића 5, 11060 Београд

Сталан сам читаоц вашег изванредног листа, за који немам ниједну једину примедбу, већ сам мо похвалу. Приметио сам да на Хит страни објављујете рубрику „Берза плоча“ па вас молим да објавите и ову моју жељу:

РОЛИНГСТОУНСИ

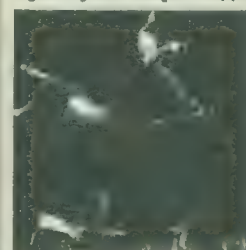
Европска турнеја састава РОЛИНГСТОУНСИ изазвала је велико интересовање свих поклоника поп-рок-музике. Овај музички догађај године пратили су многи листови и новинске агенције уз коментаре да популарни СТОУНСИ, предвођени Мик Џегером, још спадају у елиту светске поп-музике и да им за оно што прикажу публици треба одати пуно признање. Податак да су за премије ове турнеје по Европи утروшили пет милиона долара може да послужи као илустрација извештаја у којима се тврдило да је то био спектакл виђен једном у десет година.

ШОУ СТОНЕС — Кејт Ричард седи на земљи, Рон Вуд скаче по бини, док Мик гура рукама Кејла.

Мик као „водени човек“. У току концерта популарни певач проспе по себи три пуне кофе воде.

Пред крај концерта Мик као Тарзан скаче увис држећи се за ужу.

У шоу спада и бацање конфета по публици и осталим члановима групе.

Док перз композицију „Fool to CRY“ Мик на очима има маску.

ТЕШКА ИНДУСТРИЈА — Караван. Ко жели да их купи нека се јави на адресу

Богдановић
Данијела
Бориса Кидрича 47
22000 Сремска
Митровица

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ ЖАГУБИЦЕ

У Жагубици основана је млада група која се зове ЈУТРО. За сада има само четири члана. Упорни смо и вежбамо сваки дан. Волимо музику и за њу бисмо све дали. Највише ценимо групе: БИЈЕЛО ДУГМЕ, ТЕШКА ИНДУСТРИЈА, ФОРМУЛА 4, СМАК и ПАРНИ ВАЉАК.

Чланови групе су: Златибор Драгић (15), соло-гитара, Предраг Мијаиловић (15), бубњеви, Предраг Симић (14) соло и Браћа (15), бас-гитара.

Наша адреса је:

Предраг Симић,
Партизанска бр. 34
12320 Жагубица
(хон. 50.— дин)

Купујем плоче БИ ТЛСА (искључиво лонг-плеј плоче). Це на по договору.

Олмвер
Богдановић
Буре Јакшића 2
11300 Смедерево

Мењам ЛП QUATRO (Suzy Quatro) за ЛП „Како то да сваки дан“ YU групе. Плоча је скоро нова.

Александар
Обрадовић,
Маријане
Грегоран 11
11060 Београд

Желеда бих да продам следеће сингл-плоче по цени од 15 динара: БИЈЕЛО ДУГМЕ — Не гледај

KUTAK ZA DEVOJČICE

НАПРАВИТЕ САМИ

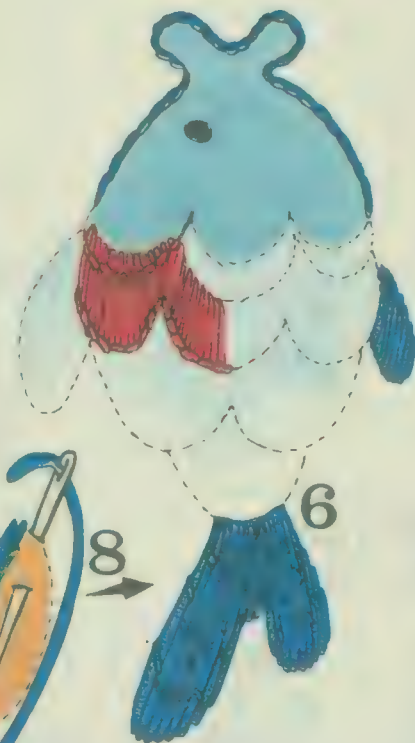
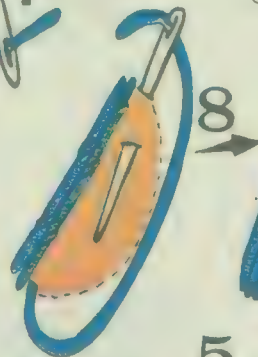
ВЕЗ НА ОДЕЖИ

Ове године вез је веома модеран, и то не само на предметима за кућу, већ и на одећи. Ако га ставите на прошлогоднје панталоне, јакну или шортс, постићи ћете двоструки циљ: освежићете стару одећу и бити модерни.

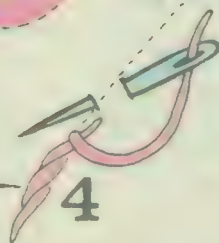
На цртежу 1 видите на којим местима се на шортсу, јакни и качкету налазе украси. Са цртежа број 2 прекопирајте облике цветова, а сам цвет везите ланчић-бодом (црт. 4). цртежу број 2. Петелјку цвета везите ланчић-бодом (црт. 4). Ако везете на тексас платну онда везите пунијим концем (кокицом), ако пак везете на танком платну за блузе (као што је извезена риба на крагни на цртежу број 5), онда употребите тани конач, тако-

звани мулине. Шема рибе налази се на цртежу 6. Главу рибе оивичите ланчић-бодом, крљушти извезите пуним бодом као што је везен и цвет, пераја обичним пуним бодом (црт. 7.) а реп опет пуним, обичним бодом. Пазите само да

конач на неким местима ухватите попречно петљицом (црт. 8). Од обичног једнобојног платна исечите троугласту мараму (црт. 9). обрубите је, па на врху мараме, делу који се налази позади, извезите печурку према шеми и бодовима које видите на цртежу 10.

3

4

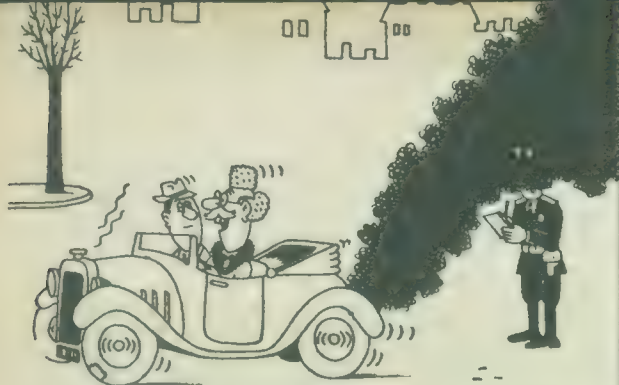

1

5

— Већ двадесет година возим овај ауто и још ниједан саобраћај није успео да ме казни!

— Не вуци толико јако!

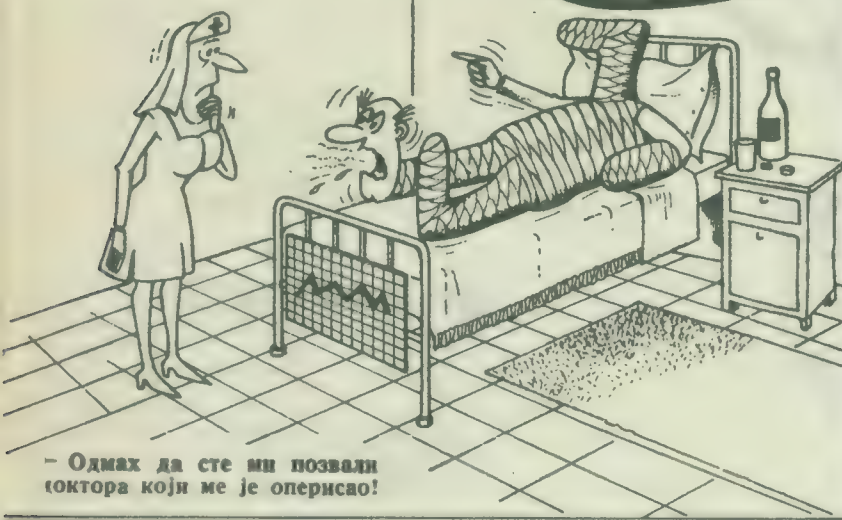
Друга с десне стране је најбоље успела!

— Каква срећа да ме заболи баш у недељу!

— Ако имаш бољу идеју како да се извучемо одавде, кажи!

— Одмах да сте ми позвали доктора који ме је оперисао!

— Не верујем, драги, да би море могло да буде тако мирно...

— Дођи да видиш моју нову ташину која сама и пере и суши веш!

НОВА формула игре

жвакаћа гума

Formula 1

доноси разноврстан избор награда сакупљачима налепница, значака и плаката.

За само десет кесица „Formula 1“ бесплатно добијате значку Крашеве серије и велики колор плакат. Значке можете да бирате по избору: плаву, смеђу или црвену.

ПОСЕБНА НАГРАДА!
Аутоматска тркачка стаза на батеријски погон. Стазу с два тркачка аутомобила добиће свако ко пронађе награду слику. Серија од 80 самолепливих налепница најпознатијих светских марки аутомобила — нова формула разоноде и добијања награде. Тражите награду слику, уживајте у квалитетној жвакаћој гуми — „Formula 1“ и шаљите кесице на адресу:

„КРАШ“ Индустија чоколаде, бомбона и кекса, 41001 ЗАГРЕБ

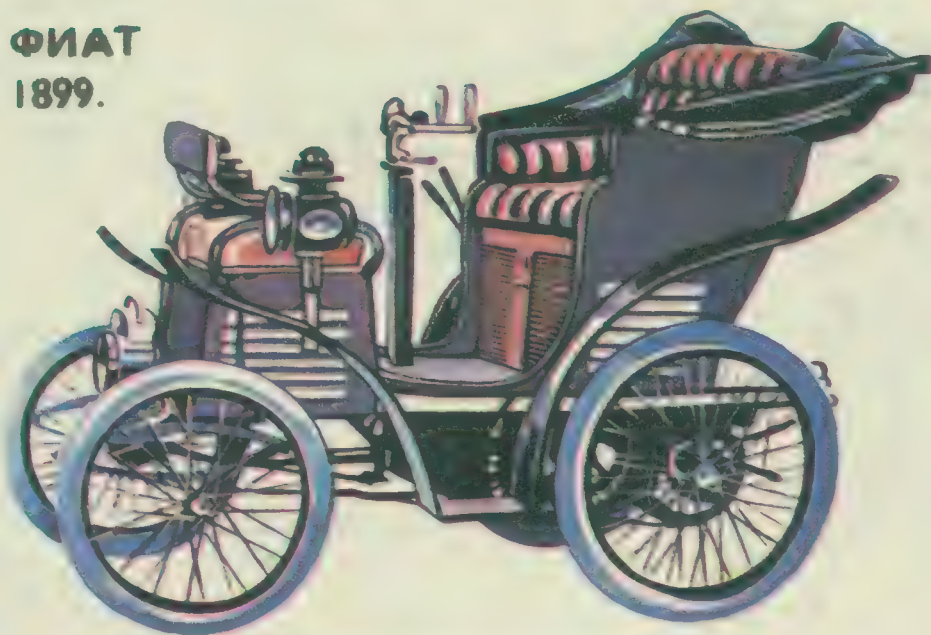
ИТАЛИЈА

СТАРИ АУТОМОБИЛИ

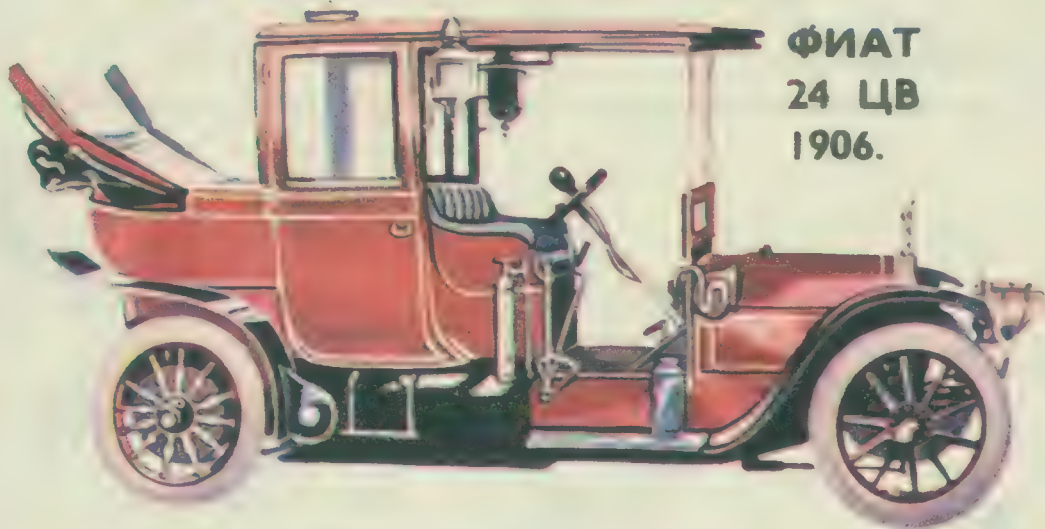

САМОХО

ФИАТ
1899.

ФИАТ
24 ЦВ
1906.

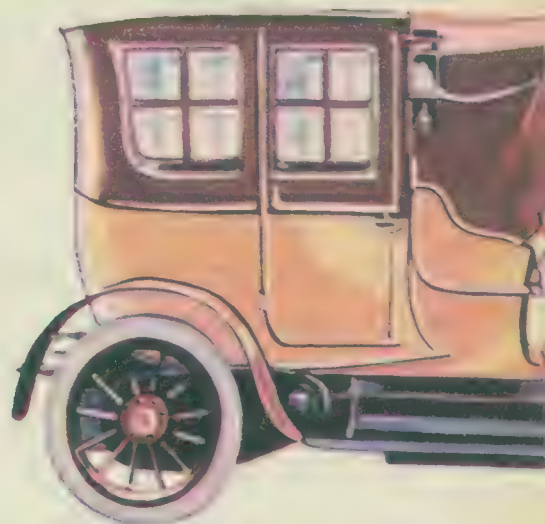

ИТАЛА
28-40
1906

Када се аутомобил први пут појавио на улицама, кочијаши су га дочекали погрдама. Честити грађани обраћали су се властима са захтевом да се забрани кретање тој „пакленој направи“, а листови писали да је „некорисна и непристојна ствар“. Осим што нису имали рукавица и што је коње замењивао мотор, први аутомобили нису се много разликовали од кочија.

Аутомобил је крчио себи пут невероватном брзином. Од 1895, када је Немац ГОТЛИБ ДАЈМЛЕР конструисао мотор на бензин и успешно га испробао на једним кочијама, није прошло ни десетак година а производња „самоходног фијакера“ већ је постала читава индустрија! Друмовима Немачке, Француске, Енглеске кретали су се први „дајмлери“, „мерцедеси“, „пежои“, „ренои“, „дараки“, „санбими“ и други бен-

ОДНИ ФИЈАКЕРИ

зински четвороточкаши.

А шта се догађало у Италији? Пионири нове индустрије у тој земљи нису успели дуго да се одрже. Било због недостатка новца или конструктора, повукли су се МИАРИ БУСТИ, ОРИО и МАРШАН, ТЕИРАНО... Међутим, Један човек се уздигао. Био је то БОВАНИ АНЂЕЛИ који је 1899. године у Торину основао ФИАТ и веома брзо постао најјачи произвођач аутомобила, не само у Италији него и у Европи.

Углед италијанској аутомобилској индустрији донели су касније и фирме БЈАНКИ, ИЗОТА ФРАСКИНИ, ЛАНЋА, ИТАЛА, ДИАТО, ЛЕЊАНО, СПА, АЛФА РОМЕО... Посебно место припада конструкторима међу којима ће имати БИН-БЕНЦА ФРАСКИНИЈА, БЕЗАРА ИЗОТЕ и ЕТОРА БУГАТИЈА остати записана

златним словима. Изота и Фраскини су, на пример, 1910. године конструисали спајдер са кочницама на добош за предње точкове! Какав је то био напредак у односу на остале аутомобиле може се схватити тек ако се зна да је само једанаест година раније ФИАТ произвео свој први аутомобил и да се он кретао максималном брзином од свега 40 километара на час.

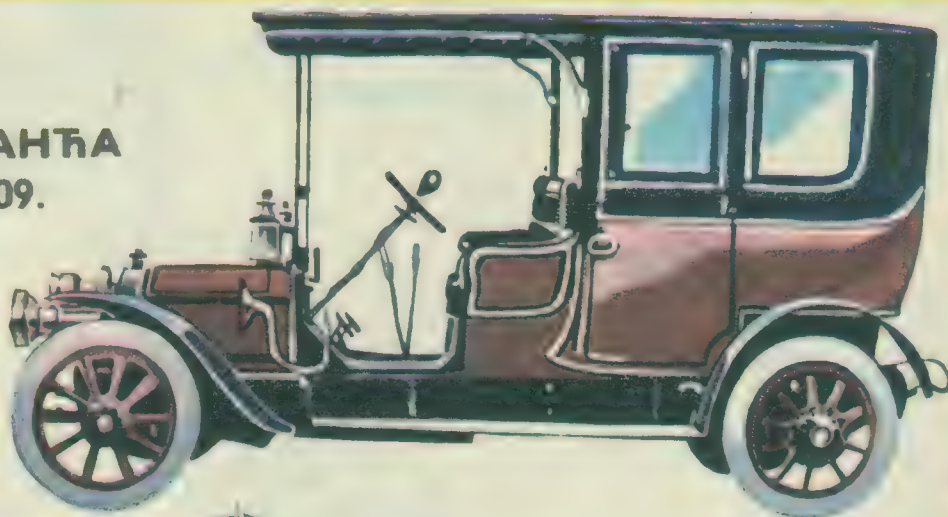
Многи који су хтели да се баве производњом аутомобила, и поред великог талента нису успели да се снађу у том послу. Познати фабриканти бицикла из Милана ПРИНЕТИ и СТУКИ конструисали су око 1899. године лепа кола са мотором Де Дион. Извесно време петљали су се око још неких модела, а онда су дигли руке од свега. И два младића из Луке, МИНУТОЛО и МИЛО, заслужила су бољу судбину.

Њихов аутомобил МИНУТОЛО-МИЛО са четири вертикална цилиндра од 2413 кубика, иако изврстан, брзо је пао у заборав! БРАЋА МАРШАН су 1904. године у Пјаченци направила аутомобил од 12 коњских снага, добар и елегантан, али нису успела да освоје тржиште па је њихова фирма БРАЋА МАРШАН 1907. године обуставила рад.

Од 1910. године ФИАТ је појам аутомобилске индустрије и више га нико није могао претећи нарочито откако је те године прешао са ланчане на карданску трансмисију. Његов модел НУЛА био је утук на америчке аутомобиле. Овим аутомобилом ФИАТ је, у ствари, почео серијску производњу и тиме се уврстио у ред аутомобилских гиганата, а НУЛА потрошњом од 13 литара бензина на 100 километара стекла славу најевтинијих кола на свету.

БЈАНКИ 20-30
1905.

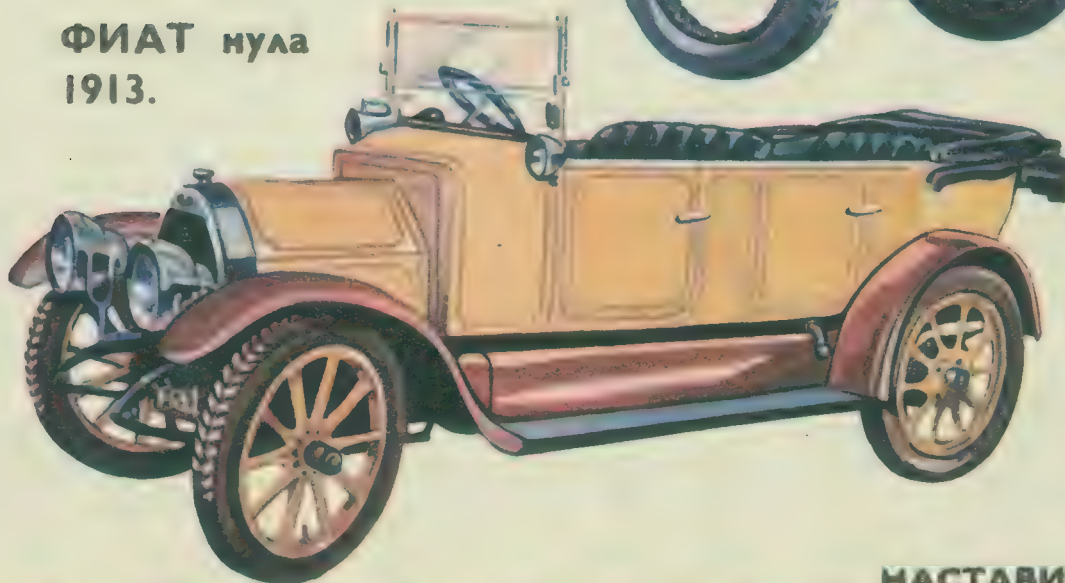
ЛАНЋА
1909.

ЦИСТ
25-35
1913.

АЛФА
1909.

ФИАТ нула
1913.

НАСТАВИЋЕ СЕ

САВЕТНИК

РАТКО ЈАНКОВИЋ

ДОКТОРЕ, ЗАР ЗА-
ИСТА НЕМА РЕШЕЊА?
ЈЕСМО ЛИ СВИ ОСУ-
ЂЕНИ НА СМРТ У ТОЈ
ОДВРАТНОЈ
ЖИВОЈ СТВАРИ?

Мисао му је било и боље у овој усамљеној побоч-
ној собици Института.
Опромино, нарасло стано-
вништво Земље користи-
ло је сваку могућност да искорис-
ти простор. Цветне ливаде и усам-
љене плаже могле су се видети
само на давним сликама. Људи су,
прво, бежали са грађевинама у ви-
сину — одрекли су се простора,
онда је почело са стварањем под-
земних грађевина — одрекли су се
и светлости. Касније су моћне ма-
шине свемирских бродова носиле
грозничаве истраживаче у свемир
јер су се људи spremали и на послед-
њи уступак своје опстанку —
да напусте и постојбину. Све је
уложено у то, јер другог излаза
није било. Земља више није могла
да искрани и пружи уточиште чо-
вечанству.

Саветник је био укључен у опш-
ту трку за спасењем. Компјутери
су обављали неограничен број тех-
ничких операција али нису дава-
ли идеје. Ту је још био непоходан
човек. Због тога су према Савет-
нику имали нарочити однос. Он
је био интелигентнији и искусни-
ји од свих, једноставно титије.

Љубав

Из Центра за висинска истра-
живања пребачен је у Институт за
бактериолошку анализу. Центар је
премештен 95 метара под земљу.
Он је одбио да се премести из не-
ког само њему знаног разлога.

Објаснио је: не подноси вештач-
ко осветљење. У Центру то нису
схватили јер он није могао да ви-
ди. Протумачили су то као тврдо-
главост. Али, био им је сувише
драгоцен да га изгубе. Додели је
Институту смештену у малој јед-
носпратној кући — једној од послед-
њих...

— Потребна нам је ваша помоћ
— обратио му се шеф лаборатори-
је пошто је укључио систем за
контакт. Дошли смо до неких за-
чуђујућих резултата у последњој
серији препарата. Ваше бриљант-
но познавање ствари омогућиће
нам да...

Није га слушао. Кад под оу од
њег тражили помоћ њему се га-
дило. Досадила су му бесрамна ула-
гивања. Касније би га заборавили.
Слава је куцала на туђа врата.
Ипак, помагао им је. То је била
једина фазнода коју је имао. То
и преживљавање старих успомена
које су га убиле покретима, ре-
чима и бојама.

Изненада је почео да га мучи
топли глас девојке у лаборатори-
ји. Будила је у њему давна сећа-
ња, доводила га до очаја. Јагодио
се оно што је себи коначно и не-
опозиво забрањено — љубав.

Шеф лабораторије је као ђаче
изрецитавао пред њим свој проб-
лем. У таквим тренуцима шеф би
је био ни сенка напредног научни-
ка који пред другима глуми спаси-
теља човечанства. Он је тражио
објашњење од пионира васион-
ских истраживања, изванредног
познаваоца неколико специјали-

зованих прана науке, усталом, од
сто педесетогодишњег искуства ко-
је је само захваљујући науци отр-
жавано у изванредној психофи-
зичкој кондицији. Сходно томе се
и понашао.

— Квала вам, докторе! — ус-
кликнуо је шеф лабораторије. —
Ваша помоћ, тога сте и сами свес-
ни, од непресењивог је значаја за
све нас. Остављам вас да не реме-
тим ваш драгоцени мир.

де голим оком — микроскоп није
потребан. Покушала сам да нађем
одговор компјутером. Одговор је
негативан. Ове врсте препарата
нема у његовој меморији.

— Немој за то да бринеш. Дао
сам Саветнику све податке. Саче-
каћемо да промисли и — проблем
је решен.

— Па, добро, дођи по мене нег-
де око осам. Хоћеш ли и жену
довести?

морни амбијент Института уноси-
ло мало краткотрајне ведрине. Пр-
ви службеници су већ стизали до-
носећи са собом мирисе сна.

Опет се зачуо његов прсмукли,
жрпави плас. И она се умешала.
Волео бих само на тренутак да
је видим, да додирнем та дивна
уста из којих се расипа раскош-
ни звонки смех — мислио је Са-
ветник.

Замор га је лагано обузимао. Оту-

— Ха! Искри љубазношћу — ми-
слио је Саветник. — Топи се од
окромности и искорности. „Да не
реметим ваш драгоцени мир“. Си-
гурно ће сада седети скрштених
руку и чекати на моје решење.
Или неће! Вар да ми искључе све
слушне уређаје да не чујем. Мож-
да је заборавио? Није, тај неспрет-
њаковић их је намерно оставио да
ми се подсмева, да провоцира, да
слушам како се удвара. Лукав је
он. Зашто су неки глупаци тако
животињски лукави?

Кроз танке зидове собе пробијао
се весели смех.

— Па можда вечерас? Вече ће
бити дивно, могли би смо некуд
на вечеру. Шта кажеш на то? —
говорио је шеф лабораторије.

— Не знам... Планирала сам
да дуже останем у Институту.
Знаш и сам, ови препарати... Пра-
тио си њихов развој за последња
двадесет и четири часа. Сада се ви

— Нећу. Знаш каква је она.
Увек све исквари.

Насилник — беснео је Савет-
ник. — Није му дозвољено да га на
леп начин одбије. Морала је. Про-
сто је натерао. Зар још и данас
има таквих људи? Похотни, прља-
ви гад. Препарати неха расту, не-
ка се размножавају, нека топе ста-
кло. Виђао сам их на планети Ди-
ас. Тамо смо открили како се уни-
штавају... Ми смо схватили шта
значи непозната планета, пазили
смо да клице не донесемо на Зем-
љу. Зашто су их ови глупави ас-
троноти донели? Шепуре се пред
камерама. Нешто, као, раде. Ево
им сада. Плаћа се цех неозбиљно-
сти и неискуству, као што сам ја и
ја платио. Али, оно су била дру-
га, витешка времена астронаути-
ке. А сада...

Лабораторија се купала у првим
јутарњим зрацима. Сунце је про-
бијало кроз уске прозоре и у су-

пелост се уалачила у сваку пору
мозга, паралисала ток мишлица. За-
право, о проблему који му је си-
ноћ постављен, није размишљао
дуго. Знао је ток ствари много
пре но што их је дрхтавим пласом
изнео шеф лабораторије.

Молба

— Препарати су порасли — чуо
је њен плас кроз зидове. — Стак-
ло се потпуно растворило.

— Не знам шта је, али мислим
да ћемо то утврдити на време —
рекао је са ауторитетом шеф ла-
бораторије. — Немој да се узбуђу-
јеш. Прекини рад док не консул-
тујем Саветника. Можда је нешто
смислио. До тада ништа не дирај,
буди добра девојчица и изиђи. Не
улази у собу док се не вратим.
Јасно?

— Како ти кажеш.

Наређује са ауторитетом, изи-
грава бригу за њено здравље —
мислио је Саветник. — О, када би
знала какав је то себичан, незах-
ваљан створ.

Чуо је убрзане кораке и тихо
отварање врата.

— Добро јутро, докторе. Надам
се да нисте превише уморни. Ако
сте много размишљали о препара-
тима сигурно сте преморени. Бићу
кратак. Ситуација је критична. Од
једва видљивих опора под микро-
скопом, те биљке су почеле нагло
да расту, нагризају стакло, кисе-
лина на њих не делује, ни један
познати отров их не уништава.
Молим вас, ако сте дошли до не-
ких закључака да покушамо, јер
сви смо у опасности. Чак сигурно
не знамо јесу ли то биљке или
животиње.

Са задовољством је слушао тихе,
уплашене трептаје његовог гласа.
Знао је да му се крв леди у жи-
лама, да му срце преплашено туче.
Боље би било да си радио целе
ноћи. Ти си се забављао. Овако ти
нема спаса — ликовио је Савет-
ник. Шефове речи су пролазиле
мимо њега као хук, он их није
слушао, тражио је у њима страх и
— налазио га је.

— Зар заиста не можете предло-
жити никакво решење? Нико у
лабораторији још не зна каква је
опасност. Још збијају шале. Мс-
лим вас, размислите још мало. До-
ћи ћу касније.

Препарати су расли отромном
брзином. Изгледали су као бела
пихтијаста пена. Неколико лабо-
раната покушало је да затвори
врата ексикатора који су потпуно
испунили. Нестали су уз гласне
крике обавијени бичевима беле пе-
не. Шеф лабораторије издвојио је јас-
ну и прецизну наредбу: „Нико не
сме напуштати зграду или давати
било какве информације док се
решење не нађе. Забрањено је сва-
ко приближавање сали са ексика-
тором!“

Радници Института су почели
да схватају озбиљност ситуације.
Ходећи су на врховима прстију,
храбрећи један другог, надајући
се да ће све изненадно и брзо про-
ћи као што је и дошло.

Саветник је утонуо у мисли не
дајући знаке живота. Све је било
предузето, уздали су се само још
у њега. Кипећи млазеви пене пот-
пуно су испунили просторију са
ексикатором. Метални сто, касете,
челични сефови нестали су у ус-
комешаној маси.

— Докторе, зар заиста нема ре-
шења? Јесмо ли сви осуђени на
смрт у тој одвратној живој ства-
ри?

Он је био нем и непомичан. То
је његов начин одбране. Није ни
покушавао да мисли да укључени
систем за контакт не би гласно
репродуковао.

Војили се! Смрт није тако лепа,
зар не? Више волиш да се нату-
раш некој неискусној сарадници.
Готово је, нема те више, ти си
мртав човек! — мислио је када се

за шефом лабораторије затвори-
ше врата.

Једино што је бринуло Саветни-
ка била је потпуна тишина око
њега. Није више чуо девојчин
звонки смех, нестало је веселог
чаврљања из зида. Престали су и
да се брињу о њему, нико га није
расклађивао, разговарао са њим,
онако како су годинама чинили.

По жагору иза металних врата
схватио је шта се догодило. Пена
се пробила из сале са ексикато-
ром. Притајени жагор је прерас-
тао у грају, чули су се крици и за-
помагање.

Умрите ви који не заслужујете
живот! Природно, узимаш ли да-
нак глупости, кажњаваш ли не-
знање смрћу? Пена надире. Још не-
колико минута и мени ће дефини-
тивно доћи крај. Доктор неук,
астронаут, истраживач — трича-
рије! А сада... Је ли то што ми
се дешава љубав? Глупост, ја не-
мам права на то... Све је то ве-
лика комедија... Не, не сме и она
да умре. Пена не сме да угуши
баршун њеног гласа. Када би са-
мо дошла да јој кажем, она би
живела...

Освећа

— Можда Саветник има неко ре-
шење, он нам је последња шанса.
Јавила сам шта се догађа. Све
излазе су блокирали, не пуштају
никога из зграде. Воје се опште
заразе...

— Нећемо га оставити. Ако се
пробијемо и Саветник ће са нама.
Мало је наде да ће издржати али
пробаћемо — рекао је шеф лабо-
раторије.

Потребан сам ти, зар не? Преко
мене хоћеш славу. Крај је, прија-
тељу. С тобом је готово. Заувек
— мислио је Саветник.

Врата његове собе су се уз
пресак отворила.

— Спасите нас, докторе! Млади
смо још да умremo! — слушао је
тонове њеног гласа.

— Можда има наде, али само за
вас. Остали не заслужују! Хоћу
да их чујем како умиру заједно са
шефом — репродуковао је систем
за контакт Саветникове мисли.

Пена се ваљала ходницима, зи-
дови су се рушили лишени ос-
лонца. — Нећу да умрем! — вика-
ла је девојка.

— Зар га толико волиш, девој-
чице?

— Више од себе, докторе?

— Преварио те је. Он мора нес-
тати — то је моја пресуда! Ти си
му само пролазни флерт а дала
би живот за њега. Зашто?

— Али ви нас не познајете, ви
сте тек одскора овде. Страшно гре-
шите. Он је мој брат!

Саветник је занемео. Сувише ду-
го га је мрзео да би у једном тре-
нутку престао.

— Свеједно, он заслужује смрт.
Сада ми вама нећу ништа рећи.

Зидови су се претећи нагињали.
Врата се отворише. Блед, разба-
рушене косе, на њима је био шеф
лабораторије.

— Шта радиш ту? — питао је
сестру.

— Убијам Саветника — рече де-
војка.

Сталоженим, рутинираним по-
кретима затворила је довод хран-
љивих материја, откачила елек-
тросувице за контакт и довод звука и
мисах бившег доктора наука и ас-
тронаута, који је годинама чуван
у животној урочи у посуду са хран-
љивом течносту, баци у шиптећи
млаз беле пене која је надирала
кроз врата.

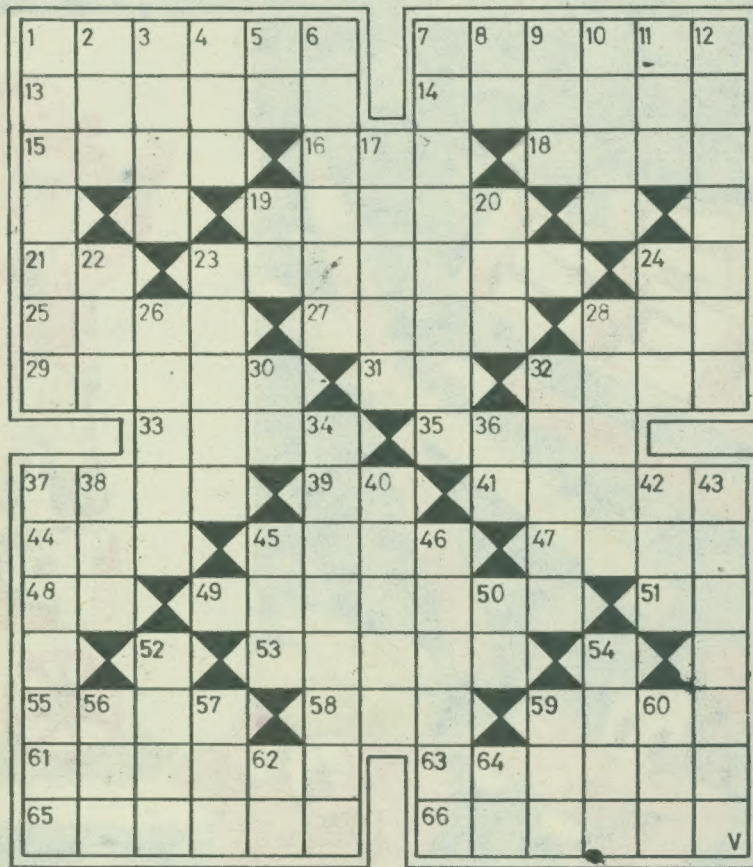
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Један од градова који су по легенди изгорели у катастро-
фалном пожару, 7) врста дрвета, 13) минерал пронађен на
Авали, 14) грађевински инструмент, 15) тулипани, 16) узвик не-
годовања, 18) старогрчки бог рата, 19) позната марка фото-
-апарата, 21) он (нем.), 23) период у уметности, 24) показна за-
меница, 25) украс на народној ношњи, 27) наше женско име,
28) шанац, 29) музичко сазвучје, 31) два слова, 32) ноћна птица,
33) место становања, 35) шпански фудбалски клуб, 37) део сто-
пала, 39) иницијали нашег композитора, 41) земљиште поред
мора, 44) свеза, 45) страни мушко име, 47) име нашег књижев-
ника Жупанчића, 48) египатски бог Сунца (Амон), 49) део при-
бора за превијање, 51) два иста сугласника, 53) лечилиште у
Боки Которској, 55) прерађен памук, 58) отац (слов.), 59) му-
слимански свештеник, 61) град у Мароку, 63) име Де Берже-
рака, 65) апарат, 66) средство за чишћење обуће.

УСПРАВНО:

1) Папирната марамица, 2) показна заменица, 3) шпански сли-
кар надреалиста (Салвадор), 4) шпански узвик, 5) лична за-
меница, 6) козачки поглавица, 7) алпинист, 8) упитна речца, 9)
грубо сукно, 10) земља (лат.), 11) аждаје, 12) школско преда-
вање, 17) једна планета, 19) скраћеница за слично, 20) лука на
Црвеном мору, 22) ограничени временски интервал, 23) улаз-
ница, 24) товљење, 26) чврсти делови тела, 28) врста послас-
тице, 30) потврдна реч, 32) скуп, 34) велики водопад у Север-
ној Америци, 36) два самогласника, 37) преградни зид, 38) име
цез-певајнице Фицджералд, 40) летовалиште у Истри, 42) пољска
ваздухопловна компанија, 43) врста руде, 45) наш књижевни
критичар (Финци), 46) скуп географских карата, 50) два слова,
52) положај, 54) носач, 56) стара турска титула, 57) речно ос-
трво, 59) староримска богиња беса, 60) име глумице Жирардо,
62) апострофирани везник.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Кинин, 6) варан, 11) Амазон, 13) пагода, 14) пена, 15) ика,
17) алас, 18) Ела, 19) ушара, 21) Ант, 24) та, 23) крај, 24) ТТ, 26) аа, а, а,
27) Иран, 28) рода, в, 30) Нерон, 32) палента, 34) зов, 35) Кали, 36) ео,
37) ок, 38) трка, 39) ОКК, 40) аперкат, 42) Трсат, с, 44) знак, 45) крти, и,
46) их, 48) сч, 49) коњи, 51) Рус, 53) ивице, 55) пра, 56) Исак,
58) АМК, 59) елан, 60) јарост, 62) Ардени, 64) арета, 65) коњак.

И-доје и штампан НМП „ПОЛИТИКА“ Македонско 29, 11000 Београд. Директор НМП „ПОЛИТИКА“ Вукос Бут-
ловски. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живојин Стојановић. Уредници: Криво
Виторовић, телефон 324-191/525. Нурићана Ђокић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, теле-
фон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дина, полугодишња
110,00 дина, тромесечно 55,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дина, полугодишња 220,00 дина, тро-
месечно 110,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у странијој валути: ДМ 64,—,
Долар 25,—, Ф. 110,—, Ш. 66,—, Ш. 108,—. Девизне уплате из иностранства сплати преко Београдске банке
— Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-0054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и
325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел 322-711. На основу
нишњег Републичког секретаријата за културу СР Србије Број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се поре-
на промет.

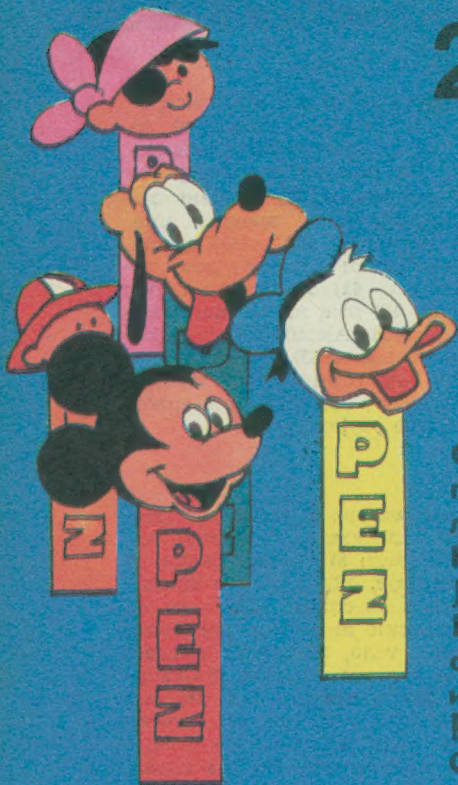
ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Рад и наука — нема на
земљи ничег што би би-
ло изнад тих двеју сила

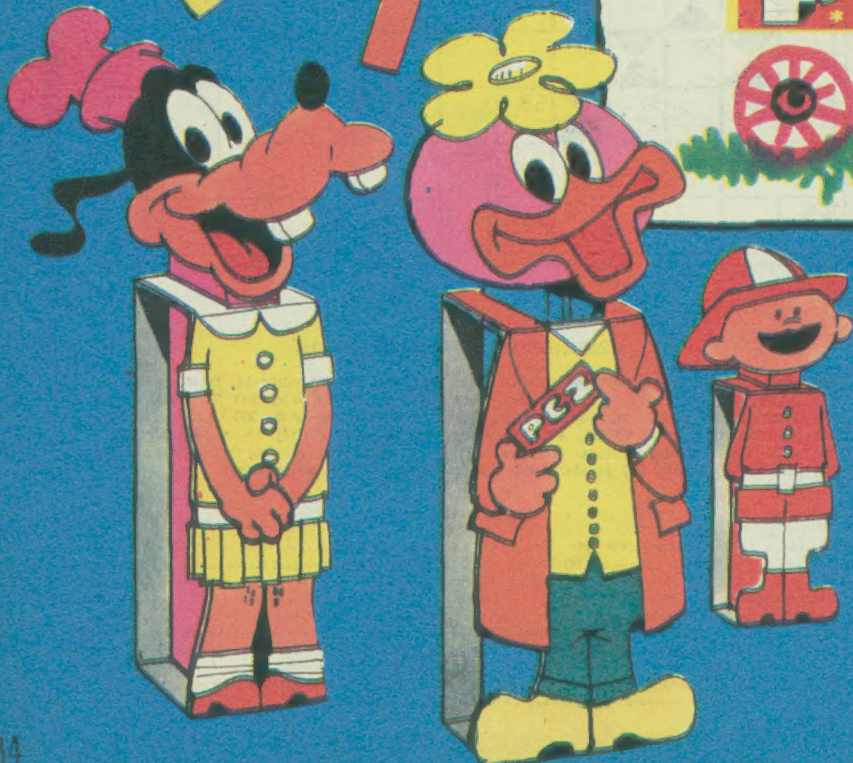
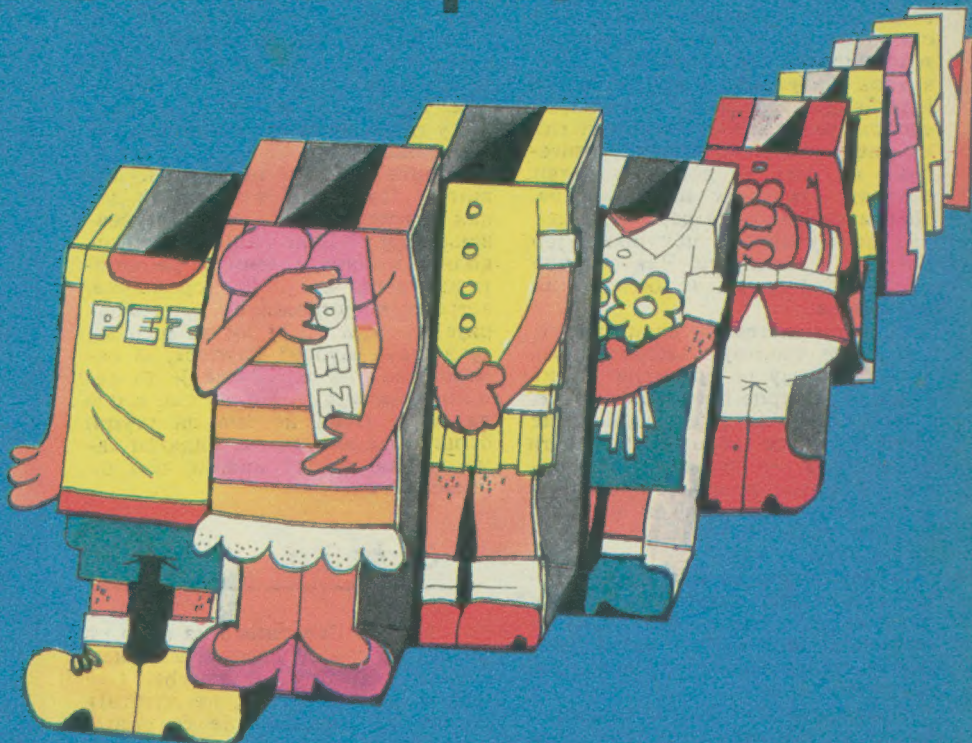
(М. Горни)

ДЕЦО, PEZ ВАМ ПОКЛАЊА 20 PEZ ХАЉИНИЦА!

Обуците ваше PEZ фигурице и играјте се још лепше!
Како ћете их добити?
Једноставно.
Направите допадљиву слику са вашим бојицама и са неколико PEZ омота PEZ бомбона.
Слично као што је на слици.
Досетите се нечег лепог

ПАЖЊА!

На задњу страну цртежа читљиво напишите своје презиме и име и адресу, и све заједно пошаљите на адресу ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, 11000 БЕОГРАД, Македонска 29 (PEZ хаљинице).
За неколико дана добићете поштом 20 PEZ хаљиница. И то бесплатно!

ЖЕЛИМО ВАМ ПРИЈАТНУ ЗАБАВУ!

hp Kolinska

ПОШТАНИК
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавнице,

РАЗЛИКА ПОСТОЈИ

Уопште ми није јасно како неко може да разликује Кинезе од Јапанаца. Знам ли ти то?

Сретен Родић,
ученик, Срб

Разлика између Кинеза и Јапанаца је прилично приметна. Она се најјасније примећује на лицу. Код Кинеза лице је дугуљасто, по тону жуте боје те подсећа на пергамент. Образи им никад нису румени, а брада је ретка. Нос је правилнији него у Јапанаца. Лице Јапанаца, међутим, има јаке и истакнуте кости, јабучице су испупчене, лице широко и кратко, подсећа на квадрат. Нос је спљоштен и брада и бркови густе.

Постоји очигледна разлика и у кретању. Ход Кинеза је еластичан и лак док је код Јапанаца тежак, јер се он целим стопалом ослања на земљу.

то обично сестром од тетке, ујака или стрица. Међутим, фараон се морао женити својом рођеном сестром да би постао владар. Тако је и остало забележено да су у време римске владавине Египтом, у Арсинојином граду две трећине становништва чинили браћа ожењена сестрама.

ПАТУЉАСТИ НАРОД

Какав су то народ Пигмеји и где живе?

Небојша Зорић,
Бијело Поље

Пигмеји (назив за такозване народе патуљке) живе у средњој Африци, затим на Андоманима, Филипинима и неким другим острвима у Океанији. То су народи на врло ниском ступњу цивилизације. Живе номадским животом, а баве се ловом где им стрела и лук представљају главно оружје (стрела је обично премазана неком отровном супстанцом). Висина мушкарца је најчешће испод 150 цм, док су жене још ниже. Ноге и руке су им сразмерно дуже него у црнаца. Тело је мало и здепасто, а боја коже личи на пожутело лишће. Очи су им смеђе, коса кратка, црна и спирално увијена а лице доста широко.

БРАК ИЗ КОРИСТОЉУБЉА

Реци ми да ли су заиста у старом Египту блиски сродници ступали у брак?

Есад Вабић,
Вањалука

У старом Египту девојке, или боље рећи девојчице, удавале су се са навршених дванаест или тринаест година а дечаки су се женили са петнаест или шеснаест. Фараони су у брак ступали чак и млађи.

Обичајно право старих Египћана одређивало је жену за наследника и имања и звања тако да се брат често женио својом сестром и

ПРВИ КОЛОСЕЦИ КОД НАС

Знам ли када је изграђена прва железничка пруга у нашој земљи?

Радмила Човић,
Чајетина

Железничка пруга од Врачева Гаја до Јаме у Ванату, саграђена 1854. године, прва је пруга у нашој земљи. Исте године почели су радови на изградњи пруге Зидани Мост — Сисак и Загреб — Карловац.

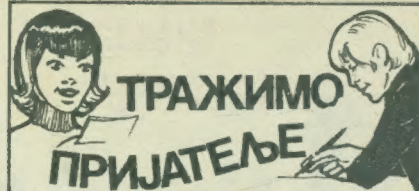

ЛЕТЕЋИ СПАВАЧИ

На који начин ласте могу тако дуго да лете? Од неких сам чула да оне у току лета спавају. Да ли је то истина?

Слободанка Лукић,
Београд

Европска дугорепа ласта, како су то још пре неколико деценија утврдили зоолози, може да спава у ваздуху. Она тако спава само за време лета. Тај „сан на крилима“ омогућавају струје топлог ваздуха које носе птицу, тако да она не мора да маше крилима да би се одржала у ваздуху. Но, ласта није и једина птица која спава у лету. Познато је да тако могу да спавају и албатроси.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Хоћу да се дописујем са друговима и другарицама из Југославије. Имам 18 година и волим музику и спорт. Сакупљам поште. Александар Литвинов, мр. Гагарина 195/45, Харков — 80, СССР

Имам 14 година и желим да се дописујем са друговима и другарицама из целе наше земље. Напишам за „Војводину“, волим спорт и музику. Моја омиљена група је „Бијело дугме“. Есад Хусегић, Гагарина 24/11, 21.000 Нови Сад

Желим се дописивати са девојкама мог узраста. Имам 20 година и волим све што воле млади. Тренутно сам на одслужењу војног рока. Бранко Стефановић, ВП 4863/1, 77002 Вихаћ

Имам 14 година и желим се дописивати са друговима и другарицама широм наше земље. Хоби ми је сакупљање поштакских марка и разгледница. Марина Метикоп, ОП „Братство-јединство“, 44235 Маја

Редован сам читалац Забавника и жељела бих да се дописивати са младима из цијеле Југославије. Хоби ми је сакупљање разгледница. Хана Точало, Браће Трбоња 14, 73000 Мостар

Желећа бих да се дописујем са друговима и другарицама широм наше земље. Имам 13 година. Волим забавну и поп-музику. Од домаћих певача највише волим Звонка Чолића а од страних Дејвида Кесидија. Сакупљам значке, салвете и плоче разних страних и домаћих група. Напишам за „Првену звезду“. Моја адреса је: Љубиша Стојковић, Душанова 42, 18000 Нин

МАТЕМАТИКА

КАКО ЛАКО

»УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ« - 4 књиге, садрже комплетну израду свих типова задатака из математике за I, II, III и IV разред гимназије, техничких и осталих средњих школа. Шаљемо поузећем. Цена сваке књиге 80 дин. Све 4 књиге - комплет само 250 дин. АДРЕСА: МАТЕМАТИКА — 71000 Сарајево, ПП 64

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поузећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански факс 23.

